

BIDRAG TIL FORSTÅELSE AF JESU ORD

*I OVERENSSTEMMELSE
MED NATUREN OG LIVET*

VED
LAURS NIELSEN

**1. udg.
FORLAGET MYLUND
2014**

BIDRAG TIL FORSTÅELSE AF JESU ORD
I OVERENSSTEMMELSE MED NATUREN OG LIVET
VED

LAURS NIELSEN

1. UDGAVE

RED. H.K. Bock

FORLAGET MYLUND

2014

ISBN: 978-87-995002-3-9

Indholdsfortegnelse

I Del:	
Indholdsfortegnelse.....	iii
Forord til udgivelsen.....	v
Forord	1
Matthusevangeliet	3
5. Kapitel: Bjergprædikenen.....	5
6. Kapitel: Bjergprædikenen fortsat.....	37
7. Kapitel: Bjergprædikenen afsluttet.....	53
8. Kapitel: Jesu Undergerninger.....	61
9. Kapitel.....	71
10. Kapitel.....	78
11. Kapitel.....	88
12. Kapitel.....	94
13. Kapitel.....	104
14. Kapitel.....	113
15. Kapitel.....	116
16. Kapitel.....	122
17. Kapitel.....	126
18. Kapitel.....	130
19. Kapitel.....	137
20. Kapitel.....	143

21. Kapitel	149
22. Kapitel	157
23. Kapitel	162
24. Kapitel	166
25. Kapitel	176
26. Kapitel	181
27. Kapitel	188
28. Kapitel	193

II Del:

Markus-, Lukas og Johannesevangelietevangeliet

Forord til Udgivelsen

Dette er første gang Laurs Niensens forklaring til Jesu Ord udkommer i bogform, men manuskriptet har cirkuleret i afskrift i ret vide kredse både i Laurs Niensens levetid og senere. Til denne udgivelse er brugt originalmanuskriptet som Laurs Nielsen selv gennemså og signerede i 1938.

Teksten her udgør det fuldstændige manuskript. Redigeringen omfatter kun en lettere opdatering af retskrivning og enkelte steder af sprogbrug; den er foretaget med let hånd alene med henblik på at gøre teksten lettere tilgængelig for nutidens læsere.

Den bibel, der danner grundlag for udgivelsen, er den, Laurs Nielsen selv brugte ved udarbejdelsen af manuskriptet. De fulde bibliografiske oplysninger er: *Bibelen eller Den hellige Skrift, indeholdende det Gamle og det nye Testaments kanoniske Bøger, udgivet "På det Brittiske [sic.] og Udenlandske Bibelselskabs Bekostning," København 1885.* Laurs Nielsen købte denne bibel brugt i København ca. 1929, et årstid efter, at han havde givet sin datter, Valborg, sin egen bibel ved hendes udrejse til USA.

Ved gengivelsen af bibelstederne, er princippet om læservenlighed ligeledes benyttet, således at retskrivning og sprogbrug er lettere opdateret i forhold til originalen, men i overensstemmelse med den autoriserede bibel af 1931. Selve oversættelsens forståelse af bibelteksten er der ikke rørt ved.

Ligeledes har udgiveren valgt at citere noget mere omfattende fra biblen end Laurs Nielsen tilkendegiver i sit forord til manuskriptet. Dette er gjort for at skabe sammenhæng omkring de kommenterede vers, idet nutidens læsere nok ikke kan forventes at have samme kendskab til biblen, som Laurs Nielsen kunne forudsætte hos sin samtid.

Maj 2014,
Hanne Kirstine Bock.

Forord

Denne bog er slutresultatet af en søgen gennem 62 år, hvortil mine tre bøger: *Den Ukendte*, *Følelse og Tanke* samt *Uddrag af Livets Bog* har været som en forberedelse.

Føllet i kanalen, se *Den Ukendte*¹, var den tildragelse, der ikke lod mig i fred, før jeg havde fundet den naturlige forklaring på det skete, derfra udviklede min søgen sig.

Hverken i biblioteker, boglader eller hos studerede mennesker fandt jeg det, jeg søgte; men ved at vende mig til planter og dyr og til mennesker i al almindelighed og ved, at livet selv kom mig til hjælp og åbnede sig for mig, så jeg kunne se og føle med åndslivet i alt det søgte, vandt jeg frem. Når et forhold var sandhedsfølt forstået, blev der lukket af for det, og et nyt forhold åbnede sig for mig og så fremdeles.

Hvor Jesus udtaler sig menneskeligt, eller ordene falder som indledning til versenes åndelige indhold, har jeg undladt at omtale dem, ligeså også hans fødsel og død, da det er forståelsen af hans ords åndelige indhold, jeg søgte.

Gentagelser har jeg ikke kunnet undgå, da hans ord ofte ligger meget nær op ad hinanden dog undertiden med en meget betydelig åndelig forskel i indhold, idet hans ord altid former sig ud fra de mennesker, han taler til, og de situationer, der former sig om ham i nuet.

Jeg har særlig bearbejdet Matthæus' og Johannes' evangelier og kun medtaget det af Markus' og Lukas' evangelier, jeg følte, afveg en del fra de førstnævntes.

Henvisningerne til versene gælder disse med forklaring.

Om Jesus har eksisteret eller ikke, så står ordene jo dog i evangelierne. Hvad menneskets navn har været, der har udtalt

¹ 2. udg. s. 9ff., 3. udg. s. 5ff.

dem, og om han er født jøde eller ikke, er for mig ganske ligegyldigt. Ordene er alene sagen, at de er knyttet til navnet Jesus er nok for mig. Da de passer med livet, gælder de også mig. Thi --- også jeg lever.

Samuel Johnson:

Mattheusevangeliet

5. Kapitel: Bjergprædikenen

V. 3-17.

Salige er de fattige i ånden, thi himmeriges rige er deres.

Salige er de, som sørger, thi de skulle husvales.

Salige er de sagtmodige, thi de skulle arve jorden.

Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdighed, thi de skulle mættes.

Salige er de barmhjertige, thi dem skal vederfares barmhjertighed.

Salige er de rene af hjertet, thi de skulle se Gud.

Salige er de fredsommelige, thi de skulle kaldes Guds børn.

Salige er de, som lide forfølgelse for retfærdigheds skyld, thi himmeriges rige er deres.

Salige er I, når man bespottet og forfølger eder, og taler allehånde ondt imod eder for min skyld og lyver det.

Glæder og fryder eder, thi eders løn skal være megen i himlen; thi så har de forfulgt profeterne, som var før eder.

I er jordens salt; men om saltet mister sin kraft, hvormed skal det saltes? Det duer til intet andet, end at kastes ud og nedtrædes af mennesker.

I er verdens lys; den stad, som ligger på et bjerg, kan ikke skjules.

Man tænder og ikke et lys, og sætter det under en skæppe, men på en lysestage; så skinner det for alle dem, som er i huset.

Lad så eders lys skinne for menneskene, at de ser eders gode gerninger og ærer eders fader, som er i himlen.

Tror ikke, at jeg er kommen, at opløse loven eller profeterne; jeg er ikke kommen at opløse, men at fuldkomme.

"Salige er de fattige i ånden, thi himmeriges rige er deres".

Nærmest alle Jesu ord er af åndeligt indhold. Uden at kende åndslivet vil hans tale ikke kunne forstås. Dette læres ikke

på menneskelige læreanstalter; men den lære udgår fra livet selv gennem samvittigheden ved Helligånden, og den gives kun til den, der har en fuldkommen indre trang til redelig åndelig sandhed, og denne trang må være så stærk, at den overgår al anden trang.

Den åndelige lære, der da gives til mennesket fra Helligånden, står altid i forhold til dets åndelige udviklingsstade; thi et menneske kan ikke fatte mere viden end den, der står i forhold til dets tankers dybde.

Oplysningen fra Helligånden til et menneske foregår f.eks. således, at dette hører en tanke udtalt i ord fra et andet menneske. Denne tanke slår rod i det og fremkalder trang til fuld forståelse. Er trangen nu stærk nok, og er individet uselvisk redelig i sin trang til mere viden, en trang der nu formes i en afsluttet spørgende tanke, er det forhold til stede, hvor dets Helligånd kan give det den viden, det så stærkt føler trang til. Den oplysning Helligånden giver står altid i et fuldkomment forhold til den spørgende tankes indhold og individets fatteevne.

En oplysning kan til den mindre tænkende gives i et sandhedsfølt følelsesindtryk, der føles så sikkert, at det giver individet en sikker vejledning og helt mætter dets trang, mens det vokser til at kunne forstå tingene i tankens lys.

Er et individ åndeligt udviklet til at kunne modtage forklaring i tanker, da modtager det oplysning både i følelsers og tankers overføring, indtil det lig Jesus - menneskeligt set - er fuldkomment vidende i Gud.

Det er de mennesker, der er således vendt over for deres Gud, Jesus kalder for de fattige i ånden; thi de er stille i deres væsen, pligtopfyldende i alt, og de føler sig lykkelige ved at kunne tjene og hjælpe medmennesker, der i redelighed har deres hjælp behov. Selv har disse ikke menneskelig hjælp behov; thi de lever helt ind i deres Gud, hvorfra de ved deres Helligånd modtager vejledning i alle forhold de træffer på, og bliver da – sjældent i ord, men i gerning – et omvandrende vidnesbyrd for andre. Ved således at leve sig ind i deres Gud

lever de virkelig i Gud, derfor kan Jesus sige: "Himmeriges Rige er deres"; thi de lever allerede i det.

Ville og kunne menneskene forstå følgende jævne ord: Som mennesket lever, således dør det! – da ville de også kunne begribe, at mennesket lever allerede åndeligt, mens det er menneske, og at dets legeme kun er et fødested og en midlertidig bolig for dets åndsliv, derfor afspejler mennesket i sit ord, sin gerning og hele væsen sit åndelige stade.

De rige i ånden er modsætningen til de fattige i ånden. De optræder i fine klæder, og med en strøm af ord søger de mængdens hyldelse for ved den at opnå anseelse og fordele. De optræder med en selvbestaltet og selvsikker klogskab uden deres Helligånds vejledning. Disse træffes i vor tid særligt blandt idealistiske folketalere, religiøse embedsjægere, politikere af alle arter, kort sagt, alle der taler for menneskelige, selviske systemer for ved disse at tilrive sig, hvad de uselviske bygger op i erhvervsforhold. Enhver der virker sådan, hvad enten han er ansat i embede eller ikke, er en blind vejleder.

Disse blinde, selvsikre, højtravende individer er ifølge deres egen indbildning ikke fattige i ånden. Men – døren til gudsriget åbnes ikke ved hjælp af eksamensbeviser eller tillærte talemåder. Men – den er åbnet for de fattige i ånden; thi de lever i og med nuet ved deres Helligånds vejledning, de vokser derfor såvel i materiel som i åndelig viden i og med nuets væsen og karakter. De er set fra gudslivets side retvendt i alle forhold.

Disse er de som sørger, de sagtmodige, de som hungre og tørster, de barmhjertige, de rene af hjertet, de fredsommelige og de, der lider forfølgelse af de rige i ånden og bespottes, fordi deres væsen er fuldkommen modsat disse riges og ofte en hindring for dem i at nå deres selviske mål. De fattige i ånden er derfor jordens (det selviskes) salt og verdens lys.

Deres "stad" (åndsliv) ligger på bjerget (Gud) og kan ikke skjules; thi gudslivet tænder ikke et lys og sætter det under en skæppe, men på en lysesage (mennesket), så det skinner for alle i huset. Huset er disse menneskers omgivelser. Deres lys skinner igennem deres væsen og gode gerninger.

Af det foranførte fremgår, at det åndelige liv i menneskene deler sig i to faktorer, eller – om man vil – i to nuancer. Her kaldes disse de fattige i ånden med sin modsætning de rige i ånden, kan også benævnes uselviskhed og selviskhed. Uselviskhed er de fattige i ånden, selviskhed de rige.

Livets storslåede skaberkunst viser sig i, at der ikke i menneskelivet findes to individer, der set fra åndslivets side er aldeles ens, derfor kan et menneske ikke til fuldkommenhed dømmes om et andet menneskes gerning eller væsen; thi intet menneske ved ad hvilke veje et andet menneskes Helligånd leder dette til sin Gud, derfor er hvert enkelt menneske en ener i sin Gud. Vejledningen ved Helligånden er derfor lige så forskellig som åndslivet i individerne er det, deraf følger, at sandheden kan udvides og fuldkommes, ja – undertiden endog fra den ene time til den næste, for de i redelighed søgende.

Er individet udviklet til at fatte og vurdere tankerne i sin Helligånds lys, får hver enkelt tanke og hver enkelt ting, der opleves og befæstes i tanken, sin egen fuldkomne og uforanderlige sandhed, der virker individuelt vejledende i alle lignende forhold, der træffes på. Individet er da begyndt at blive en selvstændig åndelig personlighed i sin Gud.

Af dette kunne fattes den tanke, at så måtte individet nå til en fuldkommenhed i tankeliv, der kunne føre til åndeligt dødvande og derved gøre livet (det evige) uudholdeligt. Men således er det ikke. Dette ligger i, at alt i alt er underkastet én eneste stor udviklingsproces hen imod det fuldkomne frigjorte i Guds liv, frigjort i tankens lys fra al ufuldkommenhed, men ensrettet i følelselivets renhed. Og da hvert enkelt individ er en hel egenartet verden for sig, hvad angår dets tankeliv, hvorefter det lever og virker i sin Gud, og da alles følelsesliv (fluidier) har en fælles guddommelig renhed, vil individerne i Gud føle sig som samhørende og virke mod et fælles mål i udviklingen. Da hvert enkelt individ virker med i forhold til sit åndelige anlæg, sin trang og interesse, hver især som en åndelig verden for sig, bør det kunne forstås, at et endemål for tankelivets søgen findes ikke.

Hver gang et barn eller en uselvisk frigøres ved sit legemes død, fremstår en helt ny personlighed. Er et barn selvisk, er det ikke barn mere. En uselvisk kan være barn hele sit liv. Kunne mennesket forstå dette, ville det ikke sørge ved et legemes død, men glæde sig meget ved et barns fødsel, især hvor dette bliver født af legemligt og åndeligt sunde forældre. Hvis vi tillige fatter, at hvor mennesker samlever i det daglige liv i ren åndelig samføling for hverandre, findes ingen individuelle tilkukkede tanker ej heller skjulte følelser over for næsten, men alt er åndelig åbenhed. Sådanne kredse findes i menneskelivet; men de vokser og virker i stilhed. Disse uselviske eller som Jesus siger; "de fattige i ånden" lader sig da lede af den dybeste tanke iblandt dem til fælles glæde og gavn for begge parter såvel materielt som åndeligt, idet den dybe tanke udvikler sig ved sin ledelse af de korte tanker, og disse udvikler sig ved at lade sig lede af en dybere tanke end den, de selv er udviklede til at eje. Derfra udgår ordene om de kaldede og de udvalgte. Da alt og alle er underkastet udviklingens proces, er denne forskel i tankeliv altid til stede i sådanne kredse. Dette er gudslivets egentlige ordning for sit fælles samliv og virken. Se synet under pløjningen, *Den Ukendte*². Det ses her, at disse kredse vedvarer og udvikler sig endog efter legemernes død.

Da de kaldede og de udvalgte lever i et tjenende forhold til hverandre i fælles følt åndeligt behov, føler den ene sig ikke større end den anden, og da deres følelsesliv er rensat til fælles guddommelig renhed, lever de i uforstyrret glæde for livet. For hver en lille gerning, de kan tjene fælleslivet med, stiger deres livsglæde indtil jubel for livet.

Den åndelige værdi af et barns fødsel af det åndeligt sunde menneskeliv skal måles ud fra moderkærlighedens vælde; thi moderkærligheden er åndelig og består af det åndsliv, der fremkalder, giver, beskytter og udvikler liv i kærlighed til livet. En naturlig moder har derfor en høj åndelig værdi. Derfor er

² 2. udg. s.61-62, 3. udg. s. 60-62.

den naturlige moder den lykkeligste blandt mennesker, for så vidt hun får lov at leve under uselviske ernæringsforhold.

Men værdien af et åndeligt sundt menneske synes set fra åndslivets side uendelig stor, når vi betænker, at hvor barnet begynder at tænke selvstændige tanker og da ligesom fjerner sig noget fra moderkærlighedens væsen (moderkærlighedens bånd ophører dog aldrig helt i det uselviske åndsliv), stiller gudslivet en til fuldkommenhed i Gud udviklet åndsperson som barnets åndelige vejleder, der da, som før sagt, vejleder dette ved følelsesmæssige indskydelser. Disse kan være syndsfølelse, der medfører skamfølelse, glæde indtil jubel over det gode og over ethvert lille fremskridt i tænkeevne, rettelser af eller revision af tanker og, om barnet ejer mulighed derfor, overførelse af hele tanker, ja endog hele tankerækker, der står i forhold til barnets oplevelser i nuet. Se ”Samvittigheden” i *Følelse og Tanke*³.

Det uselviske menneske kan derfor dø med smil på kind; thi dets Helligånd tager straks imod det og vejleder det, indtil det opnår sin egen personlighed i sin Gud.

Det selviske menneske må derimod dø uden sin Helligånds modtagelse, som han selv har skilt sig fra på grund af sit selviske, ustyrede begær. Selv om lovens hånd aldrig har nået ham, er han dog ifølge sit åndelige væsen set fra åndslivets side løgneren, tyven, bedrageren og morderen; selv om han ikke i sit selviske begær begår mord menneskeligt set, begår han dog mord åndeligt set ved at tillyve sig og franarre andre mennesker deres ernæringsbetingelser, hvorved han forringer livsmulighederne for Gud og mennesker, idet han derved fremkalder fattigdom og åndelig nød, der igen har mord til følge både blandt voksne og børn. Selv om dette af mennesker kaldes selvmord, hviler dog synden på den eller dem, der fremkalder elendigheden, som danner årsagen for det, som sker.

Helligånden lader dog ikke et selvisk menneske helt ude af syne, men leder det ofte ad hurtigst mulig vej til det af indivi-

³ 1. udg. s. 91, 2. udg. s. 93.

det selv i sin følelse og tanke fastsatte mål for derfra at styrte det ud i et krak, der enten medfører dets omvendelse eller legemlige og åndelige udslettelse.

Denne skæbne står tegnet i v. 13: "Vi er jordens salt, men om saltet mister sin kraft (Helligånden), hvormed skal vi da saltes? Vi dur da til intet, men kastes ud og nedtrædes af mennesker." Dette sker i stort mål i vore dage.

Således er livet tegnet for os ifølge Jesu ord indtil v. 17. Her taler Jesus om sig selv eller rettere om sin mission. Han er ikke kommen for at opløse profeternes lære, men for at fuldkomngøre den; thi profeterne indtil Jesus var på grund af tankelivets daværende tilstand ikke i stand til at forklare tingene i tankens lys, derfor var deres lære fremsat i billedlige følelsesbetonede udtryk i en sikker individuel tro. Jesus gentager deres lære i tankens lys ved at sige: Det er således.

V.18.

Thi sandelig siger jeg eder: Indtil himlen og jorden forgår, skal end ikke det mindste bogstav eller en tøddel forgå af loven, indtil det sker alt sammen.

Læserne bedes her erindre Jesu ord, hvor han siger, at han ikke taler af sit eget. Han taler ud fra de tanker, faderen ved sin Helligånd giver ham at tale. Når Jesus derfor siger "jeg", er det faderlivet, der taler ved ham. Jesus selv udvikler sit åndsliv i forhold til de af ham modtagne tanker, som han forvalter ved at omsætte dem i menneskeord i sit og sin tids sprog, derved bliver de tanker fra åndslivet, han så redelig forvalter, hans egen åndelige rigdom, hans løn. Med disse ord går vi ind i vers 18's ånd og liv:

Ordet "himlen" er et billedligt ord for det individuelle menneskelige åndsliv. De rige i ånden har deres himmel, de fattige i ånden deres. Ligeså med ordet "loven". De rige i ånden danner selv deres egen lov i deres åndsliv modsat deres Helligånds inspiration, idet de lader sig fuldstændig lede af deres begær, der da bliver deres lov, ud fra hvilken de filosoferer sig bort fra

deres Helligånds stemme. Modsat de fattige i ånden. Deres lov, efter hvilken de lever, former sig ud fra deres Helligånds inspiration, ud fra den filosoferer de over deres oplevelser og gerninger.

Disse love skal vedblive at bestå. Dermed er sagt, at således som menneskelivet former sig under dem, skal det vedblive med at forme sig, "indtil det sker alt sammen". Det, der skal ske, er opfyldelsen af forudsigelserne om menneskelivet indtil gudsriget på jorden.

Himlen er altså den nuværende åndelige tilstand, hvorunder menneskelivet på vor klode udfolder sig.

Det er ikke jorden som sådan, der skal forgå, men det selvske liv på den; thi livet i, ved og på jorden er noget helt andet end mennesket hidtil har haft syn for. Alt det groende liv uden for mennesket er fludieskabende. Det vil sige, at dette mangfoldighedsliv i alle sine nuancer eller arter, om man vil, er som snurrende tene, der hver især spinder sin art af fludie, og hver fludieart har sin egen aroma. Det er dette følende – altså ikke tænkende – liv, der udelukkende vejleder sig ved syn, hørelse, lugt, smag og de deraf opsummerede følte indtryk, der i alt sundt liv kan stige til følelsesbevidsthed, hvad angår dets føde, bolig og formering. Dette fremkalder en sædvanemæssighed i livs væren, der er af åndelig natur og går i arv til slægten. At den enes legeme tjener som føde for andre fremmer udviklingen. Dette mangfoldige åndsliv (fludie), der spindes på disse tene, frigøres ved legemernes død. Dette liv er det uden tanke arbejdende åndsliv det for guddommen (tankens ophav) tjene liv, der i sin trang til virken søger ind under den ledelse og viljekraft, som guddommens tankeliv er – dets vej mod lyset, kan man sige; thi det er selv skabt i åndeligt mørke.

Den, der kan se det åndelige mørke i dyrets øje og se det modsatte, bevidsthedens lys, skinne i det menneskelige øje, der forårsages ved guddomskernens eller, om man vil, gudssønnens indskydelse i det menneskelige fludie, vil kunne forstå, at forskellen på mennesket og dyret er vidunderlig stor. Intet under, at det åndsliv, der skabes i dette groende livs åndelige

mørke, ved sin følende søgen føler sig draget hen imod bedre, lysere og fredeligere forhold for sin trang til virke, hvorved det selv udfolder sig. Dets vej mod livet går derfor gennem mennesket, fordi dette besidder gudssønnen i sig.

Dette åndelige livs væsen deler sig (er egentlig fra begyndelsen delt) i to faktorer. Den ene kalder jeg sammenholdets lov, den anden adspredthedens lov. Den første, sammenholdets lov, er det åndsliv, der ved sit sammenhold i fælles følt interesse skaber og beskytter de legemer, hvorved det lever og udvikler sig. Dette sker, så længe dets mængde er i fælles ligevægt i dets legemlige bolig; men skades denne f. eks. ved sår, sult, kulde eller anden tilfældig skade i legemets mekanisme, griber adspredthedens lov ind, det er dens ret; men da den i modsætning til sammenholdets lov kun er enere, derfor uden samling i sin færden, er den kun en ener i sit angreb. Kan sammenholdets lov nu ved fælles hjælp hele skaden i sin legemlige bolig, kan den som regel også uddrive den ener af adspredthedens lov, der i sin art er den første angriber. Kan den ikke det, foranlediger den første angriber, at andre arter af adspredthedens lov også griber ind, da sker legemets opløsning. Det, vi kalder død, vil da indtræde, derved nødsages livet i sammenholdets lov til at forlade sin legemlige bolig, og det søger da straks andet steds hen, hvor det kan komme i virksomhed.

Foruden det i legemet virkende liv af sammenholdets lov, som der har en indenrigstjeneste, har ethvert legeme et endnu langt større åndsliv til sin udenrigstjeneste, der som forklaret i *Følelse og Tanke* kredser fra venstre til højre om det legeme, hvorved det har fundet optagelse for sin virken. Det er dette udenrigstjenende åndsliv, der leder sit legemsliv til dets boplads, hvis det af en eller anden årsag bliver fjernet derfra.

Et eksempel: Brevduens hjemvenden er velkendt; men det er ikke velkendt, at dens hjemvenden skyldes dens udenrigstjenende åndsliv. Når duen i ukendte omgivelser svævende oppe i luften opdager, at den er fjernet fra sin boplads, opstår der i den en sorgfølt længsel mod dens hjem, som den ikke selv kan se. Er dette åndelige forhold i duen nået, giver dens uden-

rigstjenende åndsliv sig udslag til hjemmet, binder sig der med en del af sit liv, og med resten leder det duen til dens hjemsted.

Det liv, der udøver legemernes indenrigstjeneste, sikrer legemernes artsmæssige bygning, mennesket ikke undtaget.

Ligesom brevduen ledes til sin bolig, således ledes også mennesket til sin Gud, når dets længsel går den vej. At der stilles betingelser, der skal opfyldes, før mennesket kan indgå til sin Gud, er en sag for sig.

Dette skabende og tjenende åndsliv er evigt uforanderligt i sine tjenende egenskaber, fordi det ikke ejer tanken i sit væsen.

Ethvert liv søger sin modsætning, derfor søger dette tjenende åndsliv ind under tankens vejledende væsen. Disse to åndelige livsfaktorer samles for første gang i menneskets åndsliv. Her skal gudssønnen udvikle sig til ved sin Helligånds hjælp at tage åndslivet af sammenholdets lov i sin tjeneste. Men denne sammenslutning er imod de interesser, livet i adspredthedens lov i sin følsomhed besidder. Livet i adspredthedens lov fremkalder da en kamp i det menneskelige ånds- og legemsliv for sin forbliven og udvikling deri. Det er dette, menneskene kalder for fristelser og sygdomme. Da livet i adspredthedens lov er mangfoldigt, er fristelserne og sygdommene det ligeså.

Men indgår nu gudssønnen i menneskets åndsliv en følelsesmæssig forbindelse med sammenholdets lov, da er den åndsperson skabt, som gudslivet tilsigter med mennesket. Der sker da dette, at gudssønnen ved sine tanker leder og derved tjener livet i sammenholdets lov, og dette liv omslutter i egen følt (altså kun følt) interesse gudsfrøet i sit liv for med hele sin guddommelige kraft at tjene dette med sin skabende evne, som det har vundet ude i det groende liv; og dets rigdom i liv og skaberkunst er lig arternes mangfoldighed.

Menneske, om du kunne se dit åndelige livs skabende muligheder ved dig som herre, om du er ret vendt i det, da ville din jubel for livet ikke kende sine grænser!

Men nu livet i adspredthedens lov. Det strider sin strid i mennesket rettet imod livet i sammenholdets lov for at komme til udfoldelse og formering i legemet. Denne strid mellem disse to livsfaktorer i mennesket virker også ind i det indbyrdes forhold mellem mennesker og tvinger disse i strid med hverandre i forhold til, som de lader sig lede af adspredthedens lov. Denne strid tvinger mennesket til omtanke. Omtanken bidrager til, ja tvinger ligefrem mennesket ind i tankelivets udvikling. Striden bidrager endvidere til, at livet i sammenholdets lov med gudssønnen i sig forenes endnu mere til modstand mod livet i adspredthedens lov, der af livet i sammenholdets lov ofte føles som simpelt og modbydeligt. Modtager nu det åndsliv, der lever i sammenhold, sin Helligånds vejledning, fremstår den bevidsthedens person, der ved sin Helligånds kraft til slut driver livet i adspredthedens lov ud af sit åndsliv, da indtræder i individet det, vi kalder Guds fred. Dermed er gudslivets hensigt med livet i mennesket nået. Gudssønnen er nu ved åndslivet i sammenholdets lov blevet den selvstændige frigjorte personlighed i Gud, mod hvilken faderlivet længes med moderkærlighedens væsen og styrke.

Den nuværende himmel og jord forgår, man kan også sige forandrer sig, når menneskets tankeliv ved Helligånds hjælp er vokset til at forstå sin egen stilling i tilværelsen; thi da vil løgneren, der udgår fra adspredthedens lov, blive bundet, og menneskelivet på jorden derved fuldstændig forandres.

Jesus har set den samme åndelige tilstand blandt overklassen, vi i vor tid oplever; men nu har adspredthedens åndsliv i de velhavende klasser gennemsyret den store mængde og drevet den selviske opløsning så vidt, at den nu er så godt som ensartet over kloden. Dette åndsliv besidder endog i vor tid en mængde teorier, der dækker over dets væren, samt et forlystelseliv, der ligefrem hypnotiserer adspredthedens åndsliv ind i masserne, der ikke er vokset til åndelig beskyttelse ved deres Helligånd. Det er dette åndsliv, Jesus sigter til, hvor han i vers 13 siger: "Det dur til intet andet end at kastes ud og nedtrædes af mennesker."

Det er dette, vi nu har for øje. Ungdommen vildledes i lærdom og undrages ledelse. Den lærdom, der gives, er åndeligt tom, og det selviske åndsliv indpodes med stor styrke. Dette har medført, at menneske sætter sig op imod menneske for at fremme sin egen jeg-vilje og uden følelse træder sin næste ned. Krige føres, og over alt ledes mennesket mod krig, alt ifølge selvisk begær. Den personlige ejendomsret er blevet en forbandelse; thi den båndlægger menneskelivet i gæld, og tvinger det ligefrem til selvisk tænkning. Det er dette jordeliv, der får ordet "jorden forgår" frem i Jesu tale; thi for Helligåndens syn, der giver sig udtryk i Jesu ord, er dette liv kun jord; det kommer fra liv i jorden og går tilbage til dette igen.

V. 19.

Derfor, hvo som løser et af disse mindste bud, og lærer menneskene således, han skal kaldes den mindste i himmeriges rige; men hvo som dem gør og lærer, han skal kaldes stor i himmeriges rige.

Her skildrer Jesus to menneskenaturer, begge er de lærere i uselvisk sandhed; men den første er ikke vokset til at kunne leve efter sin lære, hvorimod den anden ikke alene er lærer, men tillige i ånden vokset til at leve efter sin lære.

Den første skal kaldes den mindste i gudslivet, den anden skal kaldes stor. At den ene kaldes lille den anden stor har kun til hensigt at betegne disse to naturers stade i deres udvikling mod gudslivet; thi er de begge nået helt ind i gudslivets væren, er deres følende åndsliv (fludiet) rensat til guddommelig renhed, der er alle tjenende for hverandre. Den guddommelige kærlighed og tak for livet jævner alle skel, og det udviklingstrin den anden har, vil også den første nå. Lighed i tankeliv opnås dog aldrig mellem dem, da de begge er underkastet udviklingens lov.

V. 20.

Thi jeg siger eder: Uden eders retfærdighed overgår de skriftkloges og farisæers, kommer I ingenlunde ind i himmeriges rige.

Vor tid vrimler af skriftkloge og farisæere; men se på vor tids åndsliv og tænk så. De fylder menneskene med skriftsteder og trosformer, men resultatet viser, at de ingen forbindelse eller kendskab har til selve livet; men de er rige på fine klæder og har en beleven og snakkesalig optræden, hvorved de bedårer mængden og skaffer sig anseelse og gode indtægter. Men Jesus siger os, at uden vor retfærdighed overgår deres, kommer vi ikke ind i gudslivet.

V. 21.

I har hørt, at der er sagt de gamle: Du skal ikke ihjelslå.

Her sigtes kun til, hvor mennesket slår andre mennesker ihjel. Og Jesus fortsætter:

”Men hvo som ihjelslår, skal være skyldig for dommen.”

Tænk, hvis der for Jesu læres skyld var en lov for, at enhver ung mand skulle lære dette skriftsted udenad, før han fik lov at iføre sig soldateruniform.

Tænk, om der for Jesu læres skyld var en lov for, at enhver præst skulle oplæse dette skriftsted for sine omgivelser, før han velsignede kanoner.

V. 22.

Men jeg siger eder, at hver den, som er vred på sin bror uden årsag, skal være skyldig for dommen; men hvo som siger til sin bror: ”Raka”⁴ skal være skyldig for rådet; men hvo som siger: ”Du dåre” skal være skyldig til helvedes ild.

⁴ I en fodnote i biblen forklares, at ”Raka” er et hånsord, mens ”dåre” betyder ”ugudelig”.

Vers 22 har samme karakter som vers 21, men giver strengere regler for et menneskes væren. Ordene "vredes på sin bror", fremkalder det spørgsmål: Hvem er min bror? Er jeg uselvsk, da er enhver uselvsk min bror. Men en selvsk er ikke min bror. Denne har ingen bror i dette ords betydning så længe, han er selvsk; thi hans åndelige liv er af en sådan karakter, at gudslivet ifølge Jesu ord har skilt sig ud fra ham; men om han opdager sin åndelige tilstand og i sin bekymring derover søger mig for sin omvendelses skyld, da er han min bror uden hensyn til, hvad han i sit forrige åndsliv har gjort imod mig. Hvis jeg da endnu vredes på ham, er jeg skyldig for dommen. Se afsnittet "Dom" i *Følelse og Tanke*⁵

Det Jesus kalder "rådet", er den Helligånds revselse ved overføring af følelser og tanker i individet.

Men kalder jeg min bror for en dåre og derved støder ham fra mig, da er min gerning gudslivet så stærkt imod, at jeg i dette øjeblik gør mig skyldig til helvedes ild. Helvedes ild er åndslivet i adspredthedens lov. Alt åndsliv er ild i bunden form. Denne livets ild er i alt liv kraften, der bevæger tingene på grund af striden mellem de to livslove. Forlader sammenholdets lov det levende strå eller træ, da er det dødt; men liv i adspredthedens lov holder det livløse sammen, mens det fortæres. Disse liv angribes af andre i samme lov værende arter. Da disse liv i adspredthedens lov er enere uden sammenhold, følger den ene i den andens fodspor, indtil alt er opløst, selv det mindste støv omdannes og forsvinder på den måde ud i nyt liv.

De åndeligt døde mennesker, der lever i adspredthedens åndsliv, søger deres næring på selv samme vis. Der er aldeles ingen forskel ud over dette, at mennesket er endnu værre end det øvrige liv i adspredthedens lov; thi i sit ustyrede begær tilvender det sig formuer, det aldeles ingen brug har for. Disse formuer er næringsmidler, klæder, hus og hjem andre har skabt, som de må miste ved de selvskes rov.

⁵ 1. udg. s. 168ff, 2. udg. s. 176.

I samme grad som adspredthedens åndsliv får lov at trænge ind i mennesket ved det, vi kalder fristelser, der fremkalder et selvisk begær, der igen fremkalder sygdomme i forhold til som der gives plads for fristelsen, må sammenholdets lov vige fra individet, indtil dette er åndeligt dødt. Denne benævnelse er rigtig. Dette ligger i, at det er livet i sammenholdets lov, det skabende liv i alle legemer, der til slut på sin vandring gennem mennesket forener sig med gudssønnen i det – om dette lykkes, hvorved det frigør sig for adspredthedens åndsliv i sit væsen og da er en person i det guddommelige liv.

Adspredthedens åndsliv derimod går til det groende liv. Det udgår fra det opløsende liv i alle forhold i universet, og da det er ild i bunden form, er det derfor rigtigt, når Jesus siger ”helvedes ild”.

Helvedes ild i mennesket står i forhold til, i hvor høj grad det følger adspredthedens åndsliv i sig. Dette forhadte ord er altså rigtigt nok, at helvedes ild er evig er også rigtigt; thi de to livslove sammenholdets og adspredthedens lov er de ældste levende livslove i universet, fra deres samvirken er endog gudslivet udgået, hvilket står omtalt i *Uddrag af Livets Bog*: ”Da det, som er, blev til”.

Disse to livslove, hvori alt bevæger sig, fremkalder den evige strid, uden kamp intet liv.

Den tale, at de onde skal ligge i en evig ild og pines som straf, er uvidende tale. De selviske opløses, og deres følelsesliv går til jorden, hvorfra det kom, i hvis livsvimmel adspredthedens lov omformer det på ny; men den livsmulighed de selviske havde for et liv i Gud er i al evighed tabt, og den opstår aldrig mere i den form, den var.

Denne omformningsproces er endog menneskeligt synlig for dem, der kan se, og ved Helligåndens vejledning kan det setes, om mulighederne er til stede, grundfæste sig i bevidstheden gennem tankens søgende lys.

Gud kaster ingen i helvede. Den vej går mennesket af egen lyst. Mange føler endog, at de der befinder sig helt vel, idet

deres tanke ikke når længere end til dem selv som mennesker. Se "Det urene åndsliv" i *Den Ukendte*⁶

Vejen til gudslivet er også frivillig. Derfor kommer ingen ind i Gud uden gennem en levende længsel og trang dertil.

På grund af denne individuelle guddommelige frihed i eget valg til at leve i selvisk eller uselvisk åndsliv har gudslivet også en i fred samvittighedsfølt ret til at frigøre sig for adspredthedens åndsliv i sit væsen og holde sig ren derfor.

Det er rigtigt, at gudslivet søger over dem, der vælger helvedes vej. Sorgens ophav er kærligheden til livet fremkaldt af dette livs i renhed store livsglæde, denne livsglæde er så stor og rig, at livet i Gud med største inderlighed gerne ville, at de mennesker, der går opløsningens vej også skulle få del i denne livsglæde, om det var muligt.

Men hvor mange der end vælger opløsningens vej, er det ikke noget tab for gudslivet; thi tiden for gudslivet er evig, dets skaberkraft er grundfæstet i sammenholdets lov, og dets skabermuligheder er uendelige; thi de er grundfæstede i tankens lys og med fuldkomment kendskab til alle livsloves væsen og virken i universet.

Gudslivet kan udsende sit fludieliv i mængde i forhold til gerningens behov og der igennem få både de døde og de levende livslove til at virke i forhold til sagens behov alt ifølge sin tankes lys, hvis vilje det guddommelige fludieliv adlyder med hele sit livs kraft. På den måde har livet i Gud herredømmet over kloderne i universet med samt deres liv.

V. 23-24.

Derfor, når du ofrer din gave på alteret, og kommer der i hu, at din bror har noget imod dig,

Så lad blive din gave der for alteret, og gæk hen, forlig dig først med din bror, og kom da og ofre din gave.

⁶ 2. udg. s. 35ff, 3. udg. s. 33ff.

Hvis du ofrer din gave med vrede i dit sind imod nogen, kan Helligånden ikke tilføre dig gudslivets taknemmelighedsfølelse i dit indre, og den er af langt, langt større åndelig værdi for dig, end din gave er for den, der modtager den. For at modtage denne guddommelige løn skal du have Helligåndens fred i dit sind, før du giver.

Giv ikke din gave i den beregning og hensigt, at gudslivet skal komme "løbende" til dig med sin himmelske løn; thi da har du en kræmmerånd i dig, og den lønner gudslivet ikke; men giver du din gave af redelig følsomhed for den trang, du ser, i forhold til din evne, da lønner gudslivet straks og i overmål.

V.25-26.

Vær snart velvillig mod din modstander, mens du er med ham på vejen, at modstanderen ikke skal overantvorde dommeren dig, og dommeren skal overantvorde tjeneren dig, og du skal kastes i fængsel.

Sandelig siger jeg dig: Du skal slet ikke komme derudfra, førend du betaler den sidste hvid.

Da de selviske ikke lader sig vejlede af gudslivet ved Helligånden, sigter disse vers til to mer eller mindre uselviske, der vandrer sammen og har et mellemværende med hinanden. Kan de ikke tale sig til rette i velvillighed, må de ikke være opfarende eller stædige i sindet, for at den mest fredsommelige ikke skal bede sin Helligånd om hjælp imod sin modpart, og Helligånden overantvorde tjeneren denne. Helligånden er foruden at være vejlederen tillige dommeren i alle menneskelige forhold. Tjeneren er det for gudssønnen i mennesket tjeneende åndsliv af sammenholdets lov. Denne guddommelige tjener kaster da mennesket i fængsel. Fængslet er dets eget indre åndsliv. Der vil Helligåndens bebrejdende følelsesstrøm bearbejde det, og dens fred vil forlade det. Ud fra dette fængsel i sig (helvede) vil mennesket ikke komme, før det i ærlig følt trang til tilgivelse har bedt sin Helligånd derom og modtaget denne, indtil den sidste hvid er betalt; før vender dets fred ikke

tilbage. Den Helligånd vil dog gerne vejlede dertil, om mennesket i sin egoistiske vildfarelse vil høre dens røst i sig.

V. 27.

I har hørt, at der er sagt de gamle: Du skal ikke bedrive hor.

Almindeligvis tror menneskene, at ordet "hor" kun gælder kønslige vildfarelser. Ordet "hor" rummer åndeligt set langt, langt mere. For at forstå den åndelige mening i det, må vi se det ud fra det før omtalte åndelige liv i mennesket, hvor sammenholdets åndsliv med sit gudsfrø i sig må strides med adspredthedens åndsliv om sin bolig, nemlig det skabte menneskelegeme. Hvis mennesket giver efter for en fristelse (årsagerne kan være forskellige blandt andet uvidenhed om dets eget liv) og hengiver sig til den, har den næste lettere adgang, den tredje endnu lettere og så fremdeles, og de virker nu alle mod et fælles mål, den fuldkomne opløsning, indtil åndelig og derefter legemlig død er indtrådt. Det således indtrængte åndsliv fra adspredthedens lov arves åndeligt gennem befrugtning, og dette er så alvorligt, at det kan udlette en familie i tredje eller fjerde led.

Dette at hengive sig til sine fristelser af hvad art nævnes kan er åndeligt set at bedrive hor. Den, der er herskesyg, bedriver hor med herskesyge osv.

Den letteste måde at bekæmpe sine fristelser på er at være vagtsom overfor dem, og mærker man fristelsen nærme sig, da bede sin Helligånd om hjælp imod den. Men betingelsen for hjælpen er, at individet i sand ærlighed selv vil undgå den. Uden sand åndelig trang til hjælp kan Helligåndens hjælp ikke gives; men er den betingelse til stede, går det overordentlig let.

V.28.

... [H]ver den, som ser på en kvinde for at begære hende, har allerede bedrevet hor med hende i sit hjerte.

Ordet "hjerter" betyder her det følede åndsliv. Den, der lader et kønsligt begær skyde op i sig blot ved synet af en kvinde eller en mand, savner styret over sit følelsesliv. Derved begår individet hor, synd mod sig selv; dette fører som regel til, at kønslivet bruges som begær.

Med sæden udskilles de byggehåndværkere, der bygger legemet op, disse "håndværkere" er åndsliv af sammenholdets lov, menneskets kostbareste åndelige eje næst efter gudssønnen i dette liv. Bruges nu kønslivet som begær, er individet selvisk. Dette medfører en for stærk og unaturlig udtømmning af det guddommelige kostbare åndsliv af sammenholdets lov, det der, som før sagt, opbygger og beskytter legemet.

Dette drives ofte så vidt, at det for mandens vedkommende, der ikke tåler så stærk en brug af kønslivet som kvinden, fører til, at han vandrer om i et ranglende og dinglende legeme uden spændstighed af nogen art. Synet formørkes, sanserne slappes, hensynsløshed og ugidelighed i alle ting indtræder. Adspredthedens åndsliv i hans legeme triumferer og ægger til mere kønsligt brug, der endog kan føre til, at den åndelige død, der medfører legemets udmattelse, tegner sig med mørke striber under øjnene. Gudssønnens skinnende lys gennem øjnene er da slukt. Dette menneskes livsmuligheder både for sig selv, sine medmennesker og sin Gud er da fuldstændig tabt.

Modsat mandens dinglende benrad er kvinden, der misbruger sit kønslige liv fed, opsvulmet med slappe, ugidelige bevægelser med gudssønnens lys udsukt i sine øjne, der kun, når en mand nærmer sig, får et ugideligt søgende, forskende præg. Ansigtet har dødens hvidlignende farve, den ellers naturlige ansigtsrødme er isprængt dødens blålignende pletter.

Kønslivet er til, for at mennesket skal bruge det i tak til det liv, der har givet det selv livet. Da gudslivet formerer sig fra menneskelivet, er dettes kønsliv en hellig gave, der, hvis mennesket ved sin Helligånds hjælp besidder styret over det og kun bruger det, når følelsesmæssig bevidsthed om modenhed til udladning er til stede, giver legemlig og åndelig sundhed og

kraft både til individerne selv og deres afkom. Se "Synden mod den Helligånd" i *Følelse og Tanke*.⁷

De individer, der befrugter uden kønslig modenhed, er som den landmand, der høster sin sæd i juli, skønt den ikke er moden før august; den sæd egner sig ikke til såsæd for nyt liv.

V.29-30.

Men dersom dit højre øje forarger dig, så riv det ud, og kast det fra dig; thi det er dig gavnligt, at ét af dine lemmer fordærves, og ikke dit ganske legeme skal kastes i helvede.

Og om din højre hånd forarger dig, hug den af og kast den fra dig; thi det er dig gavnligt, at ét af dine lemmer fordærves, og ikke dit ganske legeme skal kastes i helvede.

Sandheden i disse vers turde være alment begribelig for dem, der kan føle sandheden i det foranførte, især vers 27-28.

V. 31-32.

Der er sagt, at hvo som skiller sig fra sin hustru, skal give hende et skilsmissebrev.

Men jeg siger eder, at hvo som skiller sig fra sin hustru, uden for hors sag, gør, at hun bedriver hor, og hvo som tager en adskilt til ægte, bedriver hor.

Ægteskab er ikke alene et menneskeligt, det er dybest set et åndeligt forhold, idet det har sit udspring fra moder- og faderkærlighedens livslov, der medfører omsorgen for afkommet.

Hvor ægteskab er nødvendigt for omsorg for afkommet, sker det ved, at åndslivet i legemerne leder individerne dertil. Se duen og svalen. Ved utroskab i ægteskab, kønslig eller som omtalt i v. 27-28 ved at leve sig ind i sine fristelser og derved ødelægge ægteskabets åndelige værdi over for livet, begår mennesket en stor synd med den værste åndelige følge for sig

⁷ 1. udg. s. 165ff, 2. udg. s. 173ff.

selv. Årsagerne kan jo være meget forskellige; men er årsagen ganske individuel for den ene ægtefælle, fører dette med sig, at dennes Helligånd's ledelse bliver helt afbrudt, derved har denne ægtefælle åndeligt set udskilt sig fra sit ægteskab på grund af sit horeri med sit begær og er allerede nu den fraskilte.

Den, der føler sig tiltrukket af et således fraskilt menneske og fører dette bort fra dets ægteskabs pligter, er af samme surdej, og begår også hor.

Ifølge versets ordlyd skal Jesus have sagt: "Den, som skiller sig fra sin hustru uden for hors sag, gør, at hun bedriver hor."

Min inspiration lader mig føle, at ordet "gør" ikke er udtalt af Jesus, i hvert fald ikke med den betydning, vi lægger i det; thi det vil ikke være sandhed i alle tilfælde. Kendsgerningen viser det. F. eks.: Hvor en mand på grund af sit selviske åndsliv fraskiller sig sit ægteskab, hører det ikke til sjældenhederne, at hustruen uden opsparede midler ved sit arbejde forsørger og endog opdrager flere børn i uselvisk redelighed. En sådan ægtefælle begår ikke hor, men samler sig derimod stor taknemmelighed (løn) fra gudslivet gennem sin Helligånd og støttes af denne i al sin travle søgen for at mætte sig og sine. En sådan kvinde begår heller ikke hor, om hun tog en anden til ægte.

Hvis Jesus i stedet for ordet "gør" har udtalt "kan føre til", da havde denne sætning været fuldkommen sandhed i oversensstemmelse med livet; men fejlen kan jo ligge i oversættelsen. Gør den det, må vi være forberedt på flere fejl.

V. 33-37.

I har fremdeles hørt, at der er sagt de gamle: Du skal ikke gøre nogen falsk ed, men du skal holde Herren dine eder.

Men jeg siger eder; at I skulle aldeles ikke sværge, hverken ved himlen, thi den er Guds stol,

Ej heller ved jorden, thi den er hans fodskammel, ej heller ved Jerusalem, thi det er den store konges stad.

Du skal og ikke sværge ved dit hoved, thi du kan ikke gøre ét hår hvidt eller sort.

Men eders tale skal være ja, ja, nej, nej; men hvad der er over dette, er af det onde.

I den form Jesu ord er givet her, lader de en føle, på hvilket åndeligt niveau hans tilhørere på den tid stod i tankeudvikling.

Ånden i disse vers kræver, at vi ikke giver et løfte til nogen, uden vi også holder det i samme ånd og ord, det er givet. Et løfte er åndelig set en gæld. Din Helligånd kræver af dig, at du betaler denne gæld til sidste hvid. Opstår der, før løftet kan indfries, et uforudset forhold, der umuliggør løftets indfrielse, kræver Helligånden af dig, at du haster med at meddele den, du har givet dit løfte, dette forhold, der umuliggør dit løftets opfyldelse. Hvis du fortryder et løfte og på diplomatisk vis filosoferer dig bort fra dets opfyldelse, gør du en stor synd mod dig selv; thi de følelser og tanker, der opstår i dig for at unddrage dig dit løfte, vil tegne sig, som de er, lumske eller onde aldeles korrekt i den natur, du selv har skabt dem, og gennem dit udenrigstjenende åndsliv giver de sig udslag til din Helligånd, uden at du kan forhindre det.

Hvis du derimod, før dit løfte er opfyldt, opdager, at den, du gav dit løfte, har skjult sandheder for dig, da du gav det, af en sådan natur, at det da ikke ville være givet, er du i sandhed løst fra dit løfte.

Ved vor Helligånds ledelse vil vor tale billedlig talt forme sig som ja, ja og nej, nej, idet vi i samtaler ikke føler at have flere ord behov, og ej heller føler trang til banden eller sværgeren; thi det vedkommer ikke den, der taler, om nogen vil tro det talte.

Vers 38-41.

I har hørt, at der er sagt: Øje for øje, og tand for tand.

Men jeg siger eder, at I skulle ikke sætte eder imod det onde; men dersom nogen giver dig et slag på dit højre kindben, vend ham det andet også til.

Og dersom nogen vil gå i rette med dig og tage din kjortel, lad ham og beholde kappen.

Og dersom nogen tvinger dig til at gå én mil, gik to med ham.

Det livsforhold, der her står tegnet i Jesu ord, er følgende: Om du i egen individuel følt trang af egen drift sætter dig op imod det onde, altså uden din Helligånds ledelse, kan følgende forhold udvikle sig. Det onde kan ytre sig for dig på mange måder, f.eks. fra et menneske med et iltet, ubehersket sind i dine omgivelser. Et sådant sind har som regel en god del herskesyge i sit følge, der i individet fremkalder en trang til at fremstille sig i en art selvisk klogskab overfor sin næste; thi personen føler åndeligt, at klogskab berettiger til at herske, derfor skaffer det sig en indbildt klogskab ved at lytte til andres tale. Et sådant menneske tåler ikke modsigelser, selv om dets tale kunne bevises som uklogskab ja endog som usandhed.

Sætter du dig nu op imod dette onde af egen drift, uden at din Helligånd gennem din samvittighed har ledet dig dertil, opnår du derved selv kun et oprevet sind og kan mulig i denne din tilstand udtale ord, der fører til, at din modpart kan føle sin selvklogskab og herskesyge berettiget. Selv om dette kun er indbildt, vil han dog føle en selvisk glæde derover og anse dig for en ham underlegen person og oparbejde en retfærdsfølelse over sin adfærd i sig selv, der yderligere underbygger hans selvklogskab og herskesyge, og derved gør hans åndelige tilstand endnu værre.

Denne indbildte retfærdsfølelse i din modstander kan let føre til, at han for sin egen ophøjelses og anseelses skyld omtaler det skete til sine omgivelser selvfølgelig refereret i den ånd og hensigt, han selv er besjælet af, aldeles uden hensyn til, hvad der er sandhed, blot han selv tror at kunne vinde anseelse derved. Des mere hans udtalelser kan skade dig, des mere føler han i sin indbildskhed at vinde derved. Det er hans nydelse. Han kan endog nære den bagtanke at tilvende sig økonomisk vinding på din bekostning.

Omvendt, hvis du er et menneske, der gennem din samvittighed føler sammen med din Helligånd for i hele din adfærd at nyde godt af dens ledelse til fordel for din egen udvikling mod faderlivet, da både kan og vil den med glæde vejlede dig gennem dit følelsesliv ved intuitioner til tanker eller hele tankers

overføring. Da følelsesmæssige indskydelser (intuitioner) af din Helligånd kan foranlediges indskudt i dine omgivelser, vil og kan den ad denne vej beskytte dig, og den har faderlivets almagt og fuldmagt til at gøre det, om det er til dit gavn.

Da Guds hjælp overalt er hjælp til selvhjælp kræves der af dig, at du selv lægger al din energi ind i alle de forhold, hvorved og hvorunder du virker.

Er du således vendt, vil din Helligånd jævne dine "stier" for din færden. Står du over for en sag – hvad enten den er af økonomisk eller åndelig art, og du ikke i dig selv føler dig sikkert orienteret, begynd da med at lade dine følelser og tanker afspejle sig for din Helligånd. Det sker ved, at du vender din tanke til den; thi efter denne adresse giver dit udenrigstjenende fludieliv sig udslag. Har du denne indstilling, skal du ikke spille tiden med at forme dine ønsker eller din attrå i bøn; thi i dine følelser ser din Helligånd straks dit behov, der står i forhold til den trang, du selv i forhold til situationen har indlagt i dit følelsesliv. Dette sker åndeligt automatisk uden din egentlige viden derom. I forhold til denne trang sker da udveksling af gensidige følelser og tanker lig telefon med en hurtighed, der svarer til behovet. Dette virker aldeles uden hensyn til tid, rum og afstand. Svaret får du i samme nu, du har det behov.

Det er de mennesker, der lever i dette gode åndsliv, Jesus taler til i v. 29-41. Kan du ved din Helligånds hjælp bevare dit sinds ro over for det onde, der ved et menneske leder sig til dig, og i stilhed svare i din samvittigheds ro, da vil din Helligånd lægge dig sine ord i munden. Taler og handler du nu derefter, vil din Helligånd gennem dine ord, dit væsen og din handling skabe et indtryk i din modstanders følelsesliv, der vil være som et spejl for ham, hvori han bliver nødt til at se sin egen åndelige elendighed. Dette kan virke så stærkt, at det efterhånden kan knuse det onde i ham og derved føre ham til omvendelse. Helligånden er en personlighed, der er i stand til at røgte sin opgave i alvor og med fuldmagt, og den gør det. Hvis den onde person derved ledes til sin omvendelse er han din bror, et plus for dig selv i gudslivet.

Føres du ind i en situation lignende det foranførte, hvor ordene pludselig veksles i kraft uden egentlig overvejelse, da kan det være dig selv, der svarer; men det kan også være, din modpart bliver ledet til dig ad åndelig vej for at modtage dine svar. Er slaget endt, da lad dine følelser og tanker om det passede afspejle sig for din Helligånd. Føler du din fred uforstyrret, har du handlet ret; men føler du fortrydelse over enkelte ord, da hast til din modstander og få dem rettet i forhold til din fred, da er alt vel for dig, mens din modstander har den ufred i sig, der svarer til hans adfærd. Hvis et menneske besidder uselvisk åndsliv, udjævner dets Helligånd altid tingene til det gode.

V. 42.

Giv den, som beder dig, og vend dig ikke fra den, som vil låne af dig.

Om disse ord i vor tid blev fulgt bogstaveligt, som de er skrevet, ville det medføre en stor samfundsmæssig ulykke for dem, der giver, og åndeligt set være at gøre ondt mod dem, der beder om almisse som næringsvej. Livet selv viser dette.

Her tales ikke om de redelige arbejdsløse, der af de selviske samfundssystemer kastes ud i uforskyldt lediggang, ej heller om syge og svagelige; thi disse har enhver, der ejer noget, åndelig pligt til at hjælpe. Den, der lukker sin dør for disse mennesker, om de beder, begår den største synd mod sig selv; thi i samme forhold, du lukker din dør for dem, lukker gudslivet sin dør for dig. Men disse fattige er vanskelige at finde. Skønt de i deres nød lider meget både legemligt og åndeligt, vælger de ofte døden frem for at bede, og hvorfor?

Fordi dette at bede er blevet en skam som følge af, at de selviske, der ejer noget, i deres selvisk følte ophøjethed ser ned på de fattige, ja endog lader dem føle det både i væsen og ord.

En anden årsag er, at vor tid har udviklet sig i selviskhed. Fra den højeste i rigdom til den fattigste i fattigdom strides

menneskene indbyrdes om selviske samfundssystemer i en grad, som om de selv havde skabt og var herrer over alt liv. Dette forvirrede og i stærk åndelig opløsning værende menneskeliv har avlet en skare af professionelle tiggere der ved snu, løgnagtige forklaringer tilvender sig almisse hos deres godtroende næste.

Der gives familier, hvor alle medlemmer med en dertil passende alder samler ind ved tiggeri. Om aftenen gør de dagens udbytte op. Klæder sættes på lånekantor eller sælges til markskandiser. Af fødevarer fortæres det udsøgte, resten kastes i ejendommens skraldespand. Når dagens gerning er endt, omklæder familien sig og nyder byens forlystelseliv så langt, udbyttet når; thi disse mennesker sørger ikke for dagen i morgen. En sådan familie er som en organisation. Den kender og tåler ikke andre familier, der lever på samme vis ved betleri i sit distrikt. Denne art betleri virker i høj grad i det skjulte. Familien kender giverne i sit distrikt lige så vel som bonden sin malkeko. Medlemmerne skifter dagligt plads i distriktet, så der går en passende tid, før den enkelte kommer på samme sted igen. Disse er de fornemste blandt de professionelle betlere.

En anden art tiggere er enere, der ikke føler sig optaget i nogen familie og i mangfoldige tilfælde ikke engang ejer et logi; selv om de kunne tigge penge dertil, nænner de dog ikke at bruge dem således. Deres klæder og renlighed er sådan, at de ej heller kan have fast logi; men der findes for det meste en rørende, indbyrdes, uselvisk samfølelse blandt disse mennesker. I de større byer har hvert kvarter sine samlingssteder, om sommeren en byggeplads med et plankeværk om helst med lidt buske og højt græs. Et par brædder et sted i plankeværket kan løftes til side, når ingen ser det, der kravler de igennem og lukker igen. Her samles mænd og ofte kvinder og nyder dagens udbytte. Som regel samles pengene sammen, og der købes spiritus for dem, nu for tiden mest kogesprit, der blandes med kirsebærvin eller solbærrøm; den sidste blanding er langt den kraftigste, den giver den mest fuldkomne rus.

Af dagens madvarer nydes efter smag og behag. Resten kastes ud i græsset bort fra deres leje. Her kan man i rigt mål uden at lede finde den ene madpakke ved siden af den anden; men alle har været åbne. Maden er med så tykt smør og så rigt og smukt et pålæg, at den rigeste velhaver ikke kan få det bedre. Ved et sådant syn må man beundre givernes gode sind. Der kunne siges langt mere om disse forhold, men dette turde være nok til, at vi indser, det ikke kan være Jesu mening, at vi skal give, når disse mennesker beder, ej heller låne dem, når de beder derom.

At give til sådanne individer fremmer deres begær og underbygger deres levevis. De regner dem, der giver, og dem, der arbejder, for tåber; dem, der ikke giver, regner de slet ikke med. De oparbejder i sig en følelsesmæssig ubeskrivelig ringeagt over for mennesker uden for deres eget "samfund".

I sine andre udtalelser viser Jesus, han har været så fuldkommen orienteret sammen med sin Helligånd, at han ikke selv kan være skyld i så forkert en udtalelse som denne i vers 42. Fejlen må enten ligge i Matthæus' referat eller hos oversætterne; thi som ordene står skrevet, må de opfattes ganske materielt.

Tankerne fra Helligånden til Jesus må have været af åndelig natur og ganske bortset fra det selvsk materielle. Da ville ordene "Giv den, som beder dig" betyde følgende:

Om nogen beder dig om oplysning, vejledning eller hjælp i sit åndelige forhold til sin Gud, da giv, hvad du ejer, da beriger du den bedende, og gudslivet lønner dig rigeligt. Og om nogen beder dig om oplysning, vejledning, i sin kamp for brødet, da giv i fuldt mål så langt, du evner. Derved beriges både den, der beder, og den, der giver, og gudslivet glæder sig derved.

Om du føler den, der søger dit råd, som uselvisk søgende, og han svarer dig: Jeg har ikke midler til at følge dit råd. Om du da kan, tilbyd da at låne ham, men vogt dig for at kræve fordel ved kurstab eller rente som betingelse – ej heller modtage tilbud derom; thi da har du en kræmmersjæl i dig, og gudslivet åbner sig ikke for en sådan.

V.43-48.

I har hørt, at der er sagt: Du skal elske din næste, og hade din fjende.

Men jeg siger eder: Elsk eders fjender, velsign dem, som eder forbander, gør dem godt, som eder hader, og bed for dem, som gør eder skade og forfølger eder.

På det I skulle vorde eders faders børn, som er i himlen; thi han lader sin sol opgå over onde og gode og lader regne over retfærdige og uretfærdige.

Thi dersom I elsker dem, som eder elsker, hvad har I da for løn? Gør ikke også toldere det samme?

Og dersom I hilser eders brødre alene, hvad stort gør I da? Gør ikke toldere ligeså?

Vær da fuldkomne, ligesom eders fader i himlen er fuldkommen.

I forbindelse med disse vers bør Jesu ord erindres, hvor han siger: *Vel er det nødvendigt, at forargelserne kommer, men ve den, ved hvem de kommer.*

Hans ord i disse vers er givet ud fra følgende forståelse af livet:

Den åndelige udvikling foregår i følgende orden, først renselse fra adspredthedens liv i os, dernæst tankelivets udvikling, deraf følger virksomhed i gudslivet i forhold til vore evner og anlæg, der som før forklaret er så forskellige, at ikke to individer er ens.

Alt skabende åndsliv er en eneste stor familie i udvikling med legemerne som boplads for dets formering og ernæring. Det søger bort fra striden med adspredthedens åndsliv ind til mennesket for at forenes med gudssønnen i det og derved udvikle sig ind i gudslivet, hvor den søgte fred findes. Legemets opstandelse efter dets død er rigtig på den måde, vi ser det. Det opløses nemlig til fuldkommenhed af adspredthedens åndsliv i jordens skød og opstår derved i nyt liv. Men legemets død og opløsning berører aldeles ikke åndslivet i sammenholdets lov, der skabte, formerede og udviklede sig i det; thi det forlod legemet ved dets død, og om menneskelivet lykkes i

uselviskhed, følger det gudssønnen (tankens arkitekt) ind i Guds fred og er sammen med den en fra det groende liv frigjort person i gudslivet.

Ud fra livet i adspredthedens lov skabes også livsarter, der efterhånden optages i sammenholdets lov. Det kan ske uden, at mennesket føler nogen uro derved. Når det indtrængende livs art har en aroma, der føles behagelig eller tålelig og kan blive til gavn for det øvrige liv i sammenholdets lov, optages det deri, og forøger derved det skabende livs muligheder med sine egenskaber. Er det indtrængte livs aroma ikke helt tilpas for livet i sammenholdets lov, kan denne aroma i kortere eller længere tid fremkalde sygdomsfølelser, indtil dets aroma og livsvirken omformes og tilpasses efter det i sammenhold virkende liv og helt optags deri. Således vandrer livet fra adspredthedens lov efterhånden over i sammenholdets lov, uden at dets livsarter formindskes. Livet i adspredthedens lov bliver således dybest set arternes moder.

Efter at gudslivet har opnået sin fuldkommenhed, er det gennem sin tanke blevet arternes arkitekt eller billedligt talt arternes fader ved sit fludielivs skaberevne, der vejledes ved gudssønnens tanke i det, mens jorden er arternes moder.

Hvem har da, før gudslivet blev til, skabt livet i adspredthedens lov? Det har bevægelserne i tingene. Se "Da det, som er, blev til" i *Uddrag af Livets Bog*⁸

De to livslove, adspredthedens- og sammenholdets lov, befinder sig på grund af deres trin i udviklingen mod det fuldkomne i Gud altid i strid. Hvad liv i sammenhold bygger op, vil liv i adspredthed tilvende sig. Denne strid afspejler sig til fuldkommenhed i menneskelivet og vil vedblive dermed, indtil menneskenes tankeliv har nået den udvikling, at de kan modtage det af Jesus lovede budskab: "Intet er skjult, som jo dog skal åbenbares." Men indtil da er det en guddommelig nødvendighed, at det menneskelige tankeliv piskes frem af forargelsernes strøm iblandt menneskene. Derfor bør de i uselvisk-

⁸ 1. udg. s. 44ff, 2. udg. s. 48ff.

hed voksende være taknemmelige mod deres fjender og velsigne dem, som Jesus siger; thi de tvinger os til vagtsomhed, omtanke og energi, og derved udvikler vort tankeliv sig. Hvis vi derimod vredes og hader, da frastøder vi vor Helligånds følelser for os i samme grad. Det kan også med sandhed siges, vi bør takke vor Gud for vore fjender ved at elske og velsigne dem, som Jesus siger. For dem, der endnu ikke har nået Guds fred, men som uselviske lever i deres søgende tid, deres ørkenvandring, vil det være meget, om de var i stand til at vise godhed og venlighed mod deres fjender i forstående overbevisning om de gode følger, deres fjendskab mod dem har for det voksende tankeliv.

I ordene "vær da fuldkomne" ligger dette, at menneskene almindeligvis ikke er det. Så længe mennesket lever i sin åndelige grotid, sin ørkenvandring, vil det have vanskeligt ved at kunne tro det muligt at elske sine fjender. Med andre ord: Et menneske har som regel vanskeligt ved at tro og endnu mindre mulighed for i tankens lys at forstå et åndeligt udviklingstrin, der ligger over det niveau i udvikling, det selv besidder. Kunne menneskene i deres ørkenvandring begribe Guds fred, ville de haste imod den lig en flok fugle, der flyver imod et fælles mål. Det er dette mål i vor åndelige udvikling, Jesus peger på, når han siger: "Vær da fuldkomne, ligesom eders fader i himlen er fuldkommen."

Er menneskene nået ind i Guds fred, elsker de alt livet - også deres fjender.

Den, der skriver dette, har været vidne til et sammenstød mellem en mand i Guds fred og hans selviske fjende. Begge var fuldkomne i åndsliv. Det skete på et skib, der lå underdrejet for en orkan, der havde raset i tre døgn. Skibet lå 300 miles fra land. Det var læk. Vandet strømmede ind og nærmede sig fyrene.

Manden i Guds fred kalder vi nu for A, hans fjende for B.

A var min ven. Jeg kendte dem begge ifølge trekvart års dagligt samvær. I sin fred var A altid ligevægtig i alle forhold. Andres drillerier eller smædeord imod ham, fordi han ikke var

som dem, kunne højst opnå et medlidende udbrud og et i sørgmodighed gennemtrængende blik, der uden ord lod modparten føle, han bedrøvedes over deres åndelige tilstand.

Dette store åndelige skel mellem A og de andre skaffede ham fjender. Det følte tydeligt, at fjendskabet var en følge af åndelig misundelse over A's urokkelige godhed og altid følte glæde for sin Gud. A agiterede aldrig i ord for sin Gud ej heller for nogen bestemt måde at tro på; men fra hans udenrigstjenende åndsliv udgik en følelsesstrøm af glæde og godhed til hans omgivelser, og hans sjælsudtryk bevidnede, at al denne godhed og glæde kom fra gudslivet.

Den sidste dag i vor havsnød var alle fra kaptajnen og ned efter klar over, vi måtte vente døden hver time. A gik ganske uforstyrret af tingenes voldsomhed og så sig nu og da om med et medlidende sjælsudtryk. Talte jeg til ham, følte jeg, hans medlidenhed ganske som altid gjaldt hans omgivelser, aldeles ikke ham selv. Det faldt mig underligt, at han ligesom brød sig så lidt om mig, der var hans fortrolige ven; men at han sørgede over de andre ca. 60 mennesker, der ofte havde smædet ham og spyttet efter ham med hånende tilråb i de trekvart år, vi havde været sammen, og nu, da døden stod for os, teede sig i situationer, der ofte var højst komiske. Nogle græd, andre bandede, men det skete i et tonefald, som om de ræddedes for deres egen banden.

En høj kraftig mand sad på en kasse og bad fadervor. Der havde han siddet i de sidste to nætter og dage med foldede hænder og læst fadervor langsomt, højt og tydeligt. Når han endte sit "Amen", begyndte han straks: "Fader vor" osv. Hvad han havde i sine benklæder ved jeg ikke, men tørre var de ikke. For helt at skildre dette menneskes åndelige væsen skal nævnes: Idet kaptajnen senere meldte redning, iførte han sig lange, lange støvler, regnfrakke og et hovedtøj, der beskyttede for regn, således kom han op på dækket. Seende til højre og venstre idet han gned sine hænder, udbrød han. "Det var kraftæde-og-mane-mig en værre en den."

A's værste fjende var en sømand. Han gik med et mergespiger i en snor om sin hals for at være klar til hjælp, om det krævedes. A's fred over for døden hadede han, fordi han ikke selv besad en sådan. Hans vrede steg til raseri. A sad i sin ro på en kasse på mellemdækket. B søgte ham og kom ned ad trappen til ham, satte sig på kassen ved siden af ham og begyndte at håne ham. A sad stadig i sin uforstyrrede ro og så ned for sig. Han svarede ikke. Dette forøgede B's raseri. Galskabens fråde stod ham om munden. Han greb sit mergespiger og råbte: "Du skal dø først, din Satan!"

Hans arm krummede sig til stød. Da rejste A sig roligt op uden ved nogen bevægelse at værge sig sigende med en guddommelig inderlighed i stemmen: "Gør som du vil, jeg elsker dig dog." det var som om faderlivet ved sin Helligånd talte igennem ham. B udbrød ligesom forfærdet: "Nå, der er du." Som om adspredthedens åndsliv i ham ikke talte til A, men til det gudsliv, der gennem A rørte sig i ham. I samme nu strakte han sine ben og arme ud, hans ansigt blev ligblegt, og øjnene stod ganske stive, som om døden havde ramt ham.

Fra den dag var B blevet en anden. Nu holdt han sig stille for sig selv og talte roligt med eftertanke til sine omgivelser, som om der var tændt et nyt lys i ham.

Denne situation viser os, at Jesu ord: "Vær da fuldkomne" meget vel kan nås i menneskelivet.

6. Kapitel: Bjergprædikenen fortsat

V.1-4.

Vogt eder, at I ikke gør eders almisse for menneskene, for at anses af dem, ellers har I ikke løn hos eders fader, som er i himlen.

Derfor, når du gør almisse, skal du ikke lade blæse i basun for dig, som øjenskalkene gør i synagoger og på gader, på det de kunne æres af mennesker; sandelig siger jeg eder: De har deres løn borte.

Men når du gør almisse, lad din venstre hånd ikke vide, hvad din højre gør, på det din almisse kan være i løndom, og din fader, som ser i løndom, han skal betale dig åbenbart.

Den, der giver almisse for sin anseelses skyld eller af forrettningshensyn, giver jo kun for at gavne sig selv. Den, der slutter sig til en trosbevægelse for at hverve kunder eller på anden vis støtte sine økonomiske interesser, undgår ikke hykleri. Den, der giver af formuer for ved det religiøse at skabe ro i de selvstyrede samfund og samtidig tror, at gudslivet vil være taknemmelig derfor, opnår kun at bedrage sig selv.

Hvis disse givere kendte gudslivets magt og veje samt dets alvidenhed ved følelsers og tankers overføring, ville de ræddes for sig selv. Se. 5. kap. v. 42.

V. 5-13.

Og når du beder, skal du ikke være som øjenskalkene; thi de står gerne og beder i synagoger og på hjørner af gader, på det de kunne anses af menneskene; sandelig siger jeg eder: De har deres løn borte.

Men du, når du beder, gik ind i dit kammer, og luk din dør, og bed til din fader, som er i løndom, og din fader, som ser i løndom, skal betale dig åbenbart.

Men når I beder, skal I ikke bruge overflødige ord som hedningerne; thi de mener, at de bliver bønhørt for deres mange ord.

Derfor skal I ikke være dem lig; thi eders fader ved, hvad I har behov, førend I beder ham.

Derfor skal I således bede: Vor fader, du som er i himlen! helliget være dit navn;

Komme dit rige; ske din vilje, som i himlen, så og på jorden;

Giv os i dag vort daglige brød;

Og forlad os vor skyld, som og vi forlade vore skyldnere;

Og led os ikke ind i fristelse; men fri os fra det onde; thi dit er riget og kraften og herligheden i evighed! Amen.

Da mennesket er den nyfødte larve, som gudslivet udvikler sig ved (om alt går vel), kan mennesket ikke i sin grotid vejlede sig selv til det gode. Det gamle åndsliv viser dette. Derfor har gudslivet skænket os moderkærligheden og indrettet sit helligåndssystem, der, som før forklaret, vejleder os ved at overføre følelser, intuitioner til tanke og hele tanker i forhold til situationen i nuet afpasset efter vort væsen og behov samt ved at tilføre os syndsfølelse, når vi hengiver os til noget forkert.

For vor klode står Jesus over helligåndssystemet som mellemlid mellem dette og faderlivet.

Følelse, tanke og bøn går fra mennesket til dets Helligånd. Der kan bedes til Jesus og til faderlivet, men menneskets følelser, tanker og bøn går til dets Helligånd. Denne har gudslivets fuldmagt til enten at gribe ind i dets følelser og tanker og afgøre sagen eller lade den være ganske ubesvaret, om den ikke fortjener svar, eller straks lade bønnen gå videre til Jesus eller faderen; men Helligånden er mellemlid; der tales og svares kun gennem den. Dette gælder i menneskets grotid.

Noget andet og mere indtræder, når mennesket i sin udvikling har tilkæmpet sig Guds fred. Da sker der en mere inderlig og fuldkommen forbindelse med faderlivet. Det sker da ofte, at Jesus selv viser sig, eller at en åndsperson fra faderlivets ældste lader sig se. Denne åndsperson viser sig som faderen, idet den er udsendt med fuldmagt dertil. Men Helligånden er stadig

mellemeleddet, indtil den har modtaget sin elev ved legemets død og afleveret ham ind i gudslivet.

På faderlivets vegne taler Helligånden gennem Jesus til menneskene: "Jeg er vejen, sandheden og livet." Det er altså ikke Jesus som person, der på dette tidspunkt selv var vejen, sandheden og livet; men disse ord gælder den Helligånd, der vejlede ham. På samme måde er Helligånden sandheden, vejen og livet for ethvert menneske, der vil lade sig lede af den. Jesus bekræfter selv dette ved at sige, at faderen giver ham at sige det, han taler. Som menneske tjente Jesus sin Gud og menneskene. Hans udvikling derved var hans løn. Se Joh. 14. kap. v.6.

En Trosmåde

Der bliver ofte sagt os, vi skal tro på Jesus for at blive salige. Nå ja, det er jo egentlig en let sag. Der står jo også skrevet så meget om, hvad han har sagt, så det er jo let nok at tro det; og så tror vi da det. Da vi samtidig har lært, at han for at blive vor frelser har måttet lide en skrækkelig død på et kors for alle vore synders skyld, ja, så ville det jo være dumt andet end at tro det med. For er der så noget, vi skal frelses fra, så besørger han det jo. Vi kan jo da også læse dette her Fadervor engang imellem, når ingen hører det, for så hjælper en jo da lidt til selv. Det er godt nok lidt svært at få de lyde ud gennem munden; men når det er gjort, så er det jo da gjort, og skade gør det jo da ikke. Når en så passer godt på ikke at glemme noget og så ender med dette her "Amen", så er det jo da som det skal være.

- - - Men den tro er ingen tro, og det menneske, der tror således, har ingen forbindelse med gudslivet.

Et Eksempel på Tro

En hustru bebrejder sin mand hans behandling af deres hyrdedreng i følgende vendinger: "A tøkket, do sku tenk let på

vohæer, nærensti te do æ sån imod ham. De æ jo ent nok mæ, te do slår ham, men do snyder ham jo osse for nue o hans løn ve, a do ent hå let hans bovser farre.”

Det er inde i stuen. Manden og drengen sidder ved bordet. Hustruen står i køkkendøren. Ved hustruens ord bliver mandens kinder røde, hans øjne bliver hvide, han lægger venstre arm på bordet og støtter sit hoved i hånden bortvendt fra hustruen, mens han tænker. Pludselig klarer det hele sig for ham i følgende vendinger:

”A æ både døbt og komformiret, å a hå olle vo straffed. A går i kirk hvæ fjorten dau, å te altes en gang hva hal år, å så skal Vohæer dæleme osse kom te å lok op for mæ, nær a kommer.” Ordet ”Dæleme” blev understreget med et kraftigt næveslag i bordet, så var den sag klaret.⁹

--- Sådanne måder at tro på giver ingen del i gudslivet.

Dette at tro er et tomt ord, hvis ikke man ejer en godhedsfølelse for den, man tror på. Har man en sådan, har ens Helligånd adgang til en, og han bringer da ens godhedsfølelse til at vokse til længsel mod ens Gud, indtil Guds fred er nået; med den ejer vi kærligheden til alt liv.

At veksle godhedsfølelse med sin Helligånd er egentlig at bede; thi der opstår da en voksende længsel mod gudslivet.

De følelser og tanker såvel i godhed som i fristelse, vi bærer i os, giver sig udslag gennem vort udenrigstjenende åndsliv til vor Helligånd, så den til enhver tid har en guddommelig sikker viden om vort trin i udviklingen. Derudfra kan den igennem

⁹ Hustruen: Jeg synes, du skulle tænke lidt på Vorherre, når du er sådan imod ham. Det er jo ikke nok med, at du slår ham, men du snyder ham jo også for noget af hans løn ved, at du ikke har ladet hans bukser farve.”

Manden: Jeg er både døbt og konfirmeret, og jeg har aldrig været straffet. Jeg går i kirke hver fjortende dag, og til alters en gang hvert halve år, og så skal Vorherre dæleme også komme til at lukke op for mig, når jeg kommer.”

følelsers og tankers overføring enten lede os ad fredelig vej med samvittighedens fred i vort indre (denne må dog ikke forveksles med Guds fred) eller – om det er til vort bedste, gennem krak, der består af små sammentræf i gerning og blandt mennesker (ikke med sådanne kraks voldsomhed, som de værdifulde selviske ledes ind i), for derved at lade os føle vor egen ringhed over for tingenes storhed og væsen.

Et menneske, der således samlever med sin Helligånd, fyldes ved den undertiden fra gudslivet med en uforklarlig godhedsfølelse, en art taknemmelighedsfølelse, livsglæde. Da dette er samfølelse med Gud uden tankes indhold, findes der ikke ord for den. En sådan oplevelse kommer gerne i stilhed. Man føler ligefrem i et sådant øjeblik, at man elsker sin Gud. Man føler, det er sådan; men sige det kan man ikke, thi det føles som faderlivets kærlighed er den største. Man føler da trang til et udbrud som f.eks.: ”Gud velsigne dig, min Gud, og tak for livet.”

Et sådant menneske beder sjældent om noget; thi det vil ikke ulejlige uden grund. Men står det over for et tilfælde, hvor det ikke selv kan klare tingene, de være sig af materiel eller åndelig natur, og det da i Jesu navn beder om hjælp, beder det med en kraft og en vilje, der står i forhold til sagens natur. Der haves flere erfaringer for, at en sådan bøn bliver opfyldt i samme nu, det er nødvendigt. Gælder det en eksistens, hvor et andet menneske er indblandet, og den bedende selv er uden skyld, sker der en ændring til det gode inden for et tidsrum af 24 timer.

Det er ikke særlig ordene, der har betydning. Det væsentligste er, at den bedende åbner alle sine følelser og tanker om sagen for sin Helligånd. Er et andet menneske indblandet i den, må dets sjælsudtryk og navn samt den opfattelse, den bedende har om det, samt følgerne af dets væsen afspejles, som det står tegnet i den bedendes tanke.

Jo mere umiddelbar og barnlig et menneske er i sin tro, des bedre klarer det sig ved at udtale sine følelser og tanker samt trang i ord.

Et menneske, der daglig samlever med sin Helligånd ved i alt at lade sine følelser og tanker afspejle sig for den, behøver kun få ord i en situation som f.eks.: "Nu kan jeg ikke selv, hjælp mig nu." Så sker det. Det forudsættes i alt dette, at den bedende selv er skyldfri i det forhold, hvorom der bedes, da er bønnen ren. Er han ikke det, må han ikke søge at skjule sin skyldfølelse i sin bøn; thi da fås der ingen hjælp, før han har bragt sin egen skyld til ophævelse. Er det sket på redelig vis, har sagen allerede fået en hel anden karakter. Er mennesket så redeligt, kan det ved omtanke, når sagen er endt, få den indskudte følelse, at det var dets Helligånd, der ved sine indskudte intuitioner ledte det ud af en situation, det egentlig selv havde skabt, og da føle trang til tak derfor. Da bør det give sin tak; thi dette vil være et stort gode for det.

Hvor en naturlig moder har skænket sit barn sin moderkærlighed, og dette bliver ledet på afveje, beder hun for det. Dette sker i moderkærlighedens natur og væsen. En sådan bøn er aldeles uegennyttig og fuldkommen ren i sin kærlighed og længsel mod barnet, hendes guddommelige ret. Hun undgår ikke at gentage den om ikke i ord så i følelser, tanker og længsel. En bøn af den natur er den stærkeste, der findes, på grund af sin renhed. En sådan moders følelser og tanker samt længsel vil, hver gang hun nærer dem, af hendes udenrigstjenende åndsliv bringes til at slå ned i hendes barn tillige både i hendes og barnets helligåndsforbindelse, og der aflejre sin angst, sine følelser og sin længsel.

Moderkærligheden er levende åndsliv og udgår fra skaberen selv gennem moderen, hvorved den også bliver hendes eje. Tilgår denne nu barnet fra dets fødsel, til dets egen tanke tager selvstændig form, danner det en levende hovedhjørnesten, der altid vil virke i det. Barnets indre vil da altid være åbent for dets moders længsel og bøn, selv om de gennem årene ikke ses. Selv om moderen ikke ved, hvor hendes barn er, rammer hendes følelser, tanker og længsel lige fuldkomment; thi det

udenrigstjenende åndsliv virker lige fuldt. Se "Følelsers og Tankers Overføring" i *Den Ukendte*¹⁰.

Hver gang et sådant menneske giver efter for sine fristelser, vil det føle sin moders ord og kærlighedsvæsen i sig. Det vil nå til et tidspunkt, hvor det taler med sig selv sigende: "Ja, moder, blot jeg kunne lægge mig i dine arme og bede dig om tilgivelse. Jeg ved, jeg ville få den." Dette menneske skal engang møde sin moder i fred, om ikke før da på hendes grav.

Følgende bøn i Fadervor: "Ske din vilje, som i himlen, så og på jorden;" er i virkeligheden at bede om gudsriget på jorden.

De der kun driver religiøsitet som forretning beder her om deres egen udslettelse.

V. 14-15.

Thi forlader I menneskene deres overtrædelser, skal eders himmelske fader og forlade eder;

Men forlader I ikke menneskene deres overtrædelser, skal eders fader ikke heller forlade eders overtrædelser.

Lever vi os ind i vor Helligånds vejledning, vil vi blive ledet til at opfylde ånden i disse to vers.

V.16-21.

Når I faster, da se ikke bedrøvede ud som øjenskalkene; thi de forventer deres ansigt, på det menneskene kunne se dem faste; sandelig siger jeg eder: De har deres løn borte.

Men når du faster, da salv dit hoved, og to dit ansigt, at ikke menneskene skulle se dig faste, men din fader, som er i løndom, og din fader, som ser i løndom, skal betale dig åbenbart.

Saml eder ikke liggendefæ på jorden, hvor møl og rust for-dærver, og hvor tyve igennembryder og stjæler;

¹⁰ 2. udg. s. 34f, 3. udg. s. 32f.

Men saml eder liggendefæ i himlen, hvor hverken møl, ej heller rust fordærver, og hvor tyve ikke igennembryder, ej heller stjæler.

Thi hvor eders liggendefæ er, der vil og eders hjerte være.

At fremstille sig som fastende for at opnå religiøs anseelse er at bedrage sig selv.

Når du spiser, da gør som dyrene, lad dig vejlede af din følelse og smag for maden, men vogt dig for overfyldning af mad og drikke, thi det er at bedrive hor med maden. Dit følelses- og tankeliv vil svækkes i forhold til din overdrevne nydelse. Lever du naturligt sammen med din Helligånd og spiser og drikker i forhold til dit legemes behov, behøver du almindeligvis ikke at faste. Men føler du, at du har et mellemværende med din Gud, hvilket din Helligånd lader dig mærke ved syndsfølelse, undlad da et måltid eller flere, endog til du er hungrig; thi da vil dit åndsliv være mere levende og følsomt, mens du får dit forhold bragt i fred.

Det er dit følelses- og tankeliv, Jesus kalder dit liggendefæ. Er dit følelsesliv rent, da er din tanke det også, fordi den dannes af dit følelsesliv ifølge gudssønnens tegning dertil. Derfor står din tankes renhed i forhold til det stof, den dannes af. Søg derfor dets renhed i alle forhold.

Søger du derimod at mætte dine følelsers attrå i det materielle, vil du aldrig kunne mættes. Lader du dig lede alene af dine følelsers begær, vil dit liggendefæ være der, hvor din attrå fører dig. Det vil billedlig talt fortæres af rust og møl, og tyve vil stjæle det fra dig.

Består dit liggendefæ derimod af et rent uselvisk følelsesliv, er det dit eget uforgængelige eje. Da er du på vej mod den stedsevarende højeste livslykke, der findes i det skabende liv.

V. 22-23.

Øjet er legemets lys; derfor, dersom dit øje er sundt, bliver dit ganske legeme lyst;

Men dersom dit øje er ondt, bliver dit ganske legeme mørkt. Dersom derfor det lys, der er i dig, er mørke, hvor stort bliver da mørket!

Foruden gennem smag, hørelse, lugt og følelse orienterer dit åndsliv sig gennem dit øjes lys. Ser du på tingene ud fra en selvisk indstilling, vil gudssønnens lys i dit øje formørkes i forhold til, som dit begær stiger. Tale og tonefald, ja alle dine legemlige bevægelser vil antage sig former, der svarer til dit legemes attrå. Da lever du i åndeligt mørke, og dit øje taler et sprog, der ikke er sandhed. Dit legemes begær er blevet din Gud. Men da du ikke har skabt dig selv og således ikke selv er herre over dit liv, kan du ikke ved egen hjælp opretholde livskraften i dig. Deraf følger en tidlig alderdom med trætte, mørke øjne. Dit livs chance er da spildt, om ikke du omvender dig.

Vort følelsesliv, fludiet, er som før sagt dyrisk som vort legeme er det, og er derfor af samme åndelige mørke som dyrenes fludie. Lyset i menneskets fludie stammer fra Gudssønnen i det.

Des mere vi hengiver os til at følge vort legemes begær, des svagere bliver gudssønnens lys i vort øje, og han trænges tillige bort fra sin opgave, den at forene sig med den del af vort fludie, der tilhører åndslivet i sammenholdets lov, for i fællesskab med dette og ved sin Helligånds hjælp at drive mørket (mørket er livet i adspredthedens lov) ud af vort åndsliv og derved blive en personlighed i åndelig renhed.

Når Jesus derfor i sin tale bruger ordene "lys" og "mørke", er disse ord ikke billedlig, men direkte tale. Åndslivet i os er nemlig lysende i forhold til det trin, vi står på i vor udvikling mod vor Gud.

Omvendt, livet i selviskhed består af åndsliv fra adspredthedens lov. Da dette er åndslivets dybeste mørke, bliver individets mørke i forhold til, som det hengiver sig til dette åndsliv. Da er det, Jesus siger: "Hvor stort bliver da mørket." det kan blive så stort, at det helt driver gudssønnen bort fra mennesket. Den går da hjem til sin Gud, som gav den. Dermed er den åndelige død indtrådt.

Selv om et sådant menneske endnu trasker rundt i sit legeme, hører det med sit nu fuldkomne åndelige mørke til jordens liv, der lever i adspredthedens lov. Det liv af sammenholdets lov, der endnu holder legemet sammen, vil ved dets død spredes til alle sider, hvor det kan optages til ny virken. Det følelsesliv et sådant menneske havde, er da spredt som avner for vinden. Hver især er spredtvis uden samling gået til den side, hvorfra det kom. Dette menneskes chance er i al evighed tabt; thi det vil aldrig mere blive samlet, som det var. Men set fra gudslivets side er intet tabt; thi alt lever, og gudslivet har tiden for sig.

Er dit åndsliv uselvisk, da ejer du gudssønnens lys i dit øje. Der tegner sig et godhedsudtryk igennem det. Dets lys er roligt, fritseende, uden begær i sig. Det bærer tryghedens væsen til syne. Hele dette menneskes åndelige væsen er åbent ligesom det åndeligt ubesmittede barns er det. Giver det et svar på et spørgsmål, føles sandheden gennem det.

De uerfarne eller korte tanker i det uselviske liv ejer den velsignede tro, at andre mennesker er lige så gode, som de selv er. De vil derfor ofte i lang tid være lette at bedrage. I det nuværende i opløsning værende gamle åndsliv, vil de blive bedraget, indtil erfaringsens bæger er fuldt. Det er åndeligt set nødvendigt for dem; thi det bidrager i høj grad til, at de frigør sig for dette liv.

Uselviske mennesker, der giver sig hen til og bliver bærere af et ensidigt ideal, dette kan være af naturel, religiøs eller politisk natur, tror som regel, at blot menneskene ville følge deres ideal, ville alle være lykkelige, og al strid på jorden ophæves. Selv er de på den gode udviklings vej; men heller ikke mere. Dette er nok til, at gudssønnens lys forstærkes gennem deres øjne i forhold til den tro og energi, de lægger ind i deres bestræbelser for at oplyse andre om deres ideal for at bringe dem den lykke, de selv tror ligger skjult i dette, om det blev efterlevet. De ved ikke, at det menneskelige ånds- og legemsliv, hvorefter der leves, er uudtømmelig alsidigt, fordi det menneskelige med gudssønnen i sig er det centrum, hvorom

alt liv på vor klode mødes for at komme til udfoldelse. I deres iver begriber de ikke, at hvad der kan være godt for det ene menneske kan være mindre godt for det andet.

Disse idealister er dog på det godes vej. Men i deres ørkenvandring lader deres Helligånd dem føle, at der dog er mere, der angår livet, end det de selv tror at vide. Dette gør deres øjnes lys usikkert, undertiden flakkende. I et øjeblik taler de under øjnenes strålende glans som i en sikker, sandhedsfølt, urokkelig tro på egen viden. Er dette nu endt, kan deres øjnes lys i det næste nu tale usikkerhedens og det altopgivendes sprog, og deri står nu deres uvidenhed om livet tegnet.

Disse idealister skal omvendes fra deres ensidighed, før de kan nå ind under deres Helligånds alsidige ledelse. Dette vil ske gennem erfaringernes tyngde.

Er mennesker derimod ligevægtige i deres Helligånds ledelse, er deres gudhedsfølelse uforanderlig i de situationer, de står over for. De søger i alt kun retfærd's vej. Bærer de ikke på nogen syndsfølelse (gør de det, bekender de den straks, og så er den endt), lyser gudssønnens glæde og fred dem ud af øjnene. Fredens og forstandighedens sprog står tegnet i dem. Deres klædedragt, deres legemes færden taler et ligetilhedens sprog. Sådanne mennesker oplever ingen alderdom, selv om deres legemer visner lig efterårets løv, er deres åndsliv dog ungdommeligt, og gudssønnens lys skinner med sin fulde glans og fred i deres øjne.

V. 24.

Ingen kan tjene to herrer; thi han må enten hade den ene og elske den anden, eller holde sig til den ene og foragte den anden. I kan ikke tjene Gud og Mammon.

Når vi nu i det foregående har set den forskel, der er på livet i sammenholdets lov og på livet i adspredthedens lov, turde det være forståeligt, at der er en stor afgrund mellem disse to livsformer, hvor den ene giver liv, den anden død. Gudslivet har dog ved Jesus slået bro over denne afgrund.

Dette har ført til, at liv i adspredthed kan vende sig derfra og gå over til liv i sammenhold i Gud, og liv i Gud, mens det er menneske; hvis det ikke ejer bevidsthed nok til ved sin Hellig-ånds hjælp at arbejde sig fri af adspredthedens liv i sig, kan det gå tilbage til opløsning på ny. Enten lever vi på den ene side af broen eller på den anden. At leve begge steder på én gang er en guddommelig umulighed.

V. 25-34.

Derfor siger jeg eder: Vær ikke bekymret for eders liv, hvad I skulle æde, og hvad I skulle drikke, ikke heller for eders legeme, hvad I skulle iføres. Er ikke livet mere end maden, og legemet mere end klæderne?

Se til himlens fugle; de sår ikke og høster ikke og sanker ikke i lader, og eders himmelske fader føder dem; er I ikke meget mere end de?

Men hvo iblandt eder kan lægge én alen til sin vækst, endog han bekymrer sig derfor?

Og hvi bekymrer I eder for klæderne? Betragt liljerne på marken, hvorledes de vokser; de arbejder ikke, spinder ikke;

Men jeg siger eder, at end ikke Salomon i al sin herlighed var så klædt, som én af dem.

Klæder da Gud således det græs på marken, som er i dag og i morgen kastes i ovnen, skulle han ikke meget mere klæde eder, I lidet troende?

Derfor skulle I ikke bekymre eder og sige: Hvad skulle vi æde? Eller: Hvad skulle vi drikke? Eller: Hvormed skulle vi klæde os?

Efter alt sådant søger hedningerne; thi eders himmelske fader ved, at I har alle disse ting behov.

Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skulle og alle disse ting tillægges eder.

Vær derfor ikke bekymrede for dagen i morgen; thi den dag i morgen skal bekymre sig for sit eget. Hver dag har nok i sin plage.

I åndslivet foregår samtaler ikke ved ord som i menneskelivet men ved, at følelser og tanker overføres mellem individerne. Denne samtaleform er guddommelig fuldkommen, fordi følelser og tanker kun kan overføres, som de er i den talendes eje. Derved udelukkes sprogforvirring, misforståelse og usandhed. Det er derfor også Helligåndens sprog i os. Vi kalder det samvittigheden. Lytter vi til det med velvilje, udvikler det sig til stadig større fuldkommenhed i os. Lykkeligst for det menneske, der som barn fra en naturlig moder har lært at lytte til denne stemme i sig. Kommer det for en stund bort fra den, vil det altid vende tilbage til den igen.

Mange mennesker bliver som før antydet i deres åndelige grotid, deres ørkenvandring, ledet alene ved følelsesindtryk, der kan vokse til følelsesbevidsthed. De kan da ikke i tankens lys forklare med ord, hvad der foregår med eller om dem, fordi de ikke endnu er nået til at kunne modtage hele tankers overføring fra deres Helligånd; men er de uselviske, besidder de i deres følelsesliv en vidunderlig sikkerhed i at skelne mellem ondt og godt, hvad de må og ikke må. De har samvittighedens fred i sig og føler sig åndeligt sikre i al deres færd og er da i stadig åndelig fremdrift. Er de selviske, er de i åndelig og legemlig opløsning.

I dette følende åndsliv lever mængden.

Blandt denne er der enkelte, der har en medfødt gave til at tænke. Det er dem med talenterne. De er alle skabt til en mission, hvorledes de udøver den er en sag for sig. Den kan i menneskelivet lige så vel være af teknisk som af anden natur f.eks. religiøs.

Når disse menneskers tankeliv er grundfæstet, går de deres egne tankers veje, hvis ikke menneskene forhindrer dem deri. Disse mennesker kan modtage tankers overføring i forhold til deres trang til viden. De kan tiltrække sig tanker fra andre mennesker, der arbejder med samme problem som dem selv, uden at de ved, hvor disse tanker kommer fra, og uden hensyn til, om deres trang har et selvisk eller et uselvisk udspring. Hvorledes de udnytter deres evner til skade eller gavn for an-

dre bærer de selv ansvar for. Selv om de er selviske, undgår de ikke, så længe det gamle åndsliv regerer, at virke til fordel for tankelivets udvikling i forhold til de talenter, de besidder, hvis de da ikke i selvisk ugidelighed undlader at virke.

Jesus var en af disse dybe tanker. Det ses af hans ords indhold, at han umuligt selv kan have gennemlevet alt det, han taler om. Kan vi i vore tankers lys ved vor Helligånds ledelse se og forstå hans ords omfang, ser vi, at de rummer hele universets liv og udvikling i sig. Vi ser også, at hans tales form er afpasset i forhold til datidens tankeliv. De mennesker, der kan skabe selvstændige tanker, må da kunne indse det rigtige i hans ord, hvor han meddeler, at han ikke taler af sit eget. Det han taler, er det den Helligånd, der fra faderen er beskikket til at overføre gudslivets følelser og tanker til ham, giver ham gennem følelser og tanker, og dette åndelige sprog former han i ord til sine omgivelser.

Disse vers (v. 25-34) opfattes ofte, som om menneskene ikke behøver at arbejde, når blot de har den rette tro, og som om de ligesom svalernes unger bare behøver at åbne næbbet, så kommer faderlivet og giver dem alt, hvad de behøver; men den åndelige mening i disse vers er en ganske anden.

Min inspiration lader mig føle, at fejlen ikke ligger hos Jesus. Den må enten ligge hos Matthæus, der omsætter Jesu ord i skrift, eller hos oversætterne. Livet selv viser os, at der ikke lever nogen skabninger uden, de også selv må virke med til deres livs beskyttelse samt deres renlighed, føde, bolig og formering. Mennesket selvfølgelig ikke undtaget.

Noget andet er, hvor Guds søn i mennesket ved sit legemes død går ind i gudslivet og består ved sit frigjorte, skabende liv af sammenholdets lov. Der opretholder dette gudssønnen i sig ved den uendelige skabende evne, det har erhvervet sig i jordelivets vrimmel. Følelsesliv, som det udelukkende er, er det altseende og altfølende og giver der som i menneskelivet intuitioner til gudssønnen angående situationen i nuet. I forhold dertil giver gudssønnen tanken form, derefter danner hans fludie tanken ud af sit eget liv. Tanken bliver nu den retnings-

linje, hvorefter fludiet virker, hvad enten tanken indeholder en ny skabning eller en rejse til en anden klode eller en samtale med en anden, hvor følelser og tanker udveksles. I så fald danner fludiet et legeme lig det menneskelige forskønnet i forhold til udvikling både hvad legeme og sjælsudtryk angår. Selv om sjælsudtrykket er forskønnet i renhed og lysende klarhed, så er det dog evigt uforanderligt, som det var i menneskelivet. Det er derigennem personen tegner sit væsen, og dette svarer til det følelses- og tankeliv, han arbejder med. Navn findes ikke som i menneskelivet. Det er sjælsudtrykket, der er personens kendemærke.

En åndsperson er således dannet af gudssønnen med sit fludie, der nu er helt rensat fra adspredthedens åndsliv og alene består af det skabende åndsliv fra sammenholdets lov samlet i mennesket og udgået fra jordelivet.

Det er en sådan åndsperson, der ifølge sin udvikling af faderlivet er beskikket til ved sit åndelige sprog at oplyse og vejlede Jesus som hans Helligånd. Han taler om det liv, han selv lever i, til Jesus. Jesus omsætter da hans sprog, det er de følelser og tanker, han modtager, i ord til sine omgivelser, og så lyder denne åndelige tale til åndslivet i de menneskelige legemer, hvori det lever, formerer og udvikler sig, om gudssønnen får held til at tage styret over det:

Hvi bekymrer I eder for eders liv, hvad I skulle spise og drikke, og hvad legemet skal iføre sig. Ser I da ikke, at faderlivet ved livet i sammenholdets lov skaber al ting for eder. Er ikke livet mere end maden og legemet mere end klæderne.

Ser til himlens fugle. Har de ikke alle føden uden selv at skabe den. Er mennesket ikke mere end de.

Hvem af eder kan lægge en alen til sin vækst, endog i bekymrer eder derfor.

Se til liljernes legemer på marken, hvorledes de vokse og iklædes. End ikke Salomon i sin rigdom var klædt som en af dem.

Klæder da det skabende liv, faderen eller Gud, om vi vil, blomsterne og græsset på marken, som er i dag og i morgen

ædes eller kastes i ovnen, fordi det kun er følende liv og væsentligst skabt som føde for andet liv, skulle han da ikke meget mere skabe for eder det, I har behov.

I lidet troende.

I skal ikke bekymre eder, som de selviske (hedningerne) gør; men I skal beflitte eder med at lære det groende liv at kende. Pløje, harve, så og i kærlighed til alt levende pleje det som en moder sit barn, da vil det skabende liv fryde sig derved og betale eder mange fold igen. Eders følelsesliv, tankeliv og viljekraft vil udvikle sig derved. Og eders Helligånd vil lede eder til, I en gang når det faderliv, der i kærlighed længes efter eder, hvor ingen tvivl eller ufred mere findes.

Lever du således sammen med livet og lader hele din energi og omtanke besjæle dig i nuet, og mens du arbejder med det første nu planlægger arbejdet for det næste (at planlægge er at tænke, ved at planlægge arbejde sparer man tid og kræfter), da vil der også blive tid til livsglæde. Dagens arbejde går da med lyst.

Når det uselviske menneskeliv ved sin tankes lys mættet af erfaringernes tyngde frigør sig for de selviskes åg, vil ingen dag mere have nogen plage.

7. Kapitel: Bjergprædikenen afsluttet

V.1-5.

Dømmer ikke, at I skulle ikke dømmes; thi med hvad dom I dømmes, skulle I dømmes,

Og med hvad mål I måler, skal eder igen måles.

Men hvi ser du skæven, som er i din broders øje, men bjælken i dit øje bliver du ikke vær?

Eller hvorledes siger du til din broder: Lad mig drage skæven ud af dit øje; og se, der er en bjælke i dit øje.

Du øjenskalk! Drag først bjælken ud af dit øje, og da kan du se til at uddrage skæven i din broders øje.

Disse vers sigter til de selviske, der for at hævde sig selv i andres øjne taler ilde om deres næste. Du øjenskalk – siger Jesus til et sådant menneske – du skal selv dømmes med den dom, du har dømt din næste med.

Dette forhold ligger i, at mennesket kun kan tale ud fra den attrå i følelsesliv, det selv har. Da tankerne dannes af det følelsesliv ifølge dets intuitioner til tanke, får tankerne den samme renhed eller urenhed, som følelseslivet besidder, og da mennesket ikke kan skjule sine følelser og tanker for sin Helligånd, bliver disse den livets bog, ud fra hvilken det selv dømmes. Helligånden vejleder til det gode og irttesætter ved at tilføre os syndsfølelse, men den dømmes ikke. Mennesket skriver selv sin egen dom i sin livets bog og bliver derved sin egen dommer. Derfor vogt eder for vrede; thi vrede giver adgang for fristelsen til bagtalelse. Se Joh. 5. kap. v.22.

Ånden i disse vers svarer til det 28. vers i Matthæus, 5. kapitel: "Den som ser på en kvinde for at begære hende, har allerede bedrevet hor med hende i sit hjerte."

Hjertet er dit følelsesliv. Hengiver du dig til en fristelse, det være sig vrede, bagtalelse, ringeagt osv., forurener du ligefuldt dit følelsesliv, selv om fristelsen ikke når at blive omsat i hand-

ling. Du begår derved en synd mod dig selv. Bliver fristelsen omsat i handling, begår du tillige en synd mod din næste. Du øjenskalk – siger Helligånden ved Jesus – søg først at få dit eget åndsliv rensat, før du søger at rense din næstes.

V.6.

Giv ikke hunde det hellige, kast ikke heller eders perler for svin, at de ikke skulle nedtræde dem med deres fødder og vende sig og sønderrive eder.

Ordene "hunde" og "svin" er ikke skældsord i den forbindelse, de står, men naturlig tale, fordi vort fludie stammer fra det dyriske liv. Når mennesket hengiver sig til sit selviske begær og helt har løsrevet sig fra sin Helligånds ledelse, er det i virkeligheden værre end dyret. Disse mennesker tåler ikke nogen tiltale fra det hellige, rene følelsesliv ej heller dette livs perler i ord. De vil nedtræde dem og skade dig i det mål, de har magt til.

V.7-11

Bed, så skal eder gives; søg, så skulle I finde; bank, så skal eder oplades.

Thi hver den, som beder, han får, og den, som søger, han finder, og den, som banker, ham skal oplades.

Eller hvilket menneske er iblandt eder, dersom hans søn beder ham om brød, mon han giver ham en sten?

Og dersom han beder ham om en fisk, mon han giver ham en slange?

Dersom da I, som er onde, ved at give eders børn gode gaver, hvor meget mere skal eders fader, som er i himlen, give dem gode gaver, som ham bede!

Angående at bede se forklaringen til 6. kap. v.5-13.

V.12.

Derfor, alt hvad I vil, at menneskene skulle gøre mod eder, det gør I også mod dem; thi sådan er loven og profeterne.

Kan du gennem dine følelser, tanker og handlinger efterleve din Helligånds stemme i dig, skal du selv komme til at høre den gode sæd, din Helligånd sår gennem dig. Da er dette vers opfyldt, og dit livs plan ligger på Jesu vej. Dette er mere end loven og profeternes lære.

V.13-14.

Gå ind ad den snævre port; thi den port er vid, og den vej er bred, som fører til fordærvelsen, og de er mange, som går ind igennem den.

Thi den port er snæver, og den vej er trang, som fører til livet, og de er få, som finder den.

Det er ikke gudslivet, der danner den smalle port og trange vej for dem, der vandrer mod dets liv; men det er mængden, der går opløsningens vej. Det er ikke så meget de korte tanker iblandt denne, der gør vejen trang for andre mod gudslivet; thi deres begær er som svinets, det går ikke længere end til at mætte sin egen lyst.

Det er ofte set, at en mand af denne mennesketype drikker eller på anden måde bortøder alt det, han kan tjene, snyde og true sig til blandt sine omgivelser. Har et sådant menneske et hjem med hustru og børn, er hjemmet for ham ikke andet end et sted, hvor han kan gå hen for at nyde sin søvn og det kønslige, det sidste dog ikke uden når det sådan lige falder for. Det er ham en nydelse at vide, at hustruen skal være ham underdanig. For det meste søges det kønslige uden for hjemmet; thi et sådant menneske finder mest behag i det, det kan liste, lyve og stjæle sig til. Det er ofte set, at en hustru i et sådant hjem kun har en simpel, tyndslidt klud som kjole, der dårligt dækker hendes legeme. Undertøj ses ikke, er der noget, må det være anbragt der, hvor det er mest nødvendigt for at skjule legemet. Børnenes legemer er magre, deres kinder blege og deres øjne

store og bedende. Er hustruen nu selvisk, hører børnene ikke andet end selvisk tale. Hustruen føres da ud i tiggeri eller på anden vis for at bjerge sit udkomme. Børnene ligefrem tvinges på samme vej. En sådan mand dræber ligefrem dem, han har givet liv og har ansvar for. Kan han blot holde sig fri af lovens bogstav, er hans adfærd fuldstændig lovlig i det nuværende samfund.

Er hustruen i et sådant hjem uselvisk, lever hun for sine børn og lider med dem på grund af sin moderkærlighed. Hun indpoder uselviskhedens åndsliv i dem støttet og trøstet ved sin Helligånds ledelse. Her er det manden, der ene gør den vej trang og den port snæver, som denne moder med sine børn må vandre for at nå ind i gudslivet.

Dette menneskes ødelæggende livsførelse når dog ikke længer end til ham selv og til de få omgivelser, han har. Værre bliver det, hvor de dybe selviske tanker enten ved egen rigdom eller ved at forvalte andres får magt til at udmarve det arbejdende folk.

Ved deres indflydelse på lovene danner de igennem industri og handel og al privat ejendomsret "sugerør", der ad økonomiske veje udmarver folket.

En sådan mands bolig og hjem skal modsat førnævntes svælge i luksus. Hustru og børns klæder og væsen skal svare dertil, ikke for at gøre noget godt med det, men for derved at nyde sin egen storhed og hævde sin anseelse i sine omgivelser. Et sådant hjem anses tillige for økonomisk klogt; thi det giver hans omgivelser troen på hans større indsigt, klogskab og magt i de forhold, der søges udnyttet, og dette kommer hans forretningsmæssige talent til gode. Des større indflydelse, des større indtægter.

Det er dette åndsliv, der samfundsmæssigt gør den vej trang og den port snæver, der fører ind til gudslivet.

Den dag de gode mennesker af begivenhedernes tyngde er pisket til at samle sig i eget samfund, hvorfra de er i stand til ved deres sammenhold i bedriften at skabe deres egne fornødenheder og derved frigøre sig for det selviske åndslivs væsen,

vil vejen til gudslivet blive bred og let at vandre og porten dertil festlig og vid.

V.15-19.

Men vogt eder for de falske profeter, som kommer til eder i fåreklæder, men er indvortes rivende ulve.

Ad deres frugter skulle I kende dem. Kan man og sanke vindruer af torne eller figen af tidsler?

Således bærer hvert godt træ gode frugter, men et råddent træ bærer onde frugter.

Et godt træ kan ikke bære onde frugter, og et råddent træ kan ikke bære gode frugter.

Hvert træ, som ikke bærer god frugt, afhugges og kastes i ilden.

De falske profeter findes ikke alene i det religiøse, men lige så fuldt i politik og økonomi. De optræder i "fåreklæder", som Jesus siger. De er smigrende, veltalende og fulde af gode løfter. I den regerende overklasse virker de ikke; thi de ved på forhånd, at der vil de ikke blive hørt; men ved hjælp af mængdens godtroenhed kan de opnå både anseelse og indflydelse og derved selv nå ind i den overklasse, de som talere i reglen bekæmper. Når de først derind, er deres løfter til mængden som blæst bort. Overklassen tåler ikke disse løfters indfrielse. Vil de nu være lydige mod dens systemer, optages de som styрere deri og lønnes efter deres indflydelse blandt mængden, ofte endog over deres evners værdi. Den selviske overklassens Gud er nu blevet deres Gud, og den godtroende mængde lever på løfterne og føder dem.

Det er dem, Jesus kalder "rivende ulve".

Med henblik på mennesket fortsætter han med at sige: "Kan man og sanke vindruer af torne eller figen af tidsler?" Et godt træ (med træ mener han menneske) bærer god frugt. Et råddent træ bærer ond frugt. Han forstærker billedet ved at sige: "Et godt træ kan ikke bære onde frugter, og et råddent træ kan ikke bære gode frugter."

Med henblik på ovenstående meddeler gudslivet ved sin Helligånd gennem Jesu ord, hvilke følger det selviske åndsliv fører med sig: "Hvert træ, som ikke bærer god frugt, afhugges og kastes i ilden." Det er aldrig gudslivet, der dømmes; men det oplyser og vejleder mennesket om dets åndelige livs væsen og følger. Mennesket har en fuldkommen fri bestemmelsesret over sig selv.

Dem, der vælger opløsningens vej i et sådant mål, at de er håbløse for gudslivet, kan deres Helligånd give indskydelser, der svarer til deres selviske behag og derved bidrage til, at de ad hurtigste vej når den fuldkomne opløsning, de ifølge eget valg styrer hen imod. Det bliver således det selviske menneske selv, der ved frit at vælge sit livs førelse, skriver sin egen dom og selv fuldbyrder den både individuelt og samfundsmæssigt, ganske i overensstemmelse med åndslivets natur og væsen i adspredthedens lov.

Gudslivet har den samme fuldkomne frihed til kun at modtage dem i sit liv, der længes mod det. På grund af sin kærlighed til livet giver det dem al den hjælp, de kan modtage, og den står i forhold til deres bedste.

Det vejleder tillige det samlede menneskeliv samfundsmæssigt i forhold til dets interesser i det.

V.20.

Derfor skulle I kende dem af deres frugter.

Vi skal kende dem på deres frugter (ikke deres ord, men deres gerninger), der er eller fremstiller sig som ledere iblandt os. De, der leder os i økonomi og tilvender sig mere af arbejdets frugter end de lader tilgå dem, de leder, er ikke i overensstemmelse med den retfærdsfølelse, der besjæler den Helligånd, der søger at vejlede dem.

V.21-23.

Ikke enhver, som siger til mig: Herre, Herre! Skal indgå i himmeriges rige, men den, som gør min faders vilje, som er i himlen.

Mange skulle sige til mig på hin dag: Herre, Herre! Har vi ikke profeteret ved dit navn? Og har vi ikke uddrevet djævle ved dit navn? Og har vi ikke gjort mange kraftige gerninger ved dit navn?

Og da vil jeg bekende for dem: Jeg kendte eder aldrig! Viger bort fra mig, I som beflitter eder på uret!

Ikke enhver som er ansat til eller af egen tilskyndelse søger at forvalte skriftens ord blandt menneskene skal indgå i gudslivet; men kun den, der efterlever sin Helligånds vejledning gennem sine følelser, tanker og gerninger.

Mange af disse religiøse ledere skal, når de føler, de nærmer sig deres sidste dag, og mærker deres Helligånds uro i sig sige: "Herre, Herre, har jeg ikke udbredt dit navn og omvendt mange mennesker til det gode og gjort mange kraftige gerninger blandt menneskene."

Men gennem deres følelser og tanker vil svaret lyde: "Din tale var uden ånd, kun ord og skriftsteder. Du handlede ikke selv derefter. Jeg kender dig ikke."

V.24-28.

Derfor, hver den, som hører disse mine ord og gør efter dem, den vil jeg ligne ved en forstandig mand, som byggede sit hus på en klippe.

Og en skylregn nedfaldt, og vandløbene kom, og vejrene blæste og faldt an på samme hus, og det faldt ikke; thi det var grundfæstet på en klippe.

Og hver, som hører disse mine ord og gør ikke efter dem, skal lignedes ved en dårlig mand, som byggede sit hus på sand.

Og en skylregn nedfaldt, og vandløbene kom, og vejrene blæste og stødte an på samme hus, og det faldt, og dets fald var stort.

Og det begav sig, der Jesus havde fuldendt disse ord, forundrede folket sig såre over hans lærdom.

Klippen er den Helligånds ledelse, kun den, der handler derefter, er eller bliver forstandig.

V.29.

Thi han lærte dem som den, der havde myndighed, og ikke som de skriftkloge.

Kun de, der taler ud fra Helligåndens inspiration i deres følelser og tanker og følger det spor, der er givet ved Jesus, og selv handler derefter, har ånd og liv i deres tale. De taler med myndighed, og deres løn er stor.

8. Kapitel: Jesu Undergerninger

Alle Jesu undergerninger, som de indtil denne dag med rette er kaldt, er ikke mer undere den dag, menneskene kender det skabende liv og ved, hvorledes det spindes ude i naturens, livets vrimmel.

Hvert eneste groende liv har et indre liv, der sikrer artens formering og legemets indre beskyttelse ved hjælp af dets fælles følte sammenhold, og dertil et udenrigs liv af samme art, der stadig står i kontakt med legemets indre åndsliv.

Da arterne ikke ejer tanken, vejleder de sig væsentligt ved hjælp af føle- og lugtesans. Det er hver enkelt arts aroma, der enten skiller eller samler arternes liv. I et laboratorium vil det være videnskaben guddommeligt umuligt at samle to livsarter til ét, altså få dem til at gå op i hinanden, hvis deres aroma frastøder hinanden.

Det er således dybest set aromaerne, der foranlediger al strid, og det, der strides om, er legeme, bolig og næring; thi adspredthedens liv skaber intet selv, det lever af at tage fra andre.

Åndslivet i sammenholdets lov er altså det liv, der ynder eller tåler andet livs aroma og i sammenhold skaber og beskytter det legeme, det har behov, ved hjælp af hverandres egen-skaber. Negle eller kløer har sin aroma, hår sin, blod sin, ben sin, ligevægt sin og så fremdeles. Sker der skade på et felt, giver en anden straks sit liv for sin næste. Det er derfor en åndelig sandhed, at den, der giver sit liv for sin næste, skal vinde det; thi det, der gives, er ikke livet men legemet. Altså den ene dækker den andens skade med sit legeme, således beskytter livet i sammenholdets lov sig.

Ordet "død", som mennesket har så travlt med, findes aldeles ikke. Alt omskifter fra liv til liv, og alt er udvikling. Egner et legeme sig ikke for livet i den skabte form, årsagerne kan være mange f.eks. mangelfuld sæd ved befrugtning, opløses

det og omdannes på ny; men det skabende liv er stadig det samme.

Omvendt er det med arterne i adspredthedens lov. Der er alle enere bundet i deres egen attrå. Enhver frastøder, eller lad os sige bekæmper, alt andet liv til fordel for sig selv, aldeles som det ses i menneskelivet, hvor et menneske hengiver sig til denne livslov. Det bliver da en ener i sig selv og bundet i sin egen attrå.

Livet i sammenhold er som følge af sit sammenhold herre over livet i adspredthedens lov.

Hvor gudssønnen i os opnår at underlægge sig eller, om man vil, tilegne sig det skabende liv af sammenholdets lov med sin uendelighed af skabende muligheder, bliver det dennes tjener. Og med al sin villende energi og alle sine skabende muligheder tjener det sin gudssøn endog med sit liv som indsats i sin gerning alt ifølge sønnens tanke, trang og vilje. Des mer gudssønnen kan sætte i virksomhed, des mer strømmer der til ham, så muligheden for magt, skabning og indgreb i skabningen har ingen grænse.

Der er det forunderlige ved det skabende livs egenskaber, at det ikke slår sig løs og går på egne veje, således som livet i adspredthedens lov. Det skal have en bestemt retningslinje at følge. I Mennesket giver gudssønnen med sin Helligånds bistand det sine retningslinjer for dets virken. Er åndspersonen i sin udvikling nået til at være en selvstændig person i Gud, virker hans fludie, som før nævnt, efter hans trang, tanke og vilje uden hensyn til tid, rum og afstand. Det har altså lig elektriciteten et sted, hvor det udspringer fra, nemlig åndspersonen, til det sted, hvor det skal virke. I den skabte tanke er dets gerning og adressen til det sted, hvor det skal virke, indlagt. Ud fra denne retningslinje fuldfører det sin opgave.

I gudslivet virker alt dette fludie som udenrigstjenende; da der ikke finder formering sted, er det menneskelige stoflegeme ikke nødvendigt.

Den Helligånd, der på faderlivets vegne var udset til at samvirke med Jesus i hans mission, var selvfølgelig udstyret med alt, magt og viden, i forhold til sin opgave.

Da alt liv lever i frihed til at vælge sin egen livsbane, griber gudslivet ikke ind, uden der i et liv føles trang til dets hjælp.

For at gudslivet kan give sin hjælp til en syg eller give liv i et dødt legeme, kræves der tro og trang. Vi ser da også, at Jesus erkyndigede sig om tro og trang, før en helbredelse kunne ske. Uden tro og trang kan den syges udenrigstjenende åndsliv ikke åbne sig for hjælpen, og så kan hjælp ikke ske. Dette er en livets lov for alt liv. Men er tro og trang til stede, behøver Jesus kun at give sit ja.

En anden sag er det, hvor et legeme er dødt. Det vil altså sige, at sammenholdets liv har forladt det, og adspredthedens liv har taget det i fuld besiddelse. Her skal en pårørende være besjælet af tro og trang, og gudslivet skal give sit ja samt den gudssøn, der forhen var i legemets fludie. Er de tre faktorer i orden, er et ja fra Jesus nok. Da griber gudslivet ind og driver ved sit sammenhold adspredthedens liv ud og giver liv som før, og det kan ske i en meget kort stund.

Skønt teknikken overalt er ens, har hvert enkelt tilfælde sin egen natur i forhold til individets væsen.

Se Joh. 2. kap. v. 19: Templet og 6. kap. v.5-13: Fisken og brødet samt *Følelse og Tanke*¹¹.

Det ville være fejl at tro, disse undergerninger ved Jesus blev gjort alene for at hjælpe mennesker i deres nød. Fortsatte gudslivet på den måde, ville det kun høste nuller i stedet for personligheder blandt menneskene. For at blive en personlighed i Gud skal mennesket selv ville kæmpe sin egen strid, gør det det, hjælper gudslivet det gennem dets Helligånd.

Jesu undergerninger samt hans ords åndelige antydninger har til opgave at vise menneskene deres egen uvidenhed om deres åndelige liv og derved få dem til at søge efter forståelsen af dette. Vejen til den naturlige viden er jo også anvist, nemlig

¹¹ 1. udg. s. 181-83, 2. udg. s. 190-93.

Helligåndens vej. "Søg så skal I finde," er der sagt. Men din søgen skal bæres frem af den højeste trang og i uselvskhed, ellers mætter Helligånden ikke din trang til viden om livet. Det kaster nemlig ikke sine perler for svin. Men det er vidende om, at hvis mennesket på en naturlig måde kendte sin egen og livets vej mod Gud, ville strømmen vende sig den vej, da ville den selviske opløsningsproces i menneskelivet snart være endt. Dette føler de selviske i deres åndsliv, derfor frygter de mest af alt Helligåndens sandheder igennem deres samvittighed.

V.5-13.

Men der Jesus gik ind i Capernaum, trådte en høvedsmand til ham, bad ham og sagde:

Herre! Min dreng ligger hjemme værkbruden, og pines svarligen.

Og Jesus sagde til ham: Jeg vil komme og helbrede ham.

Og høvedsmanden svarede og sagde: Herre! Jeg er ikke værd, at du skal gå ind under mit tag; men sig ikkun et ord, så bliver min tjener helbredt.

Thi jeg er og et menneske, som står under øvrighed og har stridsmænd under mig; og siger jeg til denne: Gak! så går han; og til den anden: Kom! så kommer han! Og til min tjener: Gør det! så gør han det.

Men der Jesus det hørte, forundrede han sig og sagde til dem, som fulgte: Sandelig siger jeg eder: End ikke i Israel har jeg fundet sådan tro.

Men jeg siger eder, at mange skulle komme fra øster og vester, og sidde til bords med Abraham og Isak og Jakob i himmeriges rige.

Men rigets børn skulle udkastes i det yderste mørke; der skal være gråd og tænders gnidsel.

Og Jesus sagde til høvedsmanden: Gak bort, og dig ske, som du troede. Og hans dreng blev helbredet i den samme time.

Her kom et menneske, der i stilhed bar på en naturlig tro på livet. Han bar tydeligt præg af sin Helligånds ledelse. Skønt selv ansat som befalingsmand, følte han sig ikke større, end han var over for sin Gud. Han hørte ikke til dem, der går rundt for at sælge religiøsitet, han levede stille sammen med sin Gud i sin gerning. Dette menneske, der ikke var befængt med snakkesalighed, men en fast beslutsom person i sin tro, forundrede Jesus. Han så hans åndelige værdi, og fandt ikke noget at rette hos ham. Han spurgte ham ikke engang om, på hvad måde han troede, således som vor tids mennesker har så travlt med. Jesus var vidende om, at et menneske, der lever således, af sin Helligånd vejledes til sin trosmåde, og den former sig ud fra hans oplevelser i sin gerning og i sine omgivelser og vokser dagligt ved hans Helligånds reviderende indflydelse. Da to mennesker ikke er ens, kan en sådan tro ikke forklares, den kan kun leves.

Jesus, der kendte Helligåndens søgen og virken blandt menneskene, glædede sig over dette resultat og udbrød: Mange skal komme alle vegne fra og indgå i gudsriget. Han så i ånden denne virksomhed vokse, efterhånden som det menneskelige følelses- og tankeliv udvikles, og vendte sig mod de i selvished styrende og forudsagde deres undergang.

I det selviske forretningsliv høres undertiden en sige til en anden: Er den forretningsmetode ikke alt for dristig, vil køberne ikke gennemskue den? Men svaret lyder omgående: Sludder og vrøvl, der fødes jo idioter hver dag.

Om blot de selviske vidste følgende: Det mål, der i uselvisk åndsudvikling er nået af forældre, overføres med sæden ved befrugtning, hvis sæden er naturligt moden i befrugtningssøjeblikket. Gudslivet lader sige, en sådan befrugtning vil have gode følger gennem 1000 led. Disse menneskers forstandighed, lærenemhed og omtanke vokser altså med slægten, i samme grad vokser også Helligåndens indflydelse.

De selviske befrugter også ud fra deres åndsliv, her arves deres selviske begær, af hvad art det end er. Ja, selv hovmod og ringeagt over for mængden går i arv. Da Helligåndens ånde-

lige hjælp her er skubbet til side, udvikler deres slægt sig i stadig større ugidelighed, hovmod og begær. I samme mål forringes deres lærenemhed, forstandighed og omtanke. De taler om og forretningsmæssigt regner de mængden for idioter – men, det er de selviske selv såvel i under- som i overklasse, der føder idioterne. Gudslivet lader sige, at den art slægter uddør i tredje eller fjerde led. At disse Guds ord er sandhed turde nu være en historisk kendsgerning, mest synlig i de større byer. Det er disse mennesker, Jesus kalder rigets børn.

Riget er det selviske samfundsstyre. Dets styrere er i Jesu øjne åndelige børn, der i reglen opnår at styre ved hjælp af deres løse løfter og selviske pågåenhed i alle forhold. Om livets væsen og natur kunne forklares de dybt tænkende blandt disse på en naturlig måde, så de så sandheden deri, ville de bedste tænkere fra selviskhedens åndsliv tilgå uselviskhedens åndsliv. Dette ville vokse i kraft og indflydelse på de økonomiske forhold hen imod gudsriget på jorden, mens selviskhedens åndsliv og indflydelse ville forringes i tilsvarende grad.

V.19-20.

Og der gik en skrifteklog frem og sagde til ham: Mester! Jeg vil følge dig, hvor du går hen.

Og Jesus sagde til ham: Ræve har huler og himlens fugle reder; men menneskens søn har ikke det, hvortil han kan hælde sit hoved.

Når et menneske henvender sig til et andet om noget, giver dets udenrigstjenende åndsliv sig udslag til det menneske, til hvem henvendelsen sker. Er det søgte menneske nu af uselvisk åndsliv og åndeligt levende, kan det straks føle ånden i den bedendes væsen. Er dennes trang selvisk, vil det uselviske menneske straks føle sig frastødt. Kender dette nu åndslivet, kan det i samme nu ved at aflæse den bedendes sjælsudtryk i øjne og minespil få bekræftet, at den frastødende følelsesstrøm var rigtigt opfattet, og derved forstå karakteren i den

bedendes hensigt. Thi mennesket lever helt åndeligt med sit legeme som fødested og bolig.

Således stod Jesus og præsten over for hinanden, og Jesu svar faldt omgående i vers 20; men så valgte præsten sin gamle Gud, der sad i hans kødgryde, og det gjorde han, selvsk set, klogt i.

V.21-22.

Men en anden af hans disciple sagde til ham: Herre, tilsted mig, at jeg først må gå hen og begrave min fader.

Men Jesus sagde til ham: Følg mig, og lad de døde begrave deres døde.

En discipel ville hen at begrave sin fader. Jesu svar falder her med den sædvanlige forunderlige fuldkommenhed: "Følg mig, og lad de døde begrave deres døde."

Hans ord er her fuldkomment åndelige. For ham er der kun åndelig død eller åndeligt liv. Legemet ser han aldeles bort fra. I hans ord lå dette: Når vi lever for livet, hvorfor da gå efter de døde?

V.23-27.

Og han gik i skibet, og hans disciple fulgte ham.

Og se, der blev en stor storm på søen, så at skibet skjultes af bølgerne; men han sov.

Og hans disciple gik til ham, vakte ham op og sagde: Herre, frels os! Vi forgår.

Og han sagde til dem: Hvi er I frygtagtige, I lidet troende? Da stod han op og truede vejrene og søen, og det blev ganske blikstille.

Men menneskene forundrede sig og sagde: Hvo er dog denne, at både vejrene og søen er ham lydige?

Se indledningen til kapitel 8 "Jesu Undergerninger" ovenstående samt *Følelse og Tanke*.¹²

V.28-32.

Og der han kom på hin side til de Gergeseners land, mødte to besatte ham, som kom ud fra gravene, og var såre vilde, så at ingen kunne vandre ad den vej.

Og se, de råbte og sagde: Jesus, du Guds søn! Hvad har vi med dig at gøre? Er du kommen hid før tiden at pine os.

Men der var langt fra dem en stor hjord svin, som græssede.

Men djævlene bad ham og sagde: Dersom du udriver os, da tilsted os at fare i svinejorden.

Og han sagde til dem: Farer hen! Men der de var udfarne, for de hen i svinejorden; og se, den ganske svinejord styrtede sig af brinken i søen, og døde i vandet.

Vi står her over for et tilfælde lig det i v. 19-20, men forstærket indtil fuldkommenhed i de to modstandere, de besatte og Jesus.

Da Jesus i sin tanke og trang er søgende efter mennesker, giver hans udenrigstjenende åndsliv sig udslag i lang afstand forud for ham, hvor han færdes. De, han søger, føler ham derfor som han er et stykke tid før hans komme. Ånden i deres tiltale til ham viser dette, således også de besattes.

Da åndslivet i adspredthedens lov, hvoraf disse var besatte, er levende åndsliv lige så vel som åndslivet i sammenholdets lov og ligesom dette har en trang i sig for sit livs eksistens, og det er enere i selviskhed, er det udrustet med et løgnagtigt og snigende væsen til fordel for sit livs gerning, som liv i sammenhold ikke besidder. Adspredthedens lov er tillige en nødvendig livets lov, idet den nedbryder, opløser og omdanner det, der ikke er tjenligt for livet i sammenhold, og derved gør det tjenligt til liv.

¹² 1. udg. s. 184, 2. udg. s. 193-94.

Dette ved Jesus, derfor vredes han ikke på det, men ser på det, som den livslov det er, derfor er hans ord som svin, øjen-skalke osv. ikke skældsord rettet mod mennesker, men ord rettet mod det åndelige liv, der har råderet i dem, og dertil passer de. For gudssønnens skyld i mennesket elskede Jesus først og fremmest dem, der trængte til hans hjælp, og han havde en ledende trang til at hjælpe. De fuldkommen selviske var for ham åndeligt døde, derfor uden åndelig værdi.

Ordene viser os, at de to besatte var besat indtil fuldkommenhed; men da de indlod sig med Jesus, havde han åndelig ret til at gribe ind.

Nu er forholdet det, at det urene åndsliv i de besatte følte sin ret til at være i disse legemer, og deri havde det ret; thi de besatte havde åbnet deres liv for de første fristelser. Er den første åndelige urenhed inde og anerkendt af individet, baner den vej for al anden urenhed.

Når nu dette utallige, urene åndsliv var drevet ud af de besatte, ville det sværme om dem i den følte ret, det havde til disse legemer, som deres følelsesmæssigt kendte hjemsted, og i lang tid virke for indtrængen på ny. Det ville være en farlig situation for de besatte; thi fik dette liv indpas på ny, ville det blive værre end i første omgang; thi da ville dets ringeagt for det gode liv, der havde overvundet det, være forandret til had mod det. Da jøderne er mere følelsesbetonede, det vil sige mere lydøre mere følsomme over for indskudte følelser end andre stammer, gjorde det situationen værre for de to. Da der i det uddrevne, urene åndsliv var en bedende trang til et bosted (af hvilken art er dette liv aldeles ligegyldigt), og da Jesus følte og forstod dette, henviste han det til det nærmeste dyreliv, svinene.

Svinenes legemer, der som alle andre skabningers er bygget op og beskyttet af sammenholdets åndsliv, kan lig alt dyreliv bedre end mennesket beskytte sig mod det nedbrydende åndsliv - - fordi menneskets åndelige liv spaltes ved dets tankeliv, der som nævnt udgår fra sønnen i det, og derfor er en større kampzone mellem ondt og godt end dyrenes liv.

Det ville være umuligt for det uddrevne åndsliv at fare i svinene, hvis ikke Jesus havde drevet det dertil.

Tilfældet ligner dette, at en herre pudser sin hund på en uven, denne hund kan uvennen ikke værgе sig imod uden ved sit legemes magt, fordi den kommer ifølge sin herres vilje.

Omvendt, kommer hunden af egen drift, kan den ikke angribe den søgte, hvis denne uden angst rettidigt vender sin viljekraft imod den (således også med menneskets fristelser), da bliver den standset i tide af menneskets udenrigstjenende åndsliv.

Et andet eksempel: Hvor en hund, der i egen fri natur jager på marken (altså ikke jagthund), træffer en fugl, der ruger på sin rede, må den standse ca. 1 meter fra reden. Hunden står da som regel på tre ben og drejer hovedet mod fuglen, og deres øjne mødes. De ser stift på hverandre. Kan fuglen nu beholde sin åndelige ro, vil hunden i løbet af få øjeblikke blive nødt til at fjerne sig et stykke baglæns fra fuglen, den går gerne halvvejs rundt om reden i ca. en god meters afstand og må da fjerne sig. Det er fuglens og hundens udenrigsliv, der kæmper denne kamp; men fuglen på reden er den stærkeste, fordi den hviler i sin guddommelige gerning. Hunden søger ikke mer denne rede. Men bliver fuglen angst og flyver op, da har hunden retten til redens liv og tager det.

Det samme værgе er til stede i det menneskelige åndsliv og med langt større styrke, når menneskene lærer det at kende.

Ved at dette urene uddrevne åndsliv ifølge sin herres vilje, kan man sige, fór i svinene, kunne disse ikke på almindelig følelsesmæssig vis værgе sig. Overvældet af uroen, der udgik fra livet i sammenhold i deres eget indre, søgte de ifølge deres nedarvede sædvanemæssighed vandhuller for at rense sig på deres vis. At vandet var for dybt, så de druknede, er en sag for sig.

Ved svinenes død blev det urene åndsliv hjemløst igen, men nu kan det ikke, enere i selviskhed som det er, i samling søge tilbage til de besatte. Således blev de besatte fuldkommen frigjort. Se omtalen af 8. kap. v. 27-39 i Lucas Evangelium.

9. Kapitel

V.2-7.

Og se, de førte en værkbuden til ham, som lå på en seng; og der Jesus så deres tro, sagde han til den værkbudne: Søn! Vær frimodig, dine synder er dig forladte.

Og se, nogle af de skriftkloge sagde ved sig selv: Denne bespottes Gud.

Og der Jesus så deres tanker, sagde han: Hvi tænkte I så ondt i eders hjerter?

Thi hvilket er lettere? At sige: dine synder er dig forladte? Eller at sige: Stå op og gå?

Men at I skulle vide, at menneskens søn har magt på jorden at forlade synder, da siger han til den værkbudne: Stå op, og tag din seng op, og gik til dit hus.

Og han stod op og gik bort til sit hus.

Ordene: "Vær frimodig, dine synder er dig forladte" viser, at den værkbudnes legemsnedbrudthed stammede fra fristelser, der havde fået overhånd i ham. (derved synder mennesker nemlig almindeligvis langt mere mod sig selv, end de synder mod andre.) Det med fristelserne indtrængte urene åndsliv havde arbejdet således i hans legeme, at det gennem sygdom var nået til værkbudenhed. Jesu ord til ham: "dine synder er dig forladte," havde en tosidig virkning. For det første blev renselsen bevilget. For det andet lå der en advarsel til den syge i dem, nemlig: synd ikke mere mod dig selv!

Med ordet: "menneskens søn" siger Jesus om sig selv, at han var en tjener for menneskene.

Ordet "skriftklog" betyder for Jesus et menneske, der studerer skriften – men ingen forstand har på livet. Det samme forhold lever vi under endnu; men på grund af tankelivets udvikling i vor tid har den almene befolkning nu gode betingelser for at forstå livet, for så vidt der tales til den i sandhed.

På grund af tankelivets tilstand i sin samtid var Jesus tvungen til at nøjes med sine korte sætninger. Havde han givet sig af med at forklare tingenes sammenhæng, ville modstanden mod ham være blevet stærkere, hans levetid forkortet, og ingen ville have forstået ham. Han taler selv med smerte om det.

V.10.

Og det skete, der han sad til bords i huset, se, da kom og mange toldere og syndere og sad til bords med Jesus og hans disciple.

Et menneske som Jesus sidder gerne til bords med hvem som helst, der indbyder; thi hans menneskelige udvikling i Gud er fuldt afsluttet, han føler derfor kun godhed for enhver, der kommer til ham med velvilje.

V.12.

Og der farisæerne så det, sagde de til hans disciple: Hvi æder eders mester med toldere og syndere?

Men der Jesus det hørte, sagde han til dem: De karske har ikke lægen behov, men de, som lider ilde.

De karske siger Jesus om de lærde, der med selvsikkerhed lever i en selvisk forvildet opfattelse om egen klogskab og ufejlbarhed. Dette fører i reglen til hovmod over for dem, de anser for mindre lærde. Disse lærde har ikke brug for den åndelige lægedom, Jesu ord kan give.

De, som lider ilde er dem, der i tvivl nærer på en indre åndelig uro for sig selv.

V.13.

Men gå hen og lær, hvad det er: Jeg vil miskundhed og ikke offer; thi jeg er ikke kommen at kalde retfærdige, men syndere til omvendelse.

Ved at bringe offer til templet troede jøderne at behage deres Gud. Men Helligånden siger ved Jesus: "Jeg vil miskundhed." Det er: Gudslivet vil, at menneskene i kærlighed til alt liv skal efterleve deres tro i deres gerninger. Gør vi det, er offer uden betydning; thi da lever vi efter vor Helligånds ledelse. Dette er den vej, der fører ind i gudslivet.

V.14-15.

Da kom Johannes' disciple til ham og sagde: Hvi faster vi og farisæerne meget, men dine disciple faster ikke?

Og Jesus sagde til dem: Kunne bryllupsfolkene sørge, så længe brudgommen er hos dem? Men de dage skulle komme, når brudgommen skal borttages fra dem, og da skulle de faste.

Johannes' disciples spørgsmål gjaldt den legemlige mad, men Jesus gav et åndeligt svar.

Bryllupsfolkene er dem, der tror på hans ord, han selv er brudgommen.

Se min Helligånds besøg hos mig under pløjningen i *Den Ukendte*.¹³ Dette er billedligt talt en brudgom med sin brud. Hans brud er den mængde, han samlever med og på gudslivets vegne ifølge sin udvikling er leder for.

Således er og bliver de, der følger Jesu lære, hans "brud".

Så længe Jesus gik iblandt sine disciple som menneske, skulle de ikke sørge; thi da kunne han vejlede dem. Men når han blev taget bort, skulle de faste; thi da skulle der komme en tid, hvor de, der længes mod ham, skulle hungre efter at forstå det liv, han talte om. Thi vel hørte hans samtid ham, men de forstod ham ikke. Jesus vidste, at deres tankeliv ikke kunne fatte en dybere forklaring om det liv, han tjente. Han vidste også, at tankelivet en gang ville udvikle sig til, at en forståelse ville være mulig, og han forudsagde dens komme og forklarede, hvorledes vi skal kende den sande forklaring, når den

¹³ 2. udg. s. 61ff., 3. udg. s. 60ff.

kommer, med de ord: "Han skal tage af mit og give eder." Når dette er nået, er fastetiden endt.

V.16.

Men ingen sætter en klud af nyt klæde på et gammelt klædebon; thi kluden river noget fra klædebonnet, og hullet bliver værre.

Det gamle klædebon er den enkelte selviske og det selviske samfundsstyre i alle samfund. Det er de samme åndelige bukser, der stadig bruges. De er så gamle og forslidte, at der ligefrem leves under en ugidelig, sygelig forvirring.

De ny lapper er de forslag til ændringer i love, ethvert politisk parti i egen følt selvisk interesse løber rundt med og vil have sat på lovhullerne i de forslidte samfundsbukser.

Får et parti endelig gennem uvidenhedens og løgnens bitre strid magt til at sætte en lap på disse bukser, er hullet som regel blevet for stort. De, der bærer bukserne, tillader ikke lapper, der generer deres velvære, og det er de herrer over. Bliver der endelig sat en ny lap på, river den mange flere lovhuller om sig, så det selviske lovgiveri kender ingen grænser.

Hver ny lovlap, der påsættes, skal også forvaltes; dette påfører folket andre love med nye økonomiske byrder.

Striden vokser for hver ny lov, der gives. Samfundenes indre forhold og deres forhold over for hverandre er nu således, at de ingen anden redning kan se end at kaste sig i krig mod hverandre, den forudsagte sidste kamp. Her vil de, der bærer bukserne, med samt deres lappeskræddere forsvinde.

En ny samfundsklædning er blevet nødvendig. Den er under arbejde. Der høres ofte tanker i folkene af uselvisk natur, der gælder det menneskelige økonomiske samliv.

Tonen i disse tanker lader føle, de udgår fra Helligåndens inspiration. Skønt tankernes bærere er spredt enkeltvis mellem menneskene, ses det dog, at tankerne er ensartede i tonen. De tager alle sigte på og er alle enkelte dele af en ny samfundsklædning.

Det er med samfundssystemer som med menneskeleger, passer de ikke længere for livet, går livet sin egen vej, og overlader legemeerne til deres egen opløsning.

Livet har forladt vore samfundssystemer, deres opløsning er indtrådt.

Bærere af tanker til en ny samfundsklædning ligner en ung moder, der står med sit nyfødte barn på armen, men faderen er blevet borte for hende. Ingen vil have barnet, og selv ved hun ikke, hvad hun skal eller kan gøre for det. Hun ved kun, at barnet er sundt og godt, og at hun elsker det. Så og med bærere af de ny tanker. Kendte de nu disse tankers ophav, deres Helligånds indskydelser i deres eget åndsliv, ville de smile i glæde til dem, pusle om dem og bede om den rette forståelse med hensyn til brugen af dem, og denne ville med glæde blive dem givet af deres Helligånd.

De ville da hurtigt forstå, at disse tanker, der både hånes og frastødes af de gamle systemers bærere, tilhører noget helt andet nemlig det ny, der ventes, gudsriget på jorden. Da ville de søge hverandre og i fællesskab overveje det ny for i sammenhold at forberede det i stedet for at spille tid med at søge at lappe den gamle samfundsklædning (hvilket dens bærere føler ganske utåleligt) vel vidende, det vil være en velsignelse, om det ny er vel forberedt i tankerne til at tages i brug den dag, det gamle styrter sig selv i sin egen grav.

At bygge det ny samfundshus på det gamle systems grundpiller ville være at bygge sit hus på sand.

Det er en livets lov, at når det gamle har født, må det dø. Og det, det gamle føder, er gudsriget.

V.17.

Man lader og ikke ny vin i gamle læderflasker, ellers brister læderflaskerne, og vinen spildes, og læderflaskerne fordærves; men man lader ny vin i nye læderflasker, så bliver de begge bevarede.

De ny samfundssystemer bliver de ny læderflasker; men dertil hører en ny vin. Jesus er brygmesteren; men menneskene har endnu ikke i fuldt mål kunnet tilegne sig hans vin. For det første har deres tankeliv ikke været udviklet nok dertil. For det andet slæber de stadig i deres tanker rundt med de gamle læderflasker og vil hælde Jesu vin derpå.

Nu har systemernes vinkypere slidt dermed i ca. 2000 år; men de gamle læderflasker kan ikke holde til vinen, og da de ikke vil af med dem, blander de vinen med talemåder; men derved taber den sin kraft, så nu er det hele rådnet op for dem. Den rene vin er dog lige frisk.

Den dag menneskene i deres tanker er nået til den forståelse, at Jesu uselviske vin ikke kan påfyldes selviske læderflasker, er de, der elsker livet, på vej ud af uføret. De har da kun at anskaffe sig de læderflasker, der egner sig for vinen. Læderflaskerne formes af mennesker, men vinen er et guddommeligt livsprodukt, der ikke kan ændres af mennesker, derfor må disse ændre deres virken i forhold til vinen, for så vidt de agter at anvende den som deres livs hovedhjørneste både individuelt og samfundsmæssigt. Dertil er den givet.

Jesus siger i Lucas 5. kapitel, v. 39: *Og ingen, som drikker den gamle vin, vil straks drikke den ny; thi han siger: den gamle er bedre.*

V.36-38.

Men der han så folket, ynkedes han inderligen over dem; thi de var forsmægtede og adspredte som får, der ikke har hyrde.

Da sagde han til sine disciple: Høsten er vel stor, men arbejderne få;

Bedder derfor høstens herre, at han udsender arbejdere i sin høst.

En del mennesker iblandt os bærer på et uselvisk åndsliv; men det selviske styre har bredt sig ind i alle forhold og hersker overalt, så det er billedligt talt kun få gadedøre, der bliver åb-

net af en følsom uselvisk hånd. Langt det overvejende sker ved den selviskes brutale jeg-greb.

Jesu ord: "De er adspredte som får, der ikke har hyrde," passer på de selviskes åndelige forhold i vor tid trods det, ethvert sogn har sin hyrde; thi disse hyrder er ikke indsat af gudslivet, men af de selviske systemer, der tillige bestemmer, hvad disse hyrder må tale om. Desuden er denne hyrdegerning blevet en forretning, et solidt embede, dvs. for så vidt hyrden taler til sin menighed, så han ikke støder de selviske i den. Sker det, kender deres had ingen grænser. Det er de selviske en stor nydelse selv at kunne hævne sig så langt, deres evne rækker. Lykkes det dem ikke helt at få hyrden fjernet, så underminerer de dog ganske hans gerning i hans kald.

Disse hyrder har derfor tre hensyn at tage, før de kan følge deres Helligånds stemme i sig i deres gerning.

For det første: De selviske systemer, de tjener.

For det andet: De selviske i sognet. Og

For det tredje: Deres egen og familiens eksistens.

Om der så bliver et lille rum for Helligåndens indflydelse turde være tvivlsomt, og er hyrden i sig selv selvisk, er Helligåndens medvirken udelukket.

Vi lever da fremdeles under de samme forhold, hvorom Jesus siger. "Høsten er vel stor, men arbejderne få". Den private ejendomsret er blevet moder til alle djævelske forhold, idet den ligefrem lovfæster djævlens boplads og derved gør dem til herrer over al uselviskhed. Det ligger i åndslivets forskelle, idet den blødere og mere eftergivende uselviskhed ikke kan bruge de midler til sit forsvar, som de selviske kan tillade sig. Først i gudsriget på jorden kan uselviskheden regere over selvisheden ved at bortvise den fra sine bosteder.

10. Kapitel

V.8.

Helbred de syge, rens de spedalske, opvæk de døde, uddriv djævlene. I har annammet det for intet, giv det for intet.

I gudsriget på jorden ågres der ikke med religiøsitet, men der gives for intet, hvad der modtages for intet.

V.9-10.

*I skulle ikke have guld, ej sølv, ej kobber i eders bæltter;
Ej taske til at rejse med, ej heller to kjortler, ej heller sko, ej
heller stav; thi en arbejder er sin føde værd.*

I disse vers ser vi, i hvilken tilstand Jesus sender sine arbejdere ud. Det kunne til nød ske den gang, fordi samfundene ikke var så kapitaliserede, som de er nu, og individerne derfor mere hjælpsomme indbyrdes. Det ville ikke være gørligt i de selviske systemer i vor tid.

Igennem Jesu vejledning til de udsendte føles ligesom et smertens skrig over de selviskes rovdyragtige måde at beskytte deres begær på, han kalder dem ulve.

Først i gudsriget på jorden, hvor individerne samlever med hverandre under deres Helligånds vejledning og derved bliver hverandres præster, vil de, der føler trang dertil og egner sig derfor, kunne skiftes fra samfundshjem til samfundshjem såvel i materiel som i åndelig hensigt i den Jesu ånd, der står tegnet i vers 10.

Ved sammenkomster vil der ikke blive talt på det gamle åndslivs vis; men talen vil forme sig i spørgsmål og svar ifølge Helligåndens inspiration og dreje sig såvel om det frigjorte liv i Gud som om det materielle samliv i hjemmene og deres ernæringsmuligheder. Thi de mennesker, der får del i gudsriget, vil blive vidende om, at guddommens fludieliv, åndsliv af sam-

menholdets lov, også findes i den spade, man graver sin jord med.

Det har en meget stor åndelig betydning, at disse i åben uselvskhed samhörige besøger hverandre og taler sammen, derved, at de åbner deres udenrigstjenende fludieliv for hinanden. Det sker ganske automatisk på grund af deres åndelige samfølelse. Og da to individer aldrig er helt ens i deres fludielivs arter, udveksles fludielivet mellem dem på grund af deres til dels åndelige samhörighed. Hvad den ene mangler i godhed eller fuldkommenhed, får den fra den anden, uden at den givende bliver fattigere, men derimod rigere; thi på gudslivets side hersker den lov, at jo mere fludieliv personen kan sætte i virksomhed gennem følelser og tanker, des mere strømmer der til ham. Denne lov står tegnet i ordene: Jo mere der haves, des mere skal der gives, endog til overflod.

Det udenrigstjenende åndsliv, der således udveksles mellem individerne, står i stadig samføling med det i legemerne bundne. Det overfører sin ny høst til legemets indre åndsliv, og da det er dette, der befrugter i sæden, vil de forstående mennesker kunne begribe, at udveksling af det uselviske åndsliv har en overordentlig betydning for åndelig udvikling såsom lærenemhed, pligtfølelse, viljekraft, omtanke, tænkeevne osv. gennem slægten. Det, som de ikke har indhøstet i åndelig udvikling, kan de ej heller befrugte slægten med.

V. 11-13.

Men hvilken stad eller by I kommer ind udi, udspørg, hvem der er i den, som er det værd, og bliv der, indtil I drager bort.

Men når I går ind i et hus, da hils det;

Og dersom samme hus er det værd, da kom eders fred over det; men dersom det ikke er det værd, da vend eders fred til eder igen.

Den fred, der er omtalt her, er den, vi kalder Guds fred. Se 5. kapitel, v. 43-48.

Denne fred er som før sagt levende åndsliv. Idet der tales, giver den sig udslag til den tiltalte fra den talendes udenrigstjenende åndsliv. Er den tiltalte nu uselvisk, modtager han med glæde den talendes fredfyldte åndsliv i sit.

Jesus, der kender fludielivets vekselvirkning mellem de uselviske indbyrdes og ved, at der ikke kan finde vekselvirkning sted mellem selvisk og uselvisk åndsliv, siger: Hvis ikke et hus er den fred værd, de udsendte selv lever i og fører med sig, skal denne fred vende tilbage til dem igen.

Dette ligger i, at den selviskes urene åndsliv straks føler sin modsætning, det gode, rene åndsliv. Det lukker sig da ikke op, men slutter sig fastere sammen om det legeme, det bor i, for at beskytte sit væsen deri. Derved frastøder det det rene åndsliv, men da vender dette tilbage til den person, hvorfra det udgik. Dette kan ske, fordi det er levende åndsliv.

V. 14.

Og dersom nogen ikke vil annamme eder, og ej høre eders taler, gå ud af det hus eller den stad, og afryst støvet af eders fødder.

Jesus tegner med sine ord den store forskel, der er på selvisk og uselvisk åndsliv, og den strid, der føres imellem dem, for så vidt menneskene ikke ligefrem samlever i ligeglad overfladiskhed.

V. 15.

Sandelig siger jeg eder: Det skal gå de sodomitters og gomorritters land dåleligere på dommens dag, end denne stad.

Dommens dag er den dag, den selviske føler sin åndskraft ebbe ud. Det kan ske i menneskelivet eller efter legemets død, for så vidt individet besidder åndskraft til at bestå som

åndsperson en tid derefter. Se "Det urene Åndsliv" i *Den Ukendte*.¹⁴

Når det skulle gå sodomitter og gomorritter blidere på deres doms dag end dem, der afviste Jesu udsendinge, ligger dette i disse fortidsmenneskers mindre muligheder for at finde vej til det liv, Jesus talte om og bar til skue. Derfor skal der også tilgives dem mere.

V. 16.

Se, jeg sender eder som får midt iblandt ulve, vær derfor snilde som slanger, og enfoldige som duer.

Dette at være snilde som slanger og enfoldige som duer over for de selviske var en god lære at give sine udsendinge med på vejen, om de evnede at bruge den. Thi derved ville de bedre kunne liste en udtalelse ind i de selviskes åndsliv og dermed påføre dem den ufred, der muligt senere kunne føre til deres omvendelse, samt forlænge deres egen taletid på de besøgte steder.

Jesus gav selv et ypperligt eksempel på sin egen snildhed, der var båret frem af hans kendskab til åndslivet. Han siger f.eks. til dem, han helbredte: Sig det nu ikke til nogen. Han vidste godt, dette førte til, at de som regel råbte så meget højere om deres redning. De blev således gode udsendinge til at vække nysgerrigheden, så han fik en langt større mængde at tale til.

V. 19-20.

Men når de overantvorder eder, da bekymrer eder ikke for, hvorledes eller hvad I skulle tale; thi det skal gives eder i den samme time, hvad I skulle tale.

Thi I er ikke de, som tale, men det er eders faders ånd, som taler i eder.

¹⁴ 2. udg. s. 35ff., 3. udg. s. 33ff.

Jesu ord afspejler her Helligåndens samvirken med de i Gud indlevede mennesker. Hvis de over for deres forfølgere kan beholde deres sindsro i samføling med deres Gud, kan Helligånden for hvert spørgsmål lægge dem svaret i munden gennem følelsers og tankers overføring. Ofte vil et sådant svar føles kort og ligesom ubehjælpomt. Hovedsagen ligger dog ikke altid i ordet, men idet forfølgerne stiller deres spørgsmål, er de nødsagede til at åbne deres udenrigstjenende fludieliv for gensvar (se de to besatte, 8. kapitel v. 28-32), hvorved der fra den tiltalte går en levende livs følelsesstrøm ind i forfølgerens åndsliv, der afspejler deres egen åndelige tilstand for dem. Der sker da et af to tilfælde; enten viger de fra at gøre uret mod den tiltalte, eller også blusser hadet endnu stærkere op i dem, hvorefter de så handler.

Ud af egen erfaring siger Jesus rent ud i vers 20: *"Det er ikke eder, som taler, men det er eders faders ånd, som taler i eder"*.

V. 21.

Men en bror skal forråde den anden til døden, og en fader sit barn, og børn skulle sætte sig op mod forældre og aflive dem.

Efterhånden som åndslivet udvikler sig dels ved Helligåndens virken og dels ved parring, bliver det rene renere og mere bevidst, og det slette slettere og mindre forstandigt. Denne udvikling sker almenmenneskeligt over alt. Vi er nået dertil, hvor bror sætter sig op mod bror, forældre mod børn og omvendt, endog så de afliver hverandre. En betydelig faktor i denne udviklingsproces bør nævnes her. Den private ejendomsret tvinger ligefrem mennesket til at tænke og handle selvisk; thi i forhold til de omstændigheder, hvorunder vi erhverver føden, er vi også tvunget til at føle, tænke og handle.

V. 22.

Og I skulle hades af alle for mit navns skyld; men den, som bliver bestandig indtil enden, han skal blive salig.

Taler for sig selv.

V. 23.

Men når de forfølge eder i én stad, da fly til en anden; thi sandelig siger jeg eder: I skulle ikke komme til ende med Israels stæder, førend menneskens søn kommer.

I skulle ikke komme til ende med Israels stæder, førend menneskens søn kommer. Jesus føler sig som tjener for menneskene og kalder sig af den grund menneskens søn. Derved lægger han de udsendte disse ord i munden: Menneskens søn kommer efter os og taler til eder. Og han lover her sine udsendinge, at de ikke skulle komme til ende med Israels stæder, før han selv ville følge efter. Se Lucas 10. kapitel, v.1.

V. 24-25.

Disciplen er ikke over mesteren, ej heller tjeneren over sin herre.

Det er disciplen nok, at han bliver som hans mester, og tjeneren som hans herre; har de kaldet husbonden Beelzebul, hvor meget mere hans husfolk?

Taler for sig selv.

V. 26.

Frygt derfor ikke for dem; thi intet er skjult, som jo skal åbenbares, og intet er lønligt, som man jo skal få at vide.

De udsendte skulle ikke frygte for deres egen uvidenhed over for deres anklagere; thi når Helligånden taler ved dem, skal det skjulte blive åbenbaret, og det lønlige fås at vide. Deres umiddelbarhed var en god virkeplads for Helligånden.

V. 27.

Hvad jeg siger eder i mørket, det skal I tale i lyset; og hvad der siges eder i øret, det skal I prædike på tagene.

Hvad Jesus taler til de udsendte i mørket (mørket er deres uvidenhed om livet), skal de dog kunne tale om i lyset ved hjælp af deres Helligånd.

Det Jesus siger dem i øret (det er det, de hører og tror, men ikke forstår), skal de gå ud fra i deres tale og tale frit over alt. Den Helligånd fuldkommengør så talen.

V. 28.

Og frygt ikke for dem, som slår legemet ihjel, men kan ikke slå sjælen ihjel; men frygt hellere for den, som kan fordærve både sjæl og legeme i helvede.

I legemets død så Jesus kun en livets omskiftelsesproces. Derfor burde de udsendte i langt højere grad frygte det selviske åndsliv, der fører til åndelig død.

V. 29-31.

Sælges ikke to spurve for en penning? Og ikke én af dem falder til jorden uden eders faders vilje.

Ja, endog alle eders hovedhår er talte.

Frygt derfor ikke, I er bedre end mange spurve.

I disse vers ligger den åbenbaring skjult, der nu er givet ved den Helligånd, nemlig: Arternes liv i sammenholdets lov omfatter endog hvert enkelt hår på vort hoved. Hvert hår er et liv for sig, og hvert har sin aroma. Og alt dette groende liv higer mod faderlivet, der således omfatter både det groende og det frigjorte i Gud. Det er dette skabende liv, Jesus undertiden kalder for faderen.

V. 32.

Derfor, hvo som vil bekende mig for menneskene, den vil jeg og bekende for min fader, som er i himlene.

Den som er redelig i sin tro på Jesu lære og åbent bekender dette for andre, vil Jesus også bekende for faderen. Heri åbenbarer Helligånden, at Jesus var, og efter sin mission som menneske endnu mere ville blive, et direkte mellemed mellem faderen og det imod denne søgende åndsliv.

V. 33.

Men hvo som helst vil nægte mig for menneskene, den vil jeg og nægte for min fader, som er i himlene.

Taler for sig selv.

V. 34.

I skulle ikke mene, at jeg er kommen at bringe fred på jorden; jeg er ikke kommen at bringe fred, men sværd.

Det åndsliv, Jesus levede i, og som udstrålede fra hans udenrigstjenende åndsliv (lige så fra deres, som følger i hans fodspor), er en så stor modsætning til det selviske menneskeliv, at det medfører strid, ja endog mord.

V. 35-36.

Thi jeg er kommen at tvistiggøre et menneske imod sin fader, og datteren imod sin moder, og sønnens hustru imod hendes mands.

Og en mands husfolk skulle være hans fjender.

Disse vers svarer til vers 21, idet ånden i dem er den samme, og årsagen den samme.

V. 37.

Hvo som elsker fader eller moder mere end mig, er mig ikke værd; og hvo som elsker søn eller datter mere end mig, er mig ikke værd;

Den, som elsker sin Gud over alt, fordi denne er alt livs fader og åndelige hjemsted, elsker også fader og moder (og forældre deres børn) på en elskværdig og naturlig måde. Dette er til faderlivets behag, og disse skal aldrig skilles.

Men den, som elsker sin fader eller moder højere end sin Gud, fordi de f.eks. har opnået menneskelig berømmelse eller for deres rigdoms skyld, har gjort sin familie til sin afgud og er da selvisk enten i hovmod eller penges begær og fjerner sig derved fra Gudslivet.

V. 38.

Og hvo som ikke tager sit kors og følger mig, er mig ikke værd.

Her forlanges ikke, at hver der tror på Jesus, skal gå rundt og prædike; men der forlanges, at hver, der står over for de selviskes bravader og hån mod de ærligt troende, åbent vedkender sig sin tro på sin Gud. Gør mennesket ikke det, føler gudslivet det som et svajende siv, en vægelsindet person, der gerne vil være alle tilpas og gerne prisgiver sin Gud for at opnå dette.

V. 39.

Hvo som finder sit liv, skal miste det; og hvo som mister sit liv for min skyld, skal finde det.

Dette skal forstås således: Den som finder sit liv i selviskhed og binder sig dertil, skal miste det; men den, som mister sit legemsliv for sin tros skyld, skal finde sit liv. Se Joh. 12. kapitel, v. 25.

V. 40.

Hvo som annammer eder, annammer mig; og hvo mig annammer, annammer den, som har udsendt mig.

Den, der med glæde tager imod den, der åbent bekender sin tro, vil også modtage Helligånden som sin vejleder, og han skal føre denne til faderlivet, der udsendte Jesus.

V. 41-42.

Hvo som annammer en profet, fordi han er en profet, skal få en profets løn; og hvo som annammer en retfærdig, fordi han er retfærdig, skal få en retfærdigs løn.

Og hvo som giver én af disse ringe ikkun et bæger koldt vand at drikke, fordi han er en discipel, sandelig siger jeg eder: Han skal ingeniunde miste sin løn.

Disse vers er besvaret i vers 40.

11. Kapitel

V.1-10.

Og det skete, der Jesus havde fuldendt denne befaling til sine tolv disciple, gik han frem derfra, at lære og prædike i deres stæder.

Men der Johannes hørte i fængslet Kristi gerninger, sendte han to af sine disciple og lod ham sige:

Er du den, som kommer, eller skulle vi vente en anden?

Og Jesus svarede og sagde til dem: Går hen, og forkynder Johannes de ting, som I hører og ser:

Blinde ser og halte går, spedalske renses og døve hører, døde står op, og evangeliet prædikkes for fattige!

Og salig er den, som ikke forarges på mig.

Men der disse gik bort, begyndte Jesus at sige til folket om Johannes: Hvad er I udgangne i ørken at skue? Et rør, som bevæges hid og did af vejret?

Eller hvad er I udgange at se? Et menneske iført bløde klæder? Se, de, som bærer bløde klæder, er i kongers huse.

Eller hvad er I udgangne at se? En profet? Ja, jeg siger eder, endog langt mere end en profet.

Thi han er den, om hvem er der er skrevet: Se, jeg sender min engel for dit ansigt, som skal berede din vej for dig.

Taler for sig selv.

V.11.

Sandelig siger jeg eder: Iblandt dem, som er fødte af kvinder, er ingen større opstanden end Johannes den Døber; men den mindste i himmeriges rige er større end han.

Den mindste i Gudslivet er større end Johannes. Den mindste i Gudslivet er den, der fuldkommen opgiver sig selv for at tjene sin Gud og menneskene, og denne var Jesus.

V.12.

Men fra Johannes den Døbers dage indtil nu trænger man med vold ind i himmeriges rige, og de, som trænger ind, river det til sig.

Fra Johannes' tid går Jesu lære ind. Den giver en langt større frimodighed og fasthed i tro end fortidens troslære og fører med sig, at Helligånden kommer til at virke kraftigere i mennesket, så det lettere bliver vejledt til kampen om Guds fred, der er menneskets egen åndelige renselse fra adspredthedens åndsliv i sit væsen. Og derved tilriver det sig Gudslivet med vold.

V.13.

Thi alle profeter og loven spåede indtil Johannes.

Heri ligger fortidens åndsliv tegnet. Profeterne før Johannes spåede i følelsesbetonede vendinger uden at besidde den tankens klarhed ved deres Helligånd, som Johannes opnåede. Derved blev Johannes et mellemlid mellem Jesus og profeterne. I Jesus nåede Helligånden til fuldkommen virksomhed. Også her viser tankelivets udviklingsproces sig.

V.14-15.

*Og dersom I ville tro det: Han er Elias, som skal komme.
Hvo som har øren at høre med, han høre!*

Med følt glæde i sine ord siger Jesus: Den Helligånd, der taler gennem Johannes, er Elias.

Derved føltes Elias' ånd gennem Johannes.

Jesus forstærker disse ord med vers 15: *Hvo som har øren at høre med, han høre!* Men han vidste, at datiden ikke forstod ham.

V.16-19.

Men hvem skal jeg ligne denne slægt ved? Den er lig de små børn, som sidder på torvene og råber til deres staldbrødre og siger:

Vi fløjtede for eder, og I ville ikke danse; vi sang klageligt for eder, og I ville ikke græde.

Thi Johannes kom, som hverken åd eller drak, og de siger: Han har djævlen;

Men menneskens søn kom, som æder og drikker, og de siger: Se, en fråser og en vindranker, tolderes og synderes ven! Dog visdommen er retfærdiggjort af sine børn.

Her afspejler Jesus datidens åndelige udvikling i sine ord. Han føler menneskene som de umiddelbare åndelige børn, de er. I ordene: *Dog visdommen er retfærdiggjort af sine børn* ligger den erkendelse, at Helligånden fødes i menneskelivet og udvikler sig videre i gudslivet til sin gerning. Visdommen er den viden og åndelige retningslinje, som Helligånden påfører mennesket; den kan vokse indtil fuldkommen viden i Gud. Det menneske, der lader sig lede sådan, bliver ikke løssagtig i sin tale. Således bliver visdommen retfærdiggjort ved menneskenes børn.

Det er denne viden, der lægger en forsonende stemning i Jesu ord, som de lyder i disse vers, mens han ser på sine omgivelser.

V.20-24.

Da begyndte han at skamme de stæder ud, i hvilke hans fleste kraftige gerninger var gjort, fordi de ikke havde omvendt sig.

Ve dig Chorazin! Ve dig, Bethsaida, thi havde de kraftige gerninger været gjort i Tyrus og Sidon, som er gjort i eder, da havde de længe siden omvendt sig i sæk og aske.

Men jeg siger eder! Det skal gå Tyrus og Sidon lideligere på dommens dag end eder.

Og du Capernaum! Som er ophøjet indtil himlen, du skal nedstødes indtil helvede; thi dersom de kraftige gerninger havde været gjort i Sodoma, som er gjort i dig, var den bleven indtil denne dag.

Men jeg siger eder: det skal gå Sodomias land lideligere på dommens dag end dig.

Her fremhæver Jesus det samme åndelige forhold, der er besvaret i 10. kapitel v. 15; men tillige indeholder hans ord en forudsigelse om disse stæders undergang på grund af deres ødelagte åndsliv.

V.25-26.

På den samme tid udbrød Jesus og sagde: Jeg priser dig, fader, himlens og jordens herre, at du har skjult dette for de vise og forstandige, og åbenbaret det for de umyndige.

Ja, fader! Thi det var således behageligt for dig.

I versene 20-24 overskuer Jesus åndslivets tilstand i selviskhed og uselviskhed. Jesus ser det fra faderlivets side ved sin Helligånd og udbryder i tak til faderlivet, fordi dette har skjult sit livs væsen for dem, der i selvisk hovmod tror om sig selv at være vise og forstandige. Han føler for de umiddelbare, der i følt uvidenhed søger efter en forståelse af livet, og takker i velsignende vendinger faderen, fordi disse umyndige nu kan få den Helligånds vejledning, hvorved de – set fra faderlivets side – bliver de i Gud vise og forstandige.

Og i vers 26 slutter han sin tak til faderen ligesom i en glædesstrøm med disse ord: *”Ja, fader! Thi det var således behageligt for dig.”*

V.27.

Alle ting er mig overgivne af min fader; og ingen kender sønnen uden faderen, og ingen kender faderen uden sønnen, og den, som sønnen vil det åbenbare.

Efter denne inderlige samføling med faderlivet føler Jesus sig som ét med faderen gennem sin Helligånd. Faderen lod ham da sige, at han havde overgivet ham fuldmagt i sit rige. Riget betyder her åndslivet for vor klode.

"Ingen kender sønnen uden faderen, og ingen kender faderen uden sønnen." Dette er fuldkommen rigtigt; thi før vi kender disse to diametrale åndelige modsætninger i vort åndsliv, der tilsammen danner vor åndelige person, vil mennesket ikke i tanken kunne adskille sig fra dyrelivet. Disse ord er ikke henvendt til Jesu samtid, men til en senere tid, hvor tankelivet er udviklet til at kunne forstå dem.

I ordene: *"Den, som sønnen vil det åbenbare"* ligger følgende forståelse: Når gudssønnen i mennesket er blevet en personlighed ved at underlægge sig faderlivet i os, det groende skaberliv i sammenhold, opstår der i ham en trang til at kende faderlivet i sine tankers lys. Da kan åbenbaringen om skaberlivets teknik ske ved Helligåndens hjælp. Derefter kan denne gudsperson forklare sin viden videre til dem, der evner at fatte den. Jesu ord formede sig ud fra den viden, at tanken udgår fra sønnen.

V.28-30.

Kom hid til mig alle, som arbejder og er besværede! Og jeg vil give eder hvile.

Tag mit åg på eder, og lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet; så skulle I finde hvile for eders sjæle.

Thi mit åg er gavnligt og min byrde let.

Da Jesus nu i denne situation føler sig som ét med faderlivet, hvor hele livets teknik står ham klart, og føler den samhørighed og kærlighed til alt liv, der fra faderlivet gennemstrømmer ham, vender han sig i sin tale til dem, der lider under de rige selviskes hensynsløse begær med ordene: *"Kom hid til mig alle, som arbejder og er besværede! Og jeg vil give eder hvile."*

Han fortsætter i samme ånd: *"Tag mit åg"* – altså hans gudstro – *"og lær af mig,"* – thi fatte hans tro i tankernes for-

stående klarhed kunne de jo ikke – *"thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet."* – Hjertet betyder her følelseslivet; da dette er underlagt gudssønnen, bliver det som denne sagtmodig og ydmyg. Dette giver freden, deraf ordene: *"så skulle I finde hvile for eders sjæle."*

"Thi mit åg er gavnligt," – fordi det giver livet – *"og min byrde er let."* – Fordi Jesus har sin Helligånds vejledning og beskyttelse at støtte sig til.

12. Kapitel

V.1-5.

På den samme tid gik Jesus igennem sæden på sabbatten; men hans disciple hungrede og begyndte at plukke aks og at æde.

Men der farisæerne så det, sagde de til ham: Se, dine disciple gør det, som ikke er tilladt at gøre på sabbatten.

Men han sagde til dem: Har I ikke læst, hvad David gjorde, der han hungrede, og de, som var med ham.

Hvorledes han gik ind i Guds hus og åd skuebrødene, hvilke det ikke var ham tilladt at æde, ej heller dem, som var med ham, men alene præsterne?

Eller har I ikke læst i loven, at præsterne vanhelliger sabbatten i templet på sabbatten, og er uskyldige?

Taler for sig selv.

V.6.

Men jeg siger eder, at den er her, som er større end templet.

"Den er her, som er større end templet." Det var Jesus selv. I disse ord ligger den betydning, at i tiden før ham levede menneskene, som det siges, under loven. De havde skrevne lovparagraffer for deres gøren og laden, fordi åndslivet ikke var udviklet til Helligåndens direkte ledelse, de måtte derfor leve i tro uden viden. Jesus var derimod udviklet til at leve direkte efter faderlivets tilskyndelser ved sin Helligånd og var derfor hævet over loven og dermed også over templet; thi loven og templet var ét, de hørte sammen.

Da alt liv lever under en åndelig udviklingsproces, kunne Jesus ikke med et slag forandre disse trosforhold. Han kunne kun så en ny sæd af tanker, der senere, når den åndelige udvik-

ling var egnet dertil, ved Helligåndens bistand kunne omsættes i viden. Han lader senere forstå, at han længtes inderligt mod den tid, hvor dette gennembrud ville ske.

V.7.

Men dersom I havde vidst, hvad det er: Jeg har vilje til mis-kundhed, og ikke til offer, da havde I ikke fordømt de uskyldige.

Er besvaret i 9. kapitel vers 13.

V.8.

Thi menneskens søn er herre, også over sabbatten.

Menneskens søn er her gudssønnen i det uselviske menneske, der bliver ledet af sin Helligånd. Dette står frit over for alt både mad, drikke, helligdage, søndage og sabbat; thi et sådant menneske er hævet over almenmenneskelige ordninger, forhold og påbud og lever frit sammen med sin Gud ifølge den lov, det bærer i sit indre.

V.9-26.

Og han gik frem derfra og kom i deres synagoge.

Og se, der var et menneske, som havde en visnen hånd; og de spurgte ham ad og sagde: Er det tilladt at helbrede på sabbatten? At de kunne anklage ham.

Men han sagde til dem: Hvilket menneske er blandt eder, som har ét får og ikke, dersom det falder i en grav på sabbatten, tager fat på det og løfter det op?

Hvor meget bedre er nu et menneske end et får? Altså er det tilladt, at gøre vel på sabbatten.

Da sagde han til mennesket. Udræk din hånd! Og han rakte den ud, og den blev igen sund som den anden.

Men farisæerne gik ud og holdt råd mod ham, hvorledes de kunne omkomme ham.

Men der Jesus mærkede det, veg han bort derfra; og meget folk fulgte ham, og han helbredte dem alle.

Og han bød dem strengeligen, at de ikke måtte åbenbare ham;

At det skulle fuldkommes, som er talt ved profeten Esajas, som siger:

Se, min tjener, som jeg har udvalgt, min elskelige, til hvilken min sjæl har behagelighed! Jeg vil give min ånd i ham, og han skal forkynde hedningerne ret.

Han skal ikke trætte og ej råbe, og der skal ikke nogen høre hans røst på gaderne.

Han skal ikke sønderbryde det knuste rør, og ej udslukke den rygende tande, indtil han udfører retten til sejr.

Og hedningerne skulle håbe på hans navn.

Da blev en besat ført til ham, som var blind og stum; og han helbredte ham, så at den blinde og stumme både talte og så.

Og alt folket forfærdedes og sagde: Mon denne ikke er den Davids søn?

Men der farisæerne det hørte, sagde de: Denne uddriver ikke djævle uden ved Beelzebul, djævlens øverste.

Men såsom Jesus vidste deres tanker, sagde han til dem: Hvert rige, som er splidagtigt med sig selv, bliver øde, og hver stad eller hus, som er splidagtigt med sig selv, kan ikke bestå. Hvis da Satan uddriver Satan, så er han splidagtig med sig selv; hvorledes kan da hans rige bestå?

Taler for sig selv.

V.27.

Og om jeg uddriver djævle ved Beelzebul, ved hvem uddriver da eders børn dem? Derfor skulle de være eders dommere.

I disse ord står tegnet: Når disse selviske kloge kritikeres børn ved deres Helligånd nåede at uddrive åndslivet af adspredthedens lov af deres væsen, skulle de være deres fædres dommere. Ikke sådan at forstå, at en søn på menneskelig vis skulle dømme sin fader. Det sker på denne måde. Når en søn i

sit rene uselviske åndsliv står over for en selvisk fader og svarer denne frigjort og frimodigt ved sin Helligånds stemme i sig, da undgår faderen ikke at modtage den før omtalte rene fludielivs strøm i sit selviske fludie. Der ud af føler faderen sin dom.

Der sker da et af to tilfælde, enten blødgør det faderen, og han kan da efterhånden omvende sig til det gode. Eller modsat, faderen frastøder sin søns åndsliv. I så fald stiger hadet mod denne, der så tilmed anses for dum, fægtig osv. Tillige vækkes hadet mod sønnens omgivelser, og der opstår en åndelig kamp mellem fader og søn. Se 10. kapitel, vers 34-36.

V.28.

Men dersom jeg uddriver djævlene ved Guds ånd, er jo Guds rige kommet til eder.

Taler for sig selv.

V.29.

Eller hvorledes kan nogen gå ind i den stærkes hus, og røve ham hans redskaber fra, uden han først binder den stærke? Da kan han plyndre hans hus.

Her ligger det åndelige forhold skjult, at åndslivet i adspredthedens lov ikke kan gå ind i den stærkes hus, sammenholdets lov, og røve dens åndelige redskaber uden først at binde denne; men adspredthedens åndsliv ejer følelsesbevidsthed altså ikke tankebevidsthed om det skabende åndslivs styrke, der lever i sammenhold. Derfor kommer det ikke plumpende med et tykt hampereb for at binde den stærke, men i sit slangeagtige, snigende væsen sender det enkelte fristelser, der behager legemet f.eks. sød vin, smuk pige, behagelige dovenskabsfølelser eller åndelige fristelser f.eks. hovmodsfølelse. Bliver en fristelse først antaget og får lov at rodfæste sig i individet, skaber den ved sin nedbrydende evne plads for den næste og så fremdeles. Den ene værre end den anden. Til slut er den stærke i individet bundet i sit legemes attrå, og da røver

adsprethedens åndsliv de redskaber, hvorved dette åndsliv skulle erhverve sig livet i Gud. Således bliver magten betingelsen for livet.

V.30.

Hvo som ikke er med mig, er imod mig; og hvo som ikke samler med mig, adspreder.

Taler for sig selv.

V.31-32.

Derfor siger jeg eder: Al synd og bespottelse skal forlades menneskene, men bespottelse imod ånden skal ikke forlades menneskene.

Og hvo som taler noget imod menneskens søn, det skal forlades ham; men hvo som taler imod den Hellig Ånd, ham skal det ikke forlades, hverken i denne verden, ej heller i den tilkommende.

At tale ilde imod menneskens søn er at tale ilde om det gode i andre mennesker.

Min inspiration lader mig føle, at om en fristelse til at bespotte Helligånden opstod i et menneske, ville denne, der besidder øjeblikkelig fuldmagt over for det menneskelige følelsesliv, i samme nu drive denne fristelse til at forstumme. En anden sag er, hvor et menneske i sine fristelser er nået til delvis eller hel sindssygdom, hvor gudssønnen allerede har forladt det og med denne også tænkeevnen, da kan åndslivet i adspredthedens lov udvikle følelsesmæssig hadefuldt tale mod Helligånden, fordi det følelsesmæssigt er klar over, at legemet er successivt døende, dets virkefelt stærkt forringet, og dets egen adspredthed forestående. Se *Følelse og Tanke: "Synd mod Helligånden"*¹⁵.

¹⁵ 1. udg. s. 165ff, 2. udg. 173.

V.33-35.

Lad enten træet være godt, og dets frugt god; eller lad træet være råddent, og dets frugt rådden; thi træet kendes på frugten.

I øgleunger! Hvorledes kunne I tale godt, I som er onde? Thi af hjertes overflødighed taler munden.

Et godt menneske fremfører gode ting af hjertets gode forråd; og et ondt menneske fremfører onde ting af det onde forråd.

Taler for sig selv.

V.36-37.

Men jeg siger eder, at menneskene skal gøre regnskab på dommens dag for hvert utilbørligt ord, som de har talt.

Thi af dine ord skal du kendes retfærdig, og af dine ord skal du fordømmes.

Dommens dag er som før sagt den dag, hvor individet føler sin egen afmagt og begynder at stride for sit liv.

"Af dine ord skal du kendes retfærdig eller fordømmes". – Deri ligger følgende forhold skjult: Ordene udgår fra tanken. Tanken skabes i forhold til følelseslivets intuitioner til tanke. Følelseslivet opsummerer i sig de indtryk, det giver i forhold til situationen i nuet, rent eller urent i sit væsen, derfor bliver følelseslivet den livets bog, hvorefter der dømmes. Se Johannes, kap. 5, v. 22.

V.38.

Da svarede nogle af de skriftkloge og farisæer og sagde: Mester! Vi vil se et tegn af dig.

Taler for sig selv.

V.39-40.

Men han svarede og sagde til dem: Den onde og vanartige slægt begærer tegn, men den skal intet tegn gives, uden Jonas' profetens tegn.

Thi ligesom Jonas var tre dage og tre nætter i hvalfiskens bug, således skal menneskens søn være tre dage og tre nætter i jordens skød.

Ved et menneskes død går der tre døgn, før sønnen har samlet alt sit fludie om sig. Det er den tid, det tager for livet af sammenholdets lov at forlade legemet og placere sig om guds sønnen.

For dyrelivets vedkommende går der også tre døgn; men her spredes alle fludielivets arter som hjemløse hver til sin side for at søge sig optaget andre steder i andet liv.

V.41-42.

De mænd af Ninive skal opstå ved dommen imod denne slægt, og fordømme den; thi de omvendte sig ved Jonas prædiken; og se, her er mere end Jonas.

Og dronningen fra Sønden skal opstå ved dommen imod denne slægt, og fordømme den; thi hun kom fra jordens grænser at høre Salomons visdom; og se, her er mere end Salomon.

De mænd af Ninive og dronningen fra Sønden skulle opstå ved dommen. Se 10. kapitel, vers 15. Disse mennesker var uselvisk søgende efter noget mere fuldkomment end det, de kendte. Denne søgen bringer dem en dag til fortvivelse over ikke at have nået målet for deres åndelige søgen. Da træder gudslivet til, rensrer dem fra adspredthedens åndsliv og giver dem liv i sit liv. Dette er opstandelsen, og anden opstandelse findes ikke.

De, der levede før Jesus, havde ikke så gode betingelser for at nå til åndelig klarhed som dem, der hørte Jesus. Derfor bli-

ver dommen hårdere især for de skriftkloge og farisæerne, der hånedede og efterstræbte Jesus. Se "Dom" i *Følelse og Tanke*.¹⁶

De mænd af Ninive og Dronningen fra Søndnen skal ikke direkte afsige en dom over de skriftkloge på Jesu tid; men ved at de skriftkloge efter deres legemes død ser dem i Guds renhed, vil de fælde en dom over sig selv, der svarer til det, de har gennemlevet, og det, de ser.

V.43-45.

Men når den urene ånd er udfaren af mennesket, vandrer han igennem tørre steder, søger hvile, og finder den ikke.

Da siger han: Jeg vil vende om til mit hus, som jeg gik ud af; og når han kommer, finder han det ledigt, fejtet og prydet.

Så går han hen, og tager syv andre ånder tillige med sig, som er værre end han selv, og når de er kommet derind, bor de der; og det sidste bliver værre med dette menneske end det første. Således skal det og gå denne onde slægt.

Der er en livets lov, der kan udtales i følgende ord: Intet liv uden bolig. – Når det urene åndsliv drives ud af et legeme efter, at det har fået lov til at bosætte sig deri (det kan være enkelte fristelser eller som ved Guds fred, hvor renselsen sker til fuldkommenhed), søger det rundt "på tørre steder", som Jesus siger, efter et nyt bosted; men efterhånden som dette savnes, bliver længslen og trangen stærkere mod det gamle bosted. Da sker det lignende brevduen, der ad skjulte veje er fjernet fra sit hjem og efter en åndelig orientering kan styre lige mod det, at det uddrevne urene åndsliv presser på i forhold til sin følte ret til sit gamle bosted for at få bolig deri på ny. Får det urene åndsliv sit gamle bosted på ny, vil det vogte det langt kraftigere, end før det blev uddrevet.

Har et menneske omvendt sig eller endnu mere tilkæmpet sig Guds fred, må det hurtigst muligt meddele dette til sine forhenværende omgivelser, så det naturlige åndelige skel bli-

¹⁶ 1. udg. s. 168, 2. udg. s. 176.

ver sat mellem det gamle og det ny åndsliv. Da vil det tilbagevendende urene åndsliv hurtigere fjerne sig og søge derhen, hvor det forhen kom fra, sandsynligvis fra de tidligere omgivelser. Er kampen overstået, og har den omvendte sejret over det tilbagevendende urene åndsliv, har han derefter kun at vogte sig for de enkelte fristelser, der nu og da almindeligvis melder sig.

V.46-50.

Men der han endnu talte til folket, se da stod hans moder og hans brødre udenfor og begærede at tale med ham.

Da sagde en til ham: Se din moder og dine brødre står udenfor og begærer at tale med dig.

Men han svarede og sagde til den, som sagde ham det: Hvo er min moder? Og hvilke er mine brødre?

Og han rakte sin hånd ud over sine disciple og sagde: Se, min moder og mine brødre!

Thi hvo som gør min faders vilje, som er i himlen, den er min bror og søster og moder.

Meddelelsen her til Jesus var menneskelig, men hans svar var åndeligt. Jesu svar her bliver ofte brugt imod ham; men ingen ved, om dette svar ikke netop var det, den, der bragte ham meddelelsen, trængte til, måske også hans brødre, ja – måske endog hans moder.

De, der hylder hende som Jesu moder, burde i hvert fald vide, at hun ikke har skabt sig selv og ej heller det åndsliv, der blev Jesus givet, at hun har arvet det fra slægten og givet Jesus denne arv, er næppe sket med hendes fulde vidende.

Hermed et billede på hvad mennesker kan finde på i religiøs henseende: Dens moder, som skriver dette, var ved kirkens hjælp blevet rigtig virkelig gift. Hun fødte otte børn i sit ægteskab, og hun var en god og naturlig moder; men for hver fødsel var hun blevet for uren til at betræde kirkens gulv, blev der sagt. Dette medførte, hun måtte stille sig op uden for kirken,

mens menigheden gik ind. Der måtte hun stå, indtil tjenesten skulle begynde. Før denne trådte så præsten ud til hende med en bog i hånden og læste over hende, og først da var hun ren nok til at betræde kirkens gulv. Faderen derimod var ikke uren, han kunne uhindret færdes ud og ind efter behag.

Når dette kunne ske i året 1870, hvor mange unaturlige, religiøse påstande kan der så ikke være påført menneskene før Jesu tid og i de ca. 2000 år fra Jesu fødsel.

Derfor bør de, der længes efter en naturlig sandhedsfølt tro, begynde med at tvivle om alt, hvad de hører og læser af mennesker, og dernæst ved deres Helligånds hjælp søge efter sandheden blandt alt dette. Da vil de gennem denne ørkenvandring ende ved Jesu ord, og kun i dem alene vil de finde den frefyldte sandhed, som deres Helligånd bekræfter.

For at forstå Jesu svar, må der ses bort fra det almenmenneskelige. Dette havde Jesus for længst forladt. Han stod der under sin Helligånds inspiration og talte, og hans svar var fuldkommen åndelig sandhed; thi det åndsliv, der besjælede Jesus, var også det, der var hans skaber både legemligt og åndeligt derfor også hans fader og moder. Og de, der i deres tro havde samføling med ham, var hans virkelige søstre og brødre. Hvem ved, om ikke netop hans egen familie følte ham som en frafalden.

Hvor en selvsk fader og moder føder et uselvsk barn, er de åndeligt set hverken barnets fader eller moder, derimod kan det være en slægtsarv, der kan fuldkommengøres i gudslivet ved hjælp af Helligånden.

Jesu svar er tillige møntet på fremtiden, hvad hans ord ofte er. Hans samtid havde ikke betingelser for at forstå dette svar. Flere steder viser hans ord, at han ofte følte sig som den, der talte til fremtiden gennem uvidenhedens store mørke.

Se 13. kapitel, vers 57, derved forstår vi bedre hans svar¹⁷.

¹⁷ "En profet er ikke foragtet uden i sit eget fædreland og i sit hus."
(Mat. 13:57).

13. Kapitel

V.1-11.

På den samme dag gik Jesus ud af huset og satte sig ved søen.

Og meget folk forsamledes til ham, så han steg i skibet og satte sig; og alt folket stod på strandbredden.

Og han talte meget til dem ved lignelser og sagde: Se, en sædemand gik ud at så.

Og idet han såede, faldt noget ved vejen; og fuglene kom, og åd det op.

Men noget faldt på stengrund, hvor det ikke havde megen jord; og det voksede snart op, fordi det ikke havde dyb jord.

Men der solen gik op, blev det forbrændt, og fordi det ikke havde rod, visnede det.

Men noget faldt iblandt torne; og tornene voksede op og kvalte det.

Men noget faldt i god jord, og bar frugt; noget hundrede fold, men noget tresindstyve fold, men noget tredive fold.

Hvo som har øren at høre med, han høre!

Og disciplene gik til ham og sagde til ham: Hvi taler du til dem ved lignelser?

Men han svarede og sagde til dem: Eder er det givet at forstå himmeriges riges hemmeligheder, men dem er det ikke givet.

Taler for sig selv.

V.12.

Thi hvo som har, ham skal gives, og han skal have til overflod; men hvo som ikke har, ham skal endog fratages det, han har.

Fludielivet og tankelivet ved gudssønnen samarbejder med hinanden, og det fludieliv, der er udenrigstjenende, kan vandre fra individ til individ og bliver der, hvor et individ kan sætte det

i virksomhed; dette gælder både det rene og det urene. Derved sker der det, at hvor et individ ikke vogter på det rene, han har, trænger det urene ind og fortrænger det rene, så han til slut intet har.

Det rene, der således må forlade sit bosted fortrængt af det urene, søger da hen, hvor det kan optages til virksomhed.

Omvendt, hvor et individ påskønner og værner om det rene fludieliv i sig, skal der gives det mer og mer, så det til slut har til overflod.

Dette er indlagt i livets natur, en naturlov, som vi lever under. Årsagen ligger dybest set i, at det urene og det rene fludieliv ikke kan virke sammen, deraf striden i mennesket og striden blandt menneskene. Vi ved jo nu fra det foregående, at det urene medfører opløsning, død. Hvorimod det rene giver livet. Da mennesket har frit valg med hensyn til, hvilken af de to livslove det vil tilhøre, følger deraf, at kun de kan tilgå gudslivet, der længes imod det.

V.13-15.

Derfor taler jeg til dem ved lignelser, fordi de, skønt seende, dog ikke ser, og hørende dog ikke hører, og forstår ikke heller.

Og i dem fuldkommes Esajas spådom, som siger: Med eders øren skulle I høre, og dog ikke forstå, og se med eders øjne, og ikke fatte.

Thi dette folks hjerte er blevet forhærdet, og med ørerne hører de tungt, og deres øjne har de tillukt, på det de ikke skulle komme til at se med øjnene og høre med ørene og forstå med hjertet, og omvende sig, at jeg måtte helbrede dem.

Det fremgår af disse tre vers, at disse mennesker ikke var Jesu tale værd; når han alligevel talte så grundigt, var det dels for sine disciples skyld og dels for fremtidens, hvor tankelivet ville blive udviklet til at forstå gudsrigetets væsen.

V.16.

Men salige er eders øjne, at de ser, og eders øren, at de hører.

De, der troede på ham kunne dog forstå så meget, at når de senere skulle forklare deres tro for andre, var de i stand til at lade sig vejlede så meget af deres Helligånd, at deres tale kunne svare til tidens behov. Vi må i den forbindelse erindre fluelivets vekselvirkning mellem de uselviske, hvorved menneskene også ad den vej kan berige hverandre, uden at den som giver bliver fattigere, men derimod rigere.

V.17-23.

Thi sandelig siger jeg eder: mange profeter og retfærdige begærede at se det, I ser, og så det ikke; og at høre det, I hører, og hørte det ikke.

Så hør I nu den lignelse om sædemanden.

Når nogen hører rigets ord, og forstår det ikke, da kommer den onde, og river det bort, som er sået i hans hjerte; denne er det, som er sået ved vejen.

Men det, som er sået på stengrund, er den, som hører ordet, og annammer det straks med glæde;

Men han har ikke rod i sig, og bliver kun ved til en tid; men når trængsel eller forfølgelse kommer for ordets skyld, forarges han straks.

Men det, som er sået iblandt torne, er den, som hører ordet; og denne verdens bekymring og rigdoms forførelse kvæler ordet, og det bliver uden frugt.

Men det, som er sået i god jord, er den, som hører ordet, og forstår det, som også bærer frugt, en hundrede fold, en anden tresindstyve fold, en anden tredive fold.

Taler for sig selv.

V.24-26.

Han fremsatte en anden lignelse for dem og sagde: Himmeriges rige lignes ved et menneske, som såede god sæd i sin ager.

Men der folkene sov, kom hans fjende, og såede klinte iblandt hveden, og gik bort.

Men der grøden voksede og bar frugt, da lod også klinten sig til syne.

Lever mennesket i en ligegyldig åndelig sovende tilstand, vil det urene åndsliv let få adgang og vokse sig stærkt lig klinten blandt hveden, både individuelt og samfundsmæssigt.

V.27-30.

Men husbondens tjenere kom frem og sagde til ham: Herre, såede du ikke god sæd i din ager? Hvorfra har den da klinten?

Han sagde til ham: Det har et fjendsk menneske gjort. Da sagde tjenerne til ham: Vil du da, at vi skulle gå hen og luger den af?

Men han sagde: Nej, på det I ikke skulle tillige med den rykke hveden op, når I luger klinten af.

Lad dem begge vokse tilsammen indtil høsten; og i høstens tid vil jeg sige til høstfolkene: Sank først klinten tilsammen, og bind den i knipper, at opbrænde den; men saml hveden i min lade.

I den tid, det varer til menneskenes tankeliv i uselvisheden er nået til at kende og forstå livet – menneskelivets ørkenvandring, skal klinten have lov at vokse sammen med hveden.

Sæden er nu overalt moden til høst. Høstfolkene er alle de åndspersoner, der som Helligånd påvirker mennesker. Disse griber nu først ind i de selviskes åndsliv gennem følelser og tanker og påvirker dem ad den hurtigste vej mod den opløsning, de selv frivilligt styrer imod ifølge deres selviske begær. De "binder dem i knipper". Knipperne er bundet. Det er fag mod fag, politisk parti mod politisk parti, nation mod nation, rig mod fattig, individ mod individ osv. Høstvåbnene smedes

med al energi i alle nationer, selv kvinder og børn oplæres til brugen af dem. Når dette liv er styrtet i sin egen grav, sankes hveden i lade. Det er gudsriget på jorden. Herfra vil al selviskhed blive udelukket.

V.31-32.

Han fremsatte en anden lignelse for dem og sagde: Himmeriges rige ligner et sennepskorn, som et menneske tog og såede i sin ager.

Dette er vel mindre end alt andet frø; men når det vokser op, er det større end urterne, og bliver et træ, så at himmelens fugle kommer og bygger rede i dets grene.

Gudslivet på jorden begyndte med, at gudslivet såede et sennepskorn i sin ager; ageren er menneskets følelsesliv (fludie). Sennepskornet er gudssønnen, og mennesket modtog denne sæd i sig og værnede om den.

Var det Abel, der fik sået det første åndelige sennepskorn i sig og derfor måtte bøde med sit liv, er sæden jo vokset ret godt siden. Efter Abel har jo mange måttet gøde sennepskornets ager med deres blod, og dette gav god vækst.

V.33.

Han sagde dem en anden lignelse: Himmeriges rige ligner en surdej, hvilken en kvinde tog og nedlagde i tre måder mel, indtil det blev syret alt sammen.

Hvis Abels sennepskorn var den surdej, har den jo gennemsyret meget siden da.

V.34-35.

Alt dette talte Jesus til folket ved lignelser, og uden lignelse talte han intet til dem;

at det skulle fuldkommes, som er talt ved profeten, som siger: Jeg vil oplade min mund i lignelser; jeg vil udsige det, som har været skjult fra verdens grundvold blev lagt.

"Jeg vil udsige det, som har været skjult fra verdens grundvold blev lagt." Altså sagt i lignelser, som vers 35 indleder med at sige. Når de supplerende oplysninger bliver givet, er det jo også af Jesus forudsagt, hvorpå menneskene skal kende dem.

V.36-37.

Da lod Jesus folket fare og kom til sit hus; og hans disciple gik til ham og sagde: Forklar os den lignelse om klinten på ageren.

Men han svarede og sagde til dem: Den som sår den gode sæd, er menneskens søn.

Den som sår den gode sæd er gudssønnen i mennesket hjulpet frem af sin Helligånd.

V.38.

Men ageren er verden; og den gode sæd er rigets børn; og klinten er den ondes børn;

Ageren er åndslivet.

V.39-41.

Og fjenden, som den såede, er djævelen; og høsten er verdens ende; og høstfolkene er englene.

Derfor, ligesom klinten sankes og opbrændes med ild, så skal det og ske ved denne verdens ende.

Menneskens søn skal udsende sine engle, og de skulle sanke af hans rige alle forargelser og dem, som gør uret.

Fjenden er åndslivet i adspredthedens lov. Verdens ende er det selviske åndslivs ende, hvad dets virken i menneskelivet angår. Høstfolkene, se vers 27-30. Her nævner Jesus sig som menneskens søn, der udsender Helligånden til høst.

V.42.

Og de skulle kaste dem i ildovnen; der skal være gråd og tænders gnidsel.

Ildovnen er den legemlige og åndelige opløsning, der fører det skabte tilbage til opløsning på ny. Da alt dette liv er ild i bunden form, er udtalelsen rigtig.

Gråd og tænders gnidsel opstår blandt dem, der har åndskraft til at leve en tid efter legemets død. Se *Den Ukendte*: "Det urene Åndsliv"¹⁸.

V.43.

Da skulle de retfærdige skinne som solen i deres faders rige. Hvo som har øren at høre med, han høre!

"*Deres faders rige*" er gudsriget på jorden. Her skal menneskene vejlede hverandre i deres Helligånds sandhed.

V.44-46.

Atter lignes himmeriges rige ved et liggendefæ, skjult i en ager, hvilket et menneske fandt og skjulte, og gik hen af glæde derover og solgte alt det, han havde, og købte den ager.

Atter lignes himmeriges rige ved en købmand, som søgte efter gode perler;

Hvilken, der han fandt en meget kostelig perle, gik hen og solgte alt det, han havde, og købte samme.

Disse udtalelser passer især for det menneske, der tilkæmper sig Guds fred. Han afstår fra alt, både materielle og åndelige forhold, og går således ganske nøgen ind til sin Gud. Man kan sige, at han efter Guds fred vender tilbage med helt nye synsmåder over det forladte. Noget forbliver helt bortkastet, andet administreres på ny, men ud fra det nyfødte syn, der blev skabt i Guds fred.

V.47-50.

Atter er himmeriges rige lig et vod, som kastes i havet, og som samler af alle slags fisk.

¹⁸ 2. udg. s. 35ff., 3. udg. s. 33ff.

Når det er fuldt, drager de det op på strandbredden, og sidder og sanker de gode tilsammen i kar, men de rådne kaster de ud.

Således skal det gå til ved verdens ende. Englene skulle udgå, og skille de onde ud fra de retfærdige,

Og kaste dem i ildovnen, der skal være gråd og tænders gnidsel.

Er besvaret i det foregående.

V.51.

Jesus siger til dem: Forstod I dette alt sammen? De siger til ham: Ja, Herre!

Taler for sig selv.

V.52.

Men han sagde til dem: Således er hver skriftklog, som er oplært til himmeriges rige, ligesom en husbond, der bringer frem af sit forråd nyt og gammelt.

En skriftklog, som er oplært ved sin Helligånd, skal ligesom en husbond, der råder over sit bo og administrerer dette, tale ud fra det forråd, han oparbejder sammen med sin Helligånd, om nyt og gammelt, hvad der ligger for. Det skrevne er for ham kun en vejledning til tanker, der omformes efter Helligåndens inspiration. Han taler således ikke ud fra skriften, men ud fra sin Helligånd ligesom Jesus.

V.53-56.

Og det begav sig, der Jesus havde fuldendt disse lignelser, drog han bort derfra.

Og han kom til sit fædreland, og lærte dem i deres synagoge, så at de forundrede sig såre og sagde: Hvorfra har denne sådan visdom og de kraftige gerninger?

Er denne ikke den tømmermands søn? Hedder ikke hans moder Maria? Og hans brødre Jakob og Josef og Simon og Judas?

Og er ikke alle hans søstre hos os? Hvorfra har denne da alt dette?

Taler for sig selv.

V.57

Og de forargedes på ham. Men Jesus sagde til dem: En profet er ikke foragtet, uden i sit fædreneland og i sit hus.

Her begrunder Jesus sit svar i 12. kapitel, vers 46-50.

V.58.

Og han gjorde der ikke mange kraftige gerninger formedelst deres vantro.

Taler for sig selv.

14. Kapitel

V. 1-15.

På den samme tid hørte Herodes, den fjerdingsfyrste, rygten om Jesus.

Og han sagde til sine tjenere: Denne er Johannes den Døber; han er oprejst fra de døde, derfor ter sig og de kraftige gerninger i ham.

Thi Herodes havde grebet Johannes og bundet ham og kastet ham i fængsel for Herodias', sin bror Philips hustrus, skyld.

Thi Johannes sagde til ham; Det er dig ikke tilladt at have hende.

Og han havde gerne slået ham ihjel, men frygtede for folket, thi de holdt ham for en profet.

Men der Herodes holdt sin fødselsdag, dansede Herodias datter for dem; og hun behagede Herodes.

Derfor lovede han med en ed at give hende, hvad hun begærede.

Men da hun var tilforn undervist af sin moder, sagde hun: Giv mig hid Johannes den døbers hoved på et fad.

Og kongen blev bedrøvet; men for de eders og for gæsterens skyld befalede han det at gives hende.

Og han sendte hen og lod Johannes halshugge i fængslet,

Og hans hoved blev båret på et fad og givet pigen; og hun bar det til sin moder.

Da kom hans disciple og tog legemet og jordede det, og de kom og forkyndte Jesus det.

Og der Jesus det hørte, veg han bort derfra ud i et skib til et øde sted afsides; og der folket det hørte, fulgte de ham til lands fra stæderne.

Og der Jesus gik frem, så han meget folk, og han ynkedes inderligen over dem og helbredte deres syge.

Men der det var blevet aften, gik hans disciple til ham og sagde: Stedet er øde, og tiden er allerede forløben; lad folket fare, at de kunne gå hen i byerne og købe sig mad.

Taler for sig selv.

V. 16-21.

Men Jesus sagde til dem: De har ikke behov at gå bort; giv I dem at æde.

Men de sagde til ham: Vi har her ikke uden fem brød og to fisk.

Men han sagde: Hent mig dem hid.

Og han bød folket sætte sig ned på græsset, og tog de fem brød og de to fisk, så op til himlen, og velsignede dem; og han brød dem, og gav sine disciple brødene, men disciplene gav folket dem.

Og de åd alle og blev mætte; og de opsamlede de overblevne stykker, tolv kurve fulde.

Men de som åd, var hen ved 5000 mænd, foruden kvinder og børn,

Se Johannes, kap. 6, v. 5-13.

V. 22-31.

Og straks, nødte Jesus sine disciple til at gå i skibet, og i forvejen sætte over til hin side, indtil han fik ladet folket fare.

Og der han havde ladet folket fare, gik han på et bjerg afsides for at bede. Men der det var blevet aften, var han alene der.

Men skibet var allerede midt på søen, og led nød af bølgerne; thi vejret var dem imod.

Men i den fjerde nattevagt kom Jesus til dem, vandrende på søen.

Og der disciplene så ham vandre på søen, blev de forskrækkede og sagde: Det er et spøgelse, og de skreg af frygt.

Men Jesus talte straks til dem og sagde: Vær frimodige; det er mig, frygt ikke.

Men Peter svarede ham og sagde: Herre! Dersom det er dig, da byd mig komme til dig på vandet.

Men han sagde: Kom! Og Peter trådte ned af skibet og vandrede på vandet, for at komme til Jesus.

Men der han så det stærke vejr, frygtede han; og da han begyndte at synke, råbte han og sagde: Herre, frels mig!

Og Jesus udrakte straks hånden, og tog fat på ham og sagde til ham: Du lidet troende? Hvi tvivlede du?

Det var fludielivet af sammenholdets lov styret af Jesus og hans guddomsforbindelse, der bar personerne oppe. Ved Peters uvidenhed og tvivl spredtes fludielivets magt om ham. Thi fludielivet virker i forhold til individets tro, tanke og vilje. Er det mindste gran af tvivl til stede, kan dette åndsliv af sammenholdets lov ikke betjene individet. Se Johannes, kap. 6, v. 17-21.

V. 32-36.

Og der de steg ind i skibet, stilnedes vejret.

Men de, som var i skibet, kom og faldt ned for ham og sagde: Du er sandelig Guds søn.

Og da de var farne over, kom de til Genezareths Land.

Og der folket på samme sted kendte ham, sendte de ud i det ganske land, trindt omkring, og førte alle de syge til ham.

Og de bad ham, at de måtte ikkun røre ved sømmen på hans klædebon; og alle de, som rørte derved, blev helbredt.

Taler for sig selv.

15. Kapitel

V. 1-9.

Da kom skriftekloge og farisæer af Jerusalem til Jesus og sagde:

Hvi overtræder dine disciple de gamles vedtægt? Thi de tør ikke deres hænder, idet de æder brødet.

Men han svarede og sagde til dem: Hvi overtræder og I Guds bud for eders vedtægts skyld?

Thi Gud har budt, sigende: Ær fader og moder; og hvo som bander fader eller moder, skal visselig dø.

Men I siger: Hvo som siger til fader eller moder: Det, hvormed jeg kunne hjulpet dig, er en gave,¹⁹ han behøver ikke at ære sin fader eller sin moder.

Således har I tilintetgjort Guds bud for eders vedtægts skyld.

I øjenskalke! Esajas spåede retteligen om eder, da han sagde:

Dette folk holder sig nær til mig med sin mund, og ærer mig med læberne; men deres hjerte er langt fra mig.

Men de dyrker mig forgæves, idet de lærer sådanne lærdomme, som er menneskers bud.

Det ligger i livets natur, at den, der ikke agter sin fader og moder ikke har uselvskhedens åndsliv i sig, og ej heller har sin Helligånds vejledning til det gode, idet mennesker i denne åndelige tilstand ikke undgår at foragte det gode.

Hvor forældre er selviske og et barn er uselvsk, vil det af sin Helligånd blive ledet til i det mindste at længes efter sine forældres omvendelse. Deri ligger nemlig dette åndelige forhold, der endnu er skjult for mennesker, at når barnet af selviske forældre uden ord men i længsel efter deres omvendelse

¹⁹ Ifølge Bibelen af 1965, betyder denne sætning: "Det, du skulle have haft som hjælp fra mig, det skal være en tempelgave."

bedrøves over sine forældres fejl, udgår der fra det en levende livs følelsesstrøm til forældrene til den ene eller til dem begge, hver gang det tænker på dem og føler for dem alt ifølge tankens indlagte adresse. Barnets følelser trænger ind i forældrenes åndsliv, som de er, enten for eller imod forældrenes væsen med den indlagte længsel efter deres omvendelse for i sin kærlighed at føle sammen med dem.

Disse følelsesstrømme kan forældrene ikke undgå at modtage fra deres barn, og for deres indre åndelige syn afspejler de deres selviske væsen samt den åndelige forskel, der er på dem selv og deres barn. Dette har en betydelig virkning, der uden ord kan bidrage til forældrenes omvendelse. Således virker surdejen, som Jesus taler om.

Hvis et sådant barn i sin bedrøvelse over og længsel mod sine forældre beder sin Helligånd om hjælp, vil det blive forældrene vanskeligt at undgå deres omvendelse, thi derved forstærkes den udsendte følelsesstrøm i meget høj grad.

Således er menneskelivet lig en kæde med mange led. Det ene led drager det andet med sig enten imod livet eller omvendt imod opløsning.

V. 11.

Ikke det, som indkommer i munden, gør mennesket urent, men det som udgår af munden, dette gør mennesket urent.

Det, der udgår af munden, kan også være godt. Jesu ord gjorde mange rene.

V. 12-13.

Da gik hans disciple frem og sagde til ham: Ved du, at farisæerne har forarget sig, der de hørte denne tale?

Men han svarede og sagde: Hver planthning, som min himmelske fader ikke har plantet, skal med rod oprykkes.

Det, der "skal med rod oprykkes", er alt selvisk åndsliv. Ikke fordi Jesus eller Gud befaler så. Alle udtalelser fra gudslivet er

vejledning om livet og døden og ikke befalinger. Livets love, adspredthedens og sammenholdets lov, afgør liv eller død. Mennesket kan frit vælge en af delene, men begge dele kan ingen få. De, der vælger det godes vej, kan få gudshjælpen dertil. De selviske er ifølge deres natur og egen vilje enere i eget begær.

V. 14.

Lad dem fare, blinde er blindes vejledere; men når en blind leder en blind, da falder de begge i graven.

Her sigtes til åndelig blindhed, derfor bør den, der søger ledelse af mennesker søge at kende dem på deres frugter. Stemmer deres ord og gerninger ikke med Jesu ånd, er de enten åndeligt uvidende, eller også ligger der en forretningsmæssig hensigt bag deres ord eller skrift.

V. 15-17.

Men Peter svarede og sagde til ham: Forklar os denne lignelse.

Men Jesus sagde: Er og I endnu uforstående?

Forstår I ikke endnu, at alt det, som indkommer i munden, går i bugen og udføres ad den naturlige gang?

Taler for sig selv.

V. 18-20.

Men det, som udgår af munden, kommer ud af hjertet, og det gør mennesket urent.

Thi af hjertet udkommer onde tanker, mord, hor, skørlevned, tyverier, falske vidnesbyrd, bespottelser.

Disse er de ting, som gør mennesket urent; men at æde med utoede hænder, gør ikke mennesket urent.

Udtrykkene: Min hjertens ven, min hjertenskær, mit hjertebarn, dette kunne jeg ikke få over mit hjerte osv. Bruges ofte,

som om følelserne kommer fra hjertet. De føles der, men det er dog ikke hjertet, som skaber følelserne. Følelseslivets strømninger optages af vort udenrigstjenende fludieliv og giver sig indslag til legemets indre fludieliv, fordi det indre og det ydre fludieliv altid står i øjeblikkelig kontakt med hinanden og derved betjener hinanden. Disse strømninger mærkes særligt i hjertet, fordi blodet i sin bevægelighed står i forbindelse med hele legemets indre liv, og derfor forplanter den åndelige følsomhed sig derigennem. At disse livs strømninger særlig mærkes i hjertet er kun naturligt, fordi hjertet har den opgave at betjene blodet i dets kredsløb. Hjertet som sådan skaber ingen følelser, men følelseslivet med sine strømninger i legemet skaber blodtryk i hjertet. En pludselig stor sorg eller glæde kan fremkalde så stort et blodtryk, at hjertet standser og derved fremkalder legemets død.

Er åndslivet selvisk, er mennesket selvisk både i sit indenrigs- og i sit udenrigstjenende fludieliv, da udgår der af dets mund ord, der både i indhold og tone svarer til det åndsliv, der besjæler det, således som nævnt i vers 19.

Men ejer et menneske sin samvittigheds fred eller endnu mere Guds fred, da vil dets ord og tone svare dertil; men hjertet som sådan har intet med de ting at gøre. Hjertet er kun en klump kød. Det skaber lige så lidt følelser, som hjernen skaber tanker. Vort legeme er kun en bikube for vort åndsliv. Når Jesus derfor i sin tale bruger ordet "hjerte", er det her, som så ofte, fordi hans samtid ikke kunne fatte en dybere forklaring.

V. 22-28.

Og se, en cananæisk kvinde kom fra de samme grænser, råbte og sagde til ham: Herre, Davids søn! Forbarm dig over mig! Min datter plages ilde af djævelen.

Men han svarede hende ikke et ord. Da trådte hans disciple til ham, bad ham og sagde: Skil dig af med hende, thi hun råber efter os.

Men han svarede og sagde: Jeg er ikke udsendt uden til de fortabte får af Israels hus.

Men hun kom, og faldt ned for ham og sagde: Herre, hjælp mig.

Men han svarede og sagde: Det er ikke smukt at tage børnenes brød og kaste det for små hunde.

Men hun sagde: Jo, Herre! Hunde æder dog og af de smuler, som falder af deres herrers bord.

Da svarede Jesus og sagde til hende: Oh Kvinde, din tro er stor, dig ske, som du vil! Og hendes datter blev karsk fra den samme time.

Når denne kvinde ikke gik åbent til Jesus, var det, fordi hun ikke på det tidspunkt havde antaget sig Jesu lære som sin tro. Hun levede for sit hjem; men ifølge Jesu andre gerninger måtte hun jo tro, han også kunne hjælpe hende. Da Jesus forholdt sig tavs, førte dette til, at hun trængte sig frem og faldt ned for ham. Jesus prøvede hendes uselvskhed (thi tro ifølge Jesu lære fandtes ikke hos hende, kun tro på hans hjælp) ved at sige: *"Det er ikke smukt at tage børnenes brød og kaste det for små hunde."* Da hendes svar overbeviste Jesus om, at hendes moderlige godhed også strakte sig til de små hunde, var han på faderlivets vegne tilfreds med hendes åndelige tilstand.

"De fortabte får af Israels hus" er alle mennesker, der lider ilde og i deres uselvskhed søger efter retfærdighed såvel i legemlige som i åndelige forhold. Det er disse mennesker, gudslivet i sin kærlighed sendte Jesus til.

V. 29-39.

Og Jesus gik frem derfra og kom til den galilæiske sø, og han gik op på et bjerg og satte sig der.

Og meget folk kom til ham og havde med sig halte, blinde, stumme, krøblinge og mange andre; og de lagde dem for Jesu fødder, og han helbredte dem,

Så at folket forundrede sig, der de så, at de stumme talte, krøblinge var helbredte, halte gik, og blinde så; og de priste Israels Gud.

Men Jesus kaldte sine disciple til sig og sagde: Mig ynkes inderligen over folket, thi de har nu tøvet hos mig tre dage, og

har intet at æde; og lade dem fastende fare, vil jeg ikke, på det de skulle ikke forsmægte på vejen.

Og hans disciple sagde til ham: Hvorfra skulle vi få så mange brød i en ørken, at vi kunne mætte så meget folk?

Og Jesus sagde til dem: Hvor mange brød har I? men de sagde: Syv, og få små fisk.

Og han bød folket sætte sig ned på jorden.

Og han tog de syv brød og fiskene, takkede, brød dem, og gav sine disciple dem, men disciplene folket.

Og de åd alle og blev mættede; og de samlede de overblevne stykker, syv kurve fulde.

Men de, som åd, var fire tusinde mænd, foruden kvinder og børn.

Og der han havde ladet folket fare, gik han i et skib og kom til Magdalas grænses.

Bespisningen er besvaret i Johannes, kap. 6, v. 5-13.

16. Kapitel

V. 1-15.

Og farisæerne og saddukæerne gik frem, fristede ham, og begærede, at han ville vise dem et tegn af himlen.

Men han svarede og sagde til dem: Om aftenen siger I: Det bliver en skøn dag, thi himlen er rød;

Og om morgenen: Det bliver storm i dag, thi himmelen er rød og mørk. I øjenskalke! Om himlens skikkelse ved I at dømmе, men om tidernes tegn kunne I ikke.

Denne onde og vanartige slægt begærer tegn, og den skal intet tegn gives, uden Jonas profetens tegn. Og han forlod dem og gik bort.

Og der hans disciple for over til hin side, havde de glemt at tage brød med.

Og Jesus sagde til dem: Se til og tag eder i vare for farisæernes og saddukæernes surdej.

Da tænkte de ved sig selv og sagde: Det er, fordi vi ikke tog brød med.

Men som Jesus det vidste, sagde han til dem: I lidet troende! hvi tænker I ved eder selv derpå, at I ikke tog brød med? Forstår I ikke endnu? Kommer I ikke heller i hu de fem brød iblandt de fem tusinde, og hvor mange kurve I da tog op?

Ikke heller de syv brød iblandt de fire tusinde, hvor mange kurve I da tog op?

Hvorledes forstår I da ikke, at det ej var om brød jeg sagde til eder, at I skulle tage eder i vare for farisæernes og saddukæernes surdej?

Da forstod de, at han havde ikke sagt, at de skulle tage sig i vare for brødets surdej, men for farisæernes og saddukæernes lærdom. Men der Jesus var kommen i egnen af Cæsarea Filippi, spurgte han sine disciple ad og sagde: Hvem siger menneskene mig, menneskens søn, at være?

Men de sagde: Nogle siger, at du er Johannes den Døber; men andre, Elias; men andre, Jeremias eller én af profeterne.

Han siger til dem: Men I, hvem siger I mig at være?

Taler for sig selv.

V. 16-19.

Da svarede Simon Peter og sagde: Du er Kristus, den levende Guds søn.

Og Jesus svarede og sagde til ham: Salig er du, Simon Jonas søn! Thi kød og blod har ikke åbenbaret dig det, men min fader, som er i himlen.

Men jeg siger dig også, at du er Peter, og på denne klippe vil jeg bygge min menighed, og helvedes porte skulle ikke få overhånd over den.

Og jeg vil give dig himmeriges riges nøgler, og hvad du binder på jorden, det skal være bundet i himlen, og hvad du løser på jorden, det skal være løst i himlen.²⁰

Ordet "Kristus" besvares ikke af min inspiration, men føles som et navn, menneskene selv har tillagt Jesus. Derimod føles afgjort og bestemt, at navnet Jesus knyttet til tankerne i bøn til ham er en fulgyldig adresse.

Idet Jesus føler Helligåndens tale gennem Peter, følger hans erklæring til Peters Helligånd som den klippe, han vil bygge sin menighed på. Men Peter selv var sig ikke sin åndelige stilling fuldt bevidst på dette tidspunkt. Det er Helligånd, der taler til Helligånd gennem disse to mennesker.

Hvad Helligånden binder eller løser er over for faderlivet bundet eller løst. Dette er en livets lov mellem faderlivet og de åndelige personer, der på faderlivets vegne udøver deres gerning i menneskelivet. Om det er ved Jesus eller Peter eller ved

²⁰ Peter hed egentlig Simon. Jesus gav ham her tilnavnet Kefas, som på aramæisk (det sprog Jesus talte) betyder klippe. Klippe på græsk er petros deraf navnet Simon Peter.

et andet menneske, der er sammenlevet med sin Helligånd og ved denne tilskyndes dertil, eller direkte mellem Helligånden og dens elev, mennesket, der bindes eller løses, er dette lige fuldkomment.²¹

At "bindes" er at bindes i selviskhed, at "løses" er at løses derfra. Og Helligånden afgør, om eleven er løst nok til at overgives ved Jesus til faderlivet. Guds fred bliver derved porten til livet.

V. 20-24.

Da bød han sine disciple, at de skulle ingen sige, at han var Kristus.

Fra den tid begyndte Jesus at give sine disciple tilkende, at ham burde at gå til Jerusalem, og lide meget af de ældste og ypperstepræster og skriftkloge, og ihjelslås, og opstå tredje dag.

Og Peter tog ham til side, begyndte at irettesætte ham, og sagde: Herre, spar dig selv; dette ske dig ingenlunde!

Men han vendte sig og sagde til Peter: Vig bag mig, Satan! Du er mig en forargelse, thi du sanser ikke, hvad Guds er, men hvad menneskenes er.

Da sagde Jesus til sine disciple: Vil nogen komme efter mig, han skal fornægte sig selv, og tage sit kors, og følge mig.

Taler for sig selv.

V. 25.

Thi hvo som vil frelse sit liv, skal miste det; og hvo som mister sit liv for min skyld, skal finde det.

Besvaret i 10. kapitel, vers 39.

²¹ Som modsætning hertil, se den kristne kirkes læsning af verset, hvor Simon Peter er klippen. Da Peter blev Roms første biskop (= pave) hviler pavekirken ufejlbarlige magt på denne læsning. Tegnet på pavens magt er himmerrigets nøgler, som overdrages ham ved pavevielsen og altid ses hænge ved hans bælte.

V. 26.

Thi hvad gavner det mennesket, om han vinder den ganske verden, men tager skade på sin sjæl? Eller hvad kan et menneske give til vederlag for sin sjæl?

Mennesket er en plante, og det har intet som helst af sig selv. – Hvad gavner rigdom, når gudslivet ikke kan købes for penge!

V. 27-28

Thi menneskens søn skal komme i sin faders herlighed med sine engle; og da skal han betale hver efter sin gerning.

Sandelig siger jeg eder: der er nogle, som her står, som ingenlunde skulle smage døden, førend de ser menneskens søn komme i sit rige.

Menneskens søn, Jesus, skal efter sin død komme i sin faders gerning med sine engle. Det er de åndspersoner, der virker som Helligånd i menneskene. Gennem disse skal han betale ethvert menneske, ikke efter dets trosform, men efter dets gerninger.

Der fortsættes i vers 28: Det skal ske så hurtigt, så nogle af dem, der stod om Jesus, ikke skulle dø, førend han var i denne sin gerning i sin faders rige.

17. Kapitel

V. 1-9.

Og seks dage derefter tog Jesus Peter og Jakob og Johannes, hans bror til sig, og førte dem afsides op på et højt bjerg.

Og han blev forvandlet for dem, og hans ansigt skinnede som solen, men hans klæder blev hvide som lyset.

Og se, Moses og Elias viste sig for dem og talte med ham.

Da svarede Peter og sagde til Jesus: Herre! Her er godt at være; vil du, da vil vi gøre tre boliger her, dig én og Moses én, og Elias én.

Der han endnu talte, se, da overskyggede dem en klar sky; og se, en røst kom fra skyen, som sagde: Denne er min søn, den elskelige, i hvilken jeg har behagelighed; hør ham!

Og der disciplene hørte det, faldt de på deres ansigt og frygtede såre.

Og Jesus trådte frem, rørte ved dem og sagde: Stå op, og frygt ikke.

Men der de opløftede deres øjne, så de ingen, uden Jesus alene.

Og der de gik ned af bjerget, bød Jesus dem og sagde: I skulle ingen sige dette syn, før end menneskens søn er opstanden fra de døde.

Angående synet, hvor Jesus ses i et forklaret skin, sker dette ved, at det mørke, der findes i ethvert menneskes udenrigstjenende fludie viftes bag ved personen, der skal se, og derved bliver personerne i åndslivet lysende i forhold til deres renhed. Disciplene ville ikke kunne se disse personers åndelige renhed, uden at deres mørke fjernes bag dem, mens de ser. Dette mørke er et beskyttende element i menneskelivets larvestadie over for det rene i Gud, så længe dets ørkenvandring varer. Når menneskene en gang gennem deres lærere bliver fortrolige med det virkelige liv i Gud, vil sådanne synere blive mere almindelige. Dette syn har derfor mest adresse til fremtiden.

V. 10-13.

Og hans disciple spurgte ham og sagde: Hvad er det da, de skriftekloge siger, at Elias bør først komme?

Men Jesus svarede og sagde til dem: Elias kommer vel først, og skal skikke alting tilrette.

Men jeg siger eder, at Elias er alt kommen, og de erkendte ham ikke, men gjorde mod ham, hvad de ville; så skal også menneskens søn lide af dem.

Da forstod disciplene, at han havde talt til dem om Johannes den Døber.

Angående Elias, se 11. kapitel, vers 14.

V. 14-19.

Og der de kom til folket, gik et menneske til ham, og faldt på knæ for ham og sagde:

Herre! Forbarm dig over min søn! Thi han er månesyg, og lider meget ondt; thi han falder ofte i ild og ofte i vand;

Og jeg ledte ham til dine disciple, og de kunne ikke helbrede ham.

Men Jesus svarede og sagde: Oh du vantro og forventede slægt! Hvor længe skal jeg være hos eder? Hvor længe skal jeg tåle eder! Led ham hid.

Og Jesus tiltalte ham hårdeligen, og djævelen for ud af ham, og drengen blev karsk fra den samme stund.

Da gik disciplene til Jesus afsides og sagde: Hvi kunne vi ikke uddrive ham?

Taler for sig selv.

V. 20-21.

Men Jesus sagde til dem: For eders vantros skyld; thi sandelig siger jeg eder: Dersom I har tro som et sennepskorn, da kunne I sige til dette bjerg: Flyt dig herfra derhen, så skal det flytte sig; og eder skal intet være umuligt.

Men dette slags farer ikke ud uden ved bøn og faste.

Alt fludieliv er ild i bunden form og derved livskraften i alt såvel i jord, sten og metaller som i træ. Gudslivets fludie er vokset ud af dette liv med alle dets egenskaber og rensed og frigjort for adspredthedens lov for i gudslivet at tjene sønnen.

Ved hjælp af dette fludie styrer gudslivet altet gennem arternes groende og i tingene virkende liv. At flytte et bjerg betyder jo ikke meget, om gudslivet vil det. At Helligånden ifølge sin Guds vilje ved et menneskes ord kan flytte bjerget, er selvfølgelig også rigtigt. Se Joh. 2. kap. V. 19: Templet.

I drengens tilfælde kan disciplene ikke hjælpe på grund af den over for tilfældet opståede tvivl. I sætningen: "ved bøn og faste" gælder det individet selv over for sin Helligånd uden menneskeligt mellemlid. Trangen til hjælp fra gudslivet er betingelsen for hjælp. Faste forøger trangen. Bugens tilfredshed formindsker trangen. Den, der giver bugen det, den har behov, og gudslivet det, som det hører til, har fred i sig selv. den, der ejer Helligåndens fred følt igennem sin samvittighed, har ikke faste behov.

V. 22-23.

*Der de vandrede i Galilæa, sagde Jesus til dem: Menneskens søn skal overantvordes i menneskers hænder;
og de skulle slå ham ihjel, og han skal oprejses på den tredje dag. Og de blev såre bedrøvede.*

Taler for sig selv.

V. 24-27.

Men der de kom til Capernaum, gik de, som oppebar skattens penninge, til Peter og sagde: Betaler eders mester ikke skattens penninge?

Han sagde: Jo. Og der han kom ind i huset, forekom Jesus ham, og sagde: Hvad tykkes dig, Simon? Af hvem tager konger på jorden told eller skat? Af deres egne børn eller af fremmede?

Peter siger til ham: Af fremmede. Jesus sagde til ham: Så er jo børnene frie.

Men på det vi ikke skulle forarge dem, gik hen til havet, kast en krog, og tag den første fisk, som kommer op; og når du åbner dens mund, skal du finde en stater; tag denne og giv dem den for dig og for mig.

Det er ikke Jesus, der her skaber et mirakel, men Helligånden der anviser ham den vej. Således er gudslivet herre i alt.

18. Kapitel

V.1.

I den samme stund gik disciplene til Jesus og sagde: Hvo er den største i himmeriges rige?

Spørgsmålet er stillet ud fra de menneskelige forhold, hvor den ene er større end den anden med hensyn til formue, titler, rang og stand. Ud fra denne ånd i spørgsmålet giver Jesus et billedligt svar.

V.2-6.

Og Jesus kaldte et barn til sig og stillede det midt iblandt dem,

og sagde: Sandelig siger jeg eder: uden I omvender eder, og bliver som børn, kommer I ingenlunde ind i himmeriges rige.

Derfor, hvo sig selv fornædler som dette barn, han er den største i himmeriges rige.

Og hvo som annammer et sådant barn i mit navn, annammer mig.

Men hvo som forarger én af disse små, som tror på mig, ham var det bedre, at der var hængt en møllesten om hans hals, og han var sænket i havets dyb.

I sit svar viser Jesus, at barnet er et Gud velbehageligt lille væsen, så længe det ikke er smittet af omgivelsernes selviske åndsliv. Har barnet en naturlig moder, beskytter hun ved hjælp af sin moderkærlighed barnet ret lang tid efter, at det har begyndt at tænke selvstændige tanker. Barnet kan have mer eller mindre selvisk arv; men det er syndfri, så længe det ikke i tanken er nået til at overveje syndsfølelse. Syndsfølelse begynder i det små i følelseslivet uden tankens bevidsthed; men den kan barnet ikke tie med. Det siger det straks åbent til sin nærmest fortrolige. Er denne nu uselvisk og elsker barnet, udjævner den barnets fejlfølelse, der endnu ikke er synd. Derved rettes bar-

nesindet op til vilje for det gode. Dette bliver da en betydelig åndelig hjælp for barnet, når det fra sit følelsesliv begynder at modtage intuitioner til tanke.

Kan barnet nu, hvor det begynder at skabe selvstændige tanker, i sin spørgende tvivl gå til en kærlig moder, vil hun rette tankerne for barnet, og forklare det, hvad der er godt, og hvad der er ondt. Kan barnet i denne tid bedst af sin naturlige moder, men det kan også ske af dets nærmest fortrolige, om denne er uselvisk, lære samvittighedsfølelse at kende, vendes barnet straks til at søge ind i sig selv for at finde, hvad der er ret eller uret, eller med andre ord, hvad der er sandhed for det selv. Ved at det vender sin søgende længsel til sit eget indre, taler Helligånden til det.

Om barnet er født nogenlunde åndeligt sundt, undgår det ikke at blive en personlighed i sig selv. Selv om det lærer at erhverve sig brødet ved selvisk tænke og handle i selviske omgivelser, vil det aldrig nogensinde føle fred i disse, men altid længes imod den indre fred og uselviske lykke, det fik i arv som barn. Det er disse personligheder, gudslivet længes imod.

Omvendt, hvor barnet fødes i selviskhed og lever sine første barneår i selviske omgivelser, vil disses synsmåder i følelser og tanker fjerne det fra at søge i sit eget indre. Et sådant barn vil savne den hovedhjørnesten i sit liv, som moderkærligheden er for mennesket, og hverken skole eller kirke kan erstatte det forsvundne. Det vil især i vor tid være et under, om et sådant barn finder ind til sin Gud.

Derfor får den, som tager et barn til sig på grund af sin uselviske kærlighed til det også Jesu åndelige liv som løn.

Men for den, som i sin selviskhed ved tale, optræden og handling forarger et barn, der lever i uselviskhed, var det bedre ikke at være født.

V.7.

Ve verden for forargelser! Vel er det fornødent, at forargelser skulle komme; dog ve det menneske, ved hvilket forargelse kommer!

I menneskelivets ørkenvandring fra Jesus til gudsriget på jorden er forargelserne (striden) drivkraften for tankelivets udvikling. Altså: Vel er de nødvendige indtil da, men ve dem, fra hvem forargelserne udgår. I gudsriget, hvor mennesket eller rettere de ledende iblandt dem, er nået til i tanken at forstå livet, vil de ikke kunne undgå at elske det i uselviskhed, da bliver kærligheden til livet drivkraften for tankelivets udvikling, og selviskheden bliver bundet.

V.8-9.

Men dersom din hånd eller din fod forarger dig, da hug dem af og kast dem fra dig. Det er dig bedre, at gå halt eller en krøbling ind til livet, end at have to hænder og to fødder og kastes i den evige ild.

Og dersom dit øje forarger dig, da riv det ud og kast det fra dig. Det er dig bedre, at gå enøjjet ind til livet, end at have to øjne, og kastes i helvedes ild.

Se 5. kapitel, v.29-30.

V.10-14.

Ser til, at I ikke foragter én af disse små; thi jeg siger eder: deres engle i himlen ser altid min faders ansigt, som er i himlen.

Thi menneskens søn er kommen at frelse det, som var fortabt.

Hvad tykkes eder? Om et menneske havde hundrede får, og ét af dem for vild, forlader han ikke de ni og halvfemsindstyve, og går på bjergene, og leder efter det, som var faret vild?

Og hænder det sig, at han finder det, sandelig siger jeg eder, at han glæder sig mere over det, end over de ni og halvfemsindstyve, som ikke fór vild.

Således er det ikke eders himmelske faders vilje, at én af disse små skal fortabes.

Her angår Jesu tanker alle dem, der lever i uselviskhed og i gudslivets øjne er de små i forhold til de selviske, der finder en

storhed i sig selv, og han advarer de selviske imod at forurette disse små. Jesus forstærker sin advarsel ved at henvise til, at enhver uret mod disse små vil være selve faderlivet bekendt gennem deres engle. Det er deres Helligånd.

Jesus forøger sin advarsel endnu mere ved i vers 11 at meddele, at hans mission var at frelse disse, der ellers forhen ingen frelse kendte, idet de både materielt og religiøst blev tilsidesat i alle menneskelige forhold, fordi deres uselviske åndsliv ikke tillod dem at trænge sig frem på selvisk vis. Men ved at Jesus gav disse fortabte sin lære og derefter Helligåndens vejledning, fik de udholdenhed og mod til at gennemleve deres ofte så triste åndelige udviklingsproces og med tiden vokse sig så stærke, at de blev den surdej, der gennemsyrer menneskelivet til gudsriget på jorden.

I samme ånd og tanker taler Jesus gennem vers 12-14. Gudslivet glæder sig mere over én synders omvendelse end over de mange, der ikke har omvendelse behov.

V.15-18.

Men om din broder synder imod dig, gæk hen, og straf ham imellem dig og ham alene; hører han dig, da har du vundet din broder.

Men hører han dig ikke, da tag endnu én eller to med dig, på det at sagen må blive fast efter to eller tre vidners mund.

Men hører han dem ikke, da sig menigheden det; men hører han ikke menigheden, da skal han være for dig ligesom en hedning og tolder.

Sandelig siger jeg eder: hvad som helst I binder på jorden, skal være bundet i himmelen, og hvad som helst I løser på jorden, skal være løst i himmelen.

Her sigtes til to mennesker, der lever i uselvsk åndsliv; men da to mennesker ikke er ens i åndeligt anlæg eller udvikling, ligger det nærmest for, at den åndeligt underlegne kan begå en fejl eller synd imod sin bror. Da bør den forurettede først tale med sin bror om hans fejl i enrum. Bøjer denne sig ikke, skal

den forurettede tage en eller to vidner med, at sagen kan blive fast oplyst. Derved sker det, at om ikke den bror, der fejlede, vil gå i sig selv og bekende sin fejl, står hans gerning fast oplyst ved vidner.

Dette har til følge, at han ikke så let fristes til bagtalelse af sin bror og derved gør endnu større synd mod sig selv. Og den forurettede vil ved vidnerne stå godt overfor eventuel bagtalelse. Endvidere sker der det, at den nu fortabte bror derved er åndeligt bunden i sin egen fejl og ikke mer vil få fred med sin Helligånd, før han engang i ærlig fortvivlelse angre sin fejl.

Ved at meddele menigheden (menigheden er omgivelserne, hvori de lever) sagen, medfører dette, at den fejlende ikke mer anses for ærlig i sin tro.

I vers 18 fortsættes i samme ånd. Se 16. kapitel, vers 19.

V. 19.

Atter siger jeg eder, at dersom to af eder bliver enige på jorden, om hvad for en sag det er, at de ville bede, det skal vederfares dem af min fader, som er i himlen.

Dette løfte er fuldkommen rigtigt og vil også blive holdt, dog kun for så vidt det, der bedes om, er til gavn. Men det er vanskeligt at tænke sig andet, hvor to mennesker kan samles og være rene i tro og rene i uselvskhed og i fællesskab være enige om og have en fælles fuld forståelse af og en fælles følt trang til det, der bedes om.

V. 20.

Thi hvor to eller tre er forsamlede i mit navn, der er jeg midt iblandt dem.

Det er sket og sker vist ret ofte; men menneskene er så forvildede i bogstavtro, at de ofte ikke sanser det. Den dag menneskene når til ikke at kræve andet af hverandre end ærlighed i det, der tros på, vil de langt oftere komme til at føle

Jesus iblandt sig; thi da er de bedste vilkår til stede for samliv med den Helligånd.

V. 21-35.

Da gik Peter frem til ham og sagde: Herre! Hvor ofte skal jeg forlade min bror, som synder imod mig? Indtil syv gange?

Jesus sagde til ham: Jeg siger dig, ikke indtil syv gange, men indtil halvfjerdsindstyve gange syv gange.

Derfor er himmeriges rige lignet ved en konge, som ville holde regnskab med sine tjenere.

Men der han begyndte at holde regnskab, blev én ført frem for ham, som var ti tusinde talenter skyldig.

Men der han intet havde at betale med, bød hans herre ham at sælges og hans hustru og børn og alt det, han havde, og gælden at betales.

Da faldt tjeneren ned for hans fødder og sagde: Herre! Vær langmodig med mig, og jeg vil betale det alt sammen.

Da ynkedes samme tjeners herre inderligen over ham, og gav ham løs og forlod ham gælden.

Men den samme tjener gik ud og fandt en af sine medtjenere, som var ham hundrede penninge skyldig; og han greb fat på ham og ville kvæle ham, og sagde: Betal mig det, du er skyldig.

Da faldt hans medtjener ned for hans fødder, og bad ham og sagde: Vær langmodig med mig, og jeg vil betale dig det alt sammen.

Men han ville ikke, men gik hen og kastede ham i fængsel, indtil han betalte det, han var skyldig.

Men der hans medtjenere så det, som sket var, blev de såre bedrøvede, og kom og åbenbarede for deres herre alt det, som sket var.

Da kaldte hans herre ham for sig og sagde til ham: Du onde tjener! Al den gæld forlod jeg dig, fordi du bad mig. Burde dig ikke og at forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg og har forbarmet mig over dig?

Og hans herre blev vred, og overantvordede ham til bødlerne, indtil han betalte alt det, han var ham skyldig.

*Så skal og min himmelske fader gøre mod eder, om I ikke
forlader af eders hjerter, hver sin bror hans brøst.*

Taler for sig selv.

19. Kapitel

V.1-4.

Og det skete, der Jesus havde endt disse ord, drog han bort af Galilæa, og kom til Judæas grænser på hin side Jordan.

Og meget folk fulgte ham og han helbredte dem der.

Og farisæerne trådte til ham, fristede ham og sagde til ham: Er det en mand tilladt at skille sig fra sin hustru for hvilken som helst sag?

Men han svarede og sagde til dem: Har I ikke læst, at den, som gjorde dem af begyndelsen, gjorde dem mand og kvinde,

Taler for sig selv.

V. 5-6.

og sagde: Derfor skal et menneske forlade fader og moder, og blive fast hos sin hustru, og de to skulle være ét kød?

Så at de er ikke længere to, men ét kød. Derfor, hvad Gud har tilsammenføjet, skal mennesket ikke adskille.

Hvor to selviske indgår ægteskab, kan de blive til et kød i fælles begær. Når begæret er mættet, er samfølelsen endt.

Hvor to uselviske indgår ægteskab, kan de blive til et kød i fælles glæde for børn og hjem. Den åndelige fællesharmoni kan her blive stedsevarende. Dette ægteskab har gudslivets velsignelse, og her bør intet menneske skille.

Hvor en selvisk indgår ægteskab med en uselvisk, vil fælles harmoni aldrig kunne opnås, og ægteskabet bliver en lidelse for så vel børn som forældre.

V. 7-11.

De sagde til ham: Hvorfor bød da Moses at give et skilsmissebrev og skille sig fra hende?

Og han sagde til dem: Moses tilstedte eder, at skille eder fra eders hustruer, for eders hjerters hårdheds skyld; men af begyndelsen har det ikke således været.

Men jeg siger eder, at hvo som skiller sig fra sin hustru uden for hors skyld, og tager en anden til ægte, han bedriver hor; og hvo som tager en fraskilt til ægte, han bedriver hor.

Hans disciple sagde til ham: Står mandens sag således med hustruen, da er det ikke godt at gifte sig.

Men han sagde til dem: Dette ord begriber ikke alle, men de, som det er givet.

Se 5. kapitel, vers 31-32.

V. 12.

Thi der er gildinger, som er fødte således af moders liv; og der er gildinger, som er gildede af mennesker; og der er gildinger, som har gildet sig selv for himmeriges riges skyld. Hvo det kan begribe, han begribe det!

Det viser sig så ofte, at Jesus med smerte for sig selv ikke kunne tale rent ud om tingene til sine omgivelser. Han vidste, hans samtidige ikke kunne begribe det. Han talte da til fremtiden i lukkede vendinger, således også i dette vers.

”Gildinger” er et billedligt ord for følgende åndelige og kønslige forhold.

En gilding født af moders liv: Dette kan ske, hvor den ene eller endnu bedre hvor begge forældre er fuldt redeligt religiøse og således har fælles kærlighed til livet. Barnet kan da få denne åndelige arv i moders liv, og i sin opvækst vil det, om det har medfødt tænkeevne dertil, se, føle og i tanken forstå forskellen mellem selvisk og uselvisk åndsliv, således som det tegner sig i menneskelivet. Dette menneske kan da føle sig draget til at forsvare det uselviske åndsliv og i kærlighed til det være en lærer for det. Da gudslivet er vidende om et sådant menneskes evner og anlæg, stiller det en Helligånd til dets vejledning, der i fuldt mål svarer til de evner, barnet besidder, og nu udvikler det sig i samhörighed med sin Gud ved sin Hel-

ligånd. Dets trang til at virke for gudslivet iblandt menneskene overstiger da den trang, det kønslige ellers ville fremkalde. Mennesket virker altid efter den højeste trang, der besjæler det.

Jesus var en af disse.

”Der er gildinger, som er gildede af mennesker.” Hvor et uselvvisk menneske vokser op iblandt selviske og bevarer den kærlighed, der kan arves fra et godt hjem, og tillige lever i en bestemt trosform om sin Gud og livet og ikke skjuler sin tro, sine følelser og tanker for sine omgivelser, vil det blive hånet og overset i de selviske omgivelser, hvor det må tjene sit brød. Blot dette menneske kan få lov at tjene sit brød selv, er det tilfreds med en lille løn. De halvgode åndeligt sovende, der egentlig godt kan lide et sådant menneske, kan dog ikke undlade små drillerier imod det. Det føler sig ganske ene med sin Gud. Det har altid stor kærlighed til børn; men på grund af sin egen stilling blandt menneskene, nænner det ikke at blive fader eller moder til børn i dette menneskeliv.

Det tredje forhold er, hvor et menneske er besjælet af så stor en kærlighed til gudslivet, at dets længsel og trang imod det overgår al anden trang i dets liv, og dets ansvarsfølelse over for livet er for stor til, at det tør blive fader eller moder. Denne har gildet sig selv for himmeriges riges skyld.

Anden art af gilding er Jesus for ophøjet en person til at tale om.

V. 13-15.

Da blev små børn ført til ham, at han skulle lægge hænderne på dem og bede; men disciplene truede dem.

Da sagde Jesus: Lad de små børn med fred, og formener dem ikke at komme til mig; thi himmeriges rige hører sådanne til.

Og han lagde hænderne på dem og drog derfra.

Se 18. kapitel, vers 2-6.

Vers 16-17.

Og se, en trådte frem og sagde til ham: Gode mester! Hvad godt skal jeg gøre, at jeg må have det evige liv?

Men han sagde til ham: Hvi kalder du mig god? Ingen er god, uden én, som er Gud. Men vil du indgå til livet, da hold budene.

Her viser Jesus sig som det menneske, han er, og giver sin Gud æren for alt, hvad der sker ved ham.

V. 18.25.

Han sagde til ham: Hvilke? Men Jesus sagde: Dette: du skal ikke ihjelslå; du skal ikke bedrive hor; du skal ikke stjæle; du skal ikke bære falsk vidnesbyrd;

Ær din fader og din moder, og: du skal elske din næste som dig selv.

Da siger den unge karl til ham: Det har jeg holdt alt sammen fra min ungdom; hvad fattes mig endnu?

Jesus sagde til ham: Vil du være fuldkommen, da gæk hen, sælg, hvad du har, og giv fattige det, og du skal have et liggende-fæ i himlen; og kom, følg mig.

Men der den unge karl hørte det ord, gik han bedrøvet bort; thi han havde meget gods.

Da sagde Jesus til sine disciple: Sandelig siger jeg eder, at en rig kommer vanskeligt ind i himmeriges rige.

Atter siger jeg eder: Det er lettere, at en kamel går igennem et nåleøje, end at en rig kommer ind i Guds rige.

Men der hans disciple hørte det, blev de såre forfærdede og sagde: Hvo kan da blive salig?

Den unge mand havde efterlevet jødernes lov, men ikke i den opnået den fred, han ad åndelig vej følte måtte være også for ham. Han var i sin åndelige udvikling nået til at stå over for kampen om Guds fred. Det er Helligånden, der inspirerer dertil, når individet er åndeligt moden. Men Guds fred fås ikke, før mennesket i kampen med sin Gud om den afstår fra alt det erhvervede, både fra menneskelærdomme, tilbøjeligheder og

gods. Er alt dette fuldstændig opgivet, og mennesket står aldeles nøgen over for sin Gud, kommer Guds fred. Med freden er der skabt et helt nyt livssyn. Med dette vender personen tilbage til det opgivne, noget forbliver bortkastet, resten forvaltes ud fra det nye livssyn. Jesu råd var rigtigt; men det er ikke let at følge for en rig.

V. 26.

Da så Jesus på dem og sagde: For mennesker er dette umuligt, men for Gud er alle ting mulige.

Mennesket som sådan kan aldeles intet af sig selv; men som en gren på livets træ kan det, hvis det ejer en redelig længsel i sig mod det gode, blive ledet til sin Gud af sin Helligånd.

V. 27- 28.

Da svarede Peter og sagde til ham: Se, vi har forladt alle ting og fulgt dig; hvad skulle vi da have?

Men Jesus sagde til dem: Sandelig siger jeg eder, at I, som har efterfulgt mig, udi igenfødselen, når menneskens søn skal sidde på sin herligheds trone, skulle I og sidde på tolv troner og dømme de tolv Israels stammer.

Den første fødsel er legemets fødsel. At igenfødes er den fødsel, der sker ved kampen om Guds fred. Dette sker for hver, der følger sin Helligånd. Guds fred er igenfødselen. Jesus var igenfødt. Disciplene skulle ved at igenfødes nå ind til samvær med Jesus i gudslivet.

Ordene, "sidde på troner" er et menneskeligt billede på magt og indflydelse over andre. Disciplene kunne ikke fatte et bedre billede på det åndelige rige, Jesus efter sit legemes død gik ind til, og hvor de, om de blev deres opgave tro, skulle komme til ham i samme åndelige renhed, som han selv besad.

At de skulle dømme Israels stammer er også billedlig tale. Gudslivet dømmes ingen; men ved at de af jødernes slægt, der

havde åndskraft til at leve en tid efter deres legemers død, skulle se Jesu disciple i deres åndelige renhed, ville de komme til at dømmes sig selv i forhold til det liv, de havde levet, samt i forhold til den åndelige renhed, de fik at se hos Jesus og hans disciple. Se 12. kapitel, vers 41-42.

V. 29.

Og hver, som har forladt hus eller brødre eller søstre eller fader eller moder eller hustru eller børn eller agre for mit navns skyld, skal få hundrede fold igen, og arve det evige liv.

Det menneske, der i uselvisk åndsliv bliver nødt til at forlade familie og gods for sin tro på Jesus, vil blive beriget i åndslivet med mange fold mer for sin troskabs skyld.

V. 30.

Men mange, som er de første, skulle blive de sidste, og de sidste de første.

Se næste kapitel, vers 1-16.

20. Kapitel

V.1-16.

Thi himmeriges rige lignes ved en husbond, som udgik tidlig om morgenen, at leje arbejdere til sin vingård.

Men der han blev ens med arbejderne om en penning om dagen, sendte han dem i sin vingård.

Og han gik ud ved den tredje time, og så andre stå ledige på torvet,

og han sagde til dem: Gå I og hen i vingården, og jeg vil give eder, hvad som ret er. Men de gik hen.

Han gik atter ud ved den sjette og niende time, og gjorde ligeså.

Men ved den ellefte time gik han ud, og fandt andre stå ledige, og sagde til dem: Hvi står I her den ganske dag ledige?

De sagde til ham: Fordi ingen lejede os. Han sagde til dem: Gå I også hen i vingården, og hvad som ret er, skulle I få.

Men der det blev aften, siger vingårdens herre til sin foged: Kald arbejderne, og giv dem lønnen, og begynd fra de sidste til de første.

Og de kom, som var lejede ved den ellefte time, og fik hver en penning.

Men der de første kom, mente de, at de skulle få mere; og de fik og hver en penning.

Men der de fik den, knurrede de imod husbonden og sagde:

Disse sidste har ikkun arbejdet én time, og du har gjort dem lige med os, som har båret dagens byrde og hede.

Men han svarede og sagde til én af dem: Ven! Jeg gør dig ikke uret; er du ikke bleven ens med mig om en penning?

Tag dit, og gik hen. Men jeg vil give denne sidste ligesom dig.

Eller har jeg ikke magt til at gøre med mit, hvad jeg vil? Eller er dit øje ondt, fordi jeg er god?

Således skulle de sidste blive de første, og de første de sidste; thi mange er kaldede, men få er udvalgte.

I gudslivet findes ikke troner, ordener, titler eller navne ej heller nogen, der er den største eller den mindste, alt liv er tjenende.

Individet består af sit til guddommelig renhed rensede fludie med gudssønnen i sig, åndspersonen. Hvor åndspersoner meddeler sig til hinanden, sker det ved overføring af følelser og tanker uden ord om den sag, der drøftes. Personen kendes på sine følelser, sine tanker og sit sjælsudtryk. Sjælsudtrykket er tilstrækkelig adresse overalt i universet. Personen har altid de personers sjælsudtryk indbygget i sine tanker, han har samlevet med og har interesser sammen med så vel i menneskesom i åndslivet. Føler en åndsperson trang til samvær eller samtale med en af dem, hvis sjælsudtryk han har bevaret i sine tanker, giver hans udenrigstjenende fludieliv sig straks udslag til denne. De tiltrækker sig da hinanden og mødes.

Det eneste individ, der er uden for alt dette, er Jesus. Ordet "Jesus" er tilstrækkelig adresse til den, hvis ånd præger Det Ny Testamente, om denne person har båret dette navn eller ikke er aldeles ligegyldigt, at det er knyttet til disse hans ord er alt nok. Se 16. kapitel, vers 16-19. Men Jesus kan, som før sagt, ingen få forbindelse med uden gennem sin Helligånd.

Alt det her nævnte er en fælleslov for alle i gudslivet, fordi det alt sammen hører ind under fludielivets tjenende gerning for sønnen i sig, og kan være fælles, fordi alt fludieliv har en fælles guddommelig renhed.

Noget andet er det med tankelivet. Her findes ikke to personer ens i interesse og trang, anlæg og udvikling. Muligheden for udvikling af tænkeevnen i menneskelivet er meget forskellig. De der er bedst stillede er dem, der arbejder med jorden og dyrene samt håndværkere, hvis håndværk ikke i alt for høj en grad er overgået til fabriksdrift og derved specialiseret til enkelte bevægelser i gerningen. Des mere et menneske tvinges til at tænke sig om i sin daglige gerning, des mere øvelse i selvstændig tænkning erhverves. Dette er en stor åndelig frem-

drift, og om individet er uselvsk da en stor rigdom at tage med sig ind i åndslivet efter legemets død. Hvor en mester på en agtværdig måde tvinger sin lærling til i sin gerning at tænke sig om (om det er muligt), vil lærlingens tårer en dag forandre sig til tak. Den tak kan vokse og blive så dybt følt, at den binder lærling og mester sammen for evigt, om de begge er uselviske. Med navnet "mester" sigtes her til arbejdets leder i enhver bedrift. Tænkeevnen udvikles bedst der, hvor individet er tvungen til ifølge egen tænkning at tage selvstændig bestemmelse om sin handling i nuet og så vidt og så langt som muligt selv bære følgerne af sin egen handling. Det er på den måde, gudslivet leder menneskelivet, derved skabes personlighederne.

Lær af en naturlig moder med sit barn. I moderkærlighedens væsen irectesætter hun sit barn og gør alt muligt for at stille barnet over for følgerne af dets egne handlinger for derved at opnå, at barnet frigør sig selv for sine fejl ved egen tænkning. Det er meget sjældent, en sådan moder indtil denne dag selv i sine tanker har haft forståelsen af sine overmåde forstandige handlinger over for barnet. Derfor kan en følelsesbetonet moder uden synderlig tænkeevne ofte være menneskelig fuldkommen som moder, blot hun i sin moderkærlighed følger sine følelsesmæssige indskydelser angående situationen i nuet, så tager faderlivet selv ansvaret for resten.

Mønten, der betales med fra faderlivets side for arbejdet i vingården, er følelseslivets renselse fra adspredthedens åndsliv, og lønnen er lige stor, om en har arbejdet der i 3000 år eller kun i én time.

Bortset fra åndelig arvelighed havde fortidens mennesker meget langt fra de betingelser for tankelivets udvikling, vi har i vor tid. Teknikken har en meget stor betydning for i tankerne at kunne forstå åndslivet. At de selviske tillægger sig selv æren for teknikkens udvikling er en sag for sig. F. eks. Dette ene, at vi i Danmark kan sidde og lytte til tonerne af en violin i Tyrkiet, giver vor tid mulighed for at forstå, at vort åndsliv kan give sig udslag i æteren uden hensyn til tid, rum og afstand alt ifølge

trang og tankens adresse. Dette har til følge, at vor tids mennesker billedligt talt har 1000 fold bedre betingelser for i tankens lys at forstå åndslivet, før de efter legemets død skal indtræde i det, end fortidens mennesker havde.

Deraf følger, at mange af de første (det er mange af dem, der har levet før vor tid, og som derfor var de første) må blive de sidste. Og mange af de sidste (det er mange af dem, der lever nu og af dem, der kommer efter os) skal blive de første.

I gudsriget er dem med den bedst udviklede tænkeevne de ledende (de udvalgte). Det er en livets selvfølge, at de, der nærmest ikke tænker, må blive de sidste i udvikling (de kalde-de). Men livsglæden er lige stor for alle i gudslivet.

V.17-19.

Og Jesus drog op til Jerusalem, og tog de tolv disciple til side på vejen, og sagde til dem:

Se, vi rejser op til Jerusalem, og menneskens søn skal overantvordes de ypperstepræster og skriftkloge; og de skulle fordømme ham til døden,

og overantvorde hedningerne ham at bespotte og hudstryge og korsfæste; og på den tredje dag skal han opstå.

Taler for sig selv.

V.20-23.

Da gik Zebedæus sønners moder til ham med sine sønner, faldt ned for ham og bad ham om noget.

Men han sagde til hende: Hvad vil du? Hun sagde til ham: Sig, at disse mine to sønner skulle sidde i dit rige, den ene ved din højre, den anden ved din venstre side.

Men Jesus svarede og sagde: I ved ikke, hvad I beder om. Kunne I drikke den kalk, som jeg skal drikke, og døbes med den dåb, som jeg skal døbes med? De siger til ham: Vi kunne.

Og han sagde til dem: Min kalk skulle I vel drikke, og med den dåb, som jeg døbes med, skulle I døbes; men at sidde ved

min højre og ved min venstre side, hører ikke mig til at give nogen, uden dem, som det er beredt af min fader.

Det var af moderkærlighedens omsorg for sine børn, at denne moder i sin naive uvidenhed kunne bede således; men da der blev bedt i troen på Jesus, lod han dem vide, at de vel skulle få livet i Gud; men hvem der skulle være hans nærmeste i hans gerning i faderlivet beror på individets tankeudvikling i faderlivets renhed, og det har faderlivet selv indseende med.

V.24-28.

Og der de ti det hørte, blev de vrede på de to brødre.

Men Jesus kaldte dem til sig og sagde: I ved, at folkenes fyrster hersker over dem, og de store bruger myndighed over dem.

Men så skal det ikke være iblandt eder; men hvo som vil være stor iblandt eder, han være eders tjener;

og hvo som vil være den ypperste iblandt eder, han være eder underdanig.

Ligesom menneskens søn ikke er kommen at lade sig tjene, men at tjene og at give sit liv til en genløsning for mange.

Ligesom der i menneskelivet er fyrster og store, der bruger myndighed over folkene, således hersker også faderlivet over alt liv; men i faderlivets renhed er kærligheden til livet den højeste lykke. Dette har til følge, at personerne bliver hverandres tjenere, som Jesus sagde og henviste til sig selv som den menneskens søn, han var. Trods sine evner og sin indsigt i livet lod han sig ikke tjene, men tjente selv, skønt han forud vidste, hvorledes menneskene ville lønne ham.

V.29-34.

Og der de gik ud fra Jericho, fulgte ham meget folk.

Og se, to blinde sad ved vejen, og der de hørte, at Jesus gik forbi, råbte de og sagde: Herre, Davids søn, forbarm dig over os.

Men folket truede dem, at de skulle tie; men de råbte mere og sagde: Herre, Davids søn, forbarm dig over os!

Og Jesus stod stille og kaldte ad dem og sagde: Hvad vil I, jeg skal gøre eder?

De sagde til ham: Herre! At vore øjne måtte oplades.

Men Jesus ynkedes inderligen, og rørte ved deres øjne. Og staks blev deres øjne seende, og de fulgte ham.

Taler for sig selv.

21. Kapitel

V.1-11.

Og der de kom nær til Jerusalem, og var komne til Bethphage ved Oliebjerget, da sendte Jesus tvende disciple og sagde til dem:

Gå hen i den by, som ligger for eder, og straks skulle I finde en aseninde bunden og et fjøl hos hende; løs dem og før dem til mig.

Og dersom nogen taler eder noget til, da sig, at herren har dem behov, så skal han straks fremsende dem.

Men dette skete alt sammen, at det skulle fuldkommes, som er talt ved profeten, som siger:

Forkynd Zions datter: Se, din konge kommer til dig, sagtmodig og ridende på et asen og på asenindens fjøl.

Men disciplene gik hen og gjorde, som Jesus befalede dem; og de hentede aseninden og fjøllet, og lagde deres klæder på dem; og han satte sig derpå.

Men de fleste af folket bredte deres klæder på vejen, andre huggede grene af træerne og strøede dem på vejen.

Men folket, som gik foran og fulgte, råbte og sagde: Hosanna den Davids Søn velsignet være den, som kommer i herrens navn! Hosanna i det højeste!

Og der han drog ind i Jerusalem, oprørtes den ganske stad og sagde: Hvo er denne?

Men folket sagde: Det er Jesus, profeten fra Nazareth i Galilæa.

Taler for sig selv.

V.12-13.

Og Jesus gik ind i Guds tempel og uddrev alle dem, som solgte og købte i templet, og omstødte vekselerernes borde og duekræmmernes stole.

Og han sagde til dem: Der er skrevet: Mit hus skal kaldes et bedehus, men I har gjort det til en røverkule.

Guds hus er menneskelivet. Vor tids spekulation i næringsværdierne har gjort Guds hus til en røverkule; men renselsen er forestående.

V.15-16.

Men der de ypperstepræster og skriftekloge så de undergeringer, som han gjorde, og at børnene råbte i templet og sagde: Hosanna den Davids Søn! blev de vrede, og sagde til ham:

Hører du, hvad disse siger? Men Jesus sagde til dem: Jo! Har I aldrig læst: Af de umyndiges og diendes mund skal du berede lov?

Den dag menneskene kan skrive deres love ud fra den lære, de kan høste af de umyndiges og de diendes mund, har vi gudsriget på jorden.

V.19.

Og han så et figentræ ved vejen og gik til det, og fandt intet derpå uden blade alene. Og han sagde til det: Aldrig mere vokser frugt på dig! Og figentræet visnede straks.

Da alt fludieliv bliver spundet af arternes liv, var det ifølge Jesu vilje muligt at bringe figentræet til at visne. Havde figentræet haft naturlige muligheder for sit livs vækst, ville dette ikke være sket. Således bliver figentræet også et billede på det selviske og det uselviske åndsliv i menneskelivet.

For den husmor, der elsker sine blomster for det liv, hun ser i dem, vokser og trives de, og der udstråler en fryd fra dem. Denne livsfryd tilgår dem, der elsker dem.

Omvendt, for den husmor, der kun har blomster, fordi det nu er skik og brug, og for at de skal pynte op især for fremmede, der kommer i huset, trives de ikke. De står i en stadig hensygnende tilstand, de udstråler ingen livsfryd i hjemmet. De dør, og ny må købes.

Den landmand, der driver sit dyrehold alene ud fra penges beregning, så alt hvad han giver sine dyr kun beregnes efter penge, og ingen samføling har med livet i dem, føler dyrene som et besvær for sig, og så føler dyrene deres herre på samme måde og frastøder ham i deres følelser. Kommer de løse for ham, kan de næppe fanges. Ser de deres snit til at løbe bort, kommer de ikke selv tilbage, thi de har ingen hjemve.

Omvendt, plejer en ejer sine dyr, fordi han agter livet og holder af dem, så holder dyrene også af deres ejer. Disse dyr lader sig gerne fange. Løber de en tur, kommer de selv hjem. Sælges de, får de hjemve.

En mand havde den lyst at skyde krager; men han kunne ikke komme kragerne på skud, når han gik med sin bøsse som jæger. Da fandt han på at svøbe bøssten i en sæk og trille den på en bør, så kunne han komme kragerne meget nær; men idet han standsede børen for at få fat i geværet, fløj fuglene. Gik han f. eks. med et kosteskaf, kunne han også komme fuglene meget nær, men da fløj de ikke, selv om han sigtede på dem.

Årsagen var den: Gik han med gevær som jæger, havde han samtidig begær efter fuglen. Hans udenrigstjenende fludieliv gik da langt forud for ham i sin søgen efter fuglen. I dette foran ham søgende fludie var hans begær efter fuglen indlagt med samme styrke, som han selv skabte det. Når fuglen (dyret) færdes frit, er dens fludieliv altid vagtsomt og åbent for indtryk angående dens egen sikkerhed. Derfor slog jægerens søgende fludie med sit begær ind i den søgte krage, og straks fløj krage.

Fuglen flyver den rigtige vej bort; thi den føler med fuldkommen sikkerhed, hvorfra begæret efter dens liv udgår. Var det ikke så, ville den kraftige sunde skabning ikke have bedre væрге end den usunde eller svage, og livet ville uddø.

Så længe manden kørte med sin bøsse på børen, var hans fludieliv hos ham selv, lige så når han gik med kosteskaf, og så var krage rolig. Men i samme nu han satte børen for at svøbe bøssten ud af sækken, gav hans fludie sig udslag til fuglen.

De mennesker, der begærer livet for sig selv, flygter livet fra. De skal endog fratages det, de har.

De mennesker, der elsker livet, strømmer livet til, og de skal have i overflod, således også i åndslivet efter legemets død.

Se planternes og dyrenes åndsliv i *Følelse og Tanke*.

V.20-21.

Og der disciplene så det, forundrede de sig og sagde: Hvordan visnede figentræet så straks?

Men Jesus svarede og sagde til dem: Sandelig siger jeg eder: Dersom I har tro og ikke tvivler, da skulle I ikke alene kunne gøre det med figentræet, men dersom I endog siger til dette bjerg: Løft dig og kast dig i havet, da skal det ske.

Se 17. kapitel, vers 20.

V.22.

Og alt det, I begærer i bønnen troende, det skulle I få.

Se 6. kapitel, vers 5-13.

V.23-32.

Og der han kom i templet, trådte til ham, idet han lærte, de ypperstepræster og folkets ældste, og sagde: Af hvad magt gør du dette? Og hvo har givet dig denne magt?

Men Jesus svarede og sagde til dem: Jeg vil og spørge eder om én sag; dersom I siger mig det, vil jeg og sige eder, af hvad magt jeg gør det.

Johannes' dåb, hvoraf var den, af himlen, eller af menneskene? Men de betænkte ved sig selv og sagde: Siger vi, den var af himlen, da vil han spørge os: Hvi troede I ham da ikke?

Men siger vi, den var af menneskene, frygter vi os for folket; thi de holdt alle Johannes for en profet.

Og de svarede Jesus og sagde: Vi ved det ikke. Da sagde han og til dem: Så siger jeg eder ikke heller, af hvad magt jeg gør dette.

Men hvad tykkes eder? Et menneske havde to sønner; og han gik til den første og sagde: Søn! Gak hen, arbejd i dag udi min vingård.

Men han svarede og sagde: Jeg vil ikke; men derefter angrede det ham, og han gik hen.

Og han gik til den anden og sagde ligeså. Men han svarede og sagde: Herre, jeg vil; og gik ikke hen.

Hvilken af de to gjorde faderens vilje? De sagde til ham: Den første. Jesus sagde til dem: Sandelig siger jeg eder, at toldere og skøger går før eder i Guds rige.

Thi Johannes kom til eder på retfærdigheds vej, og I troede ham ikke, men toldere og skøger troede ham; men endog I det så, angrede det eder alligevel ikke derefter, så I troede ham.

Taler for sig selv.

V.33-39.

Hør en anden lignelse: der var en husbond, som plantede en vingård og satte et gærde omkring den og gravede en perse i den og byggede et tårn; og han lejede den til vingårdsmænd, og drog udenlands.

Men der frugtens tid kom, sendte han sine tjenere til vingårdsmændene at annamme dens frugter.

Og vingårdsmændene tog hans tjenere; en slog de, en anden dræbte de, en anden stenede de.

Han sendte atter andre tjenere, flere end de første; og de gjorde ligeså med dem.

Men derefter sendte han sin søn til dem og sagde: De vil dog undse sig for min søn.

Men der vingårdsmændene så sønnen, sagde de til hverandre: Denne er arvingen; kom, lad os slå ham ihjel og tilvende os hans arv.

Og de tog ham og stødte ham udenfor vingården og slog ham ihjel.

Husbonden er gudslivet. Vingården er menneskelivet. Lejerne af vingården er præsteskabet. De udsendte tjenere til vingårdsmændene er de profeter, der tro imod deres Gud søgte at retlede arbejdet i vingården; men præsterne slog dem, stenede dem og nogle dræbte de. Så blev Jesus sendt. Ham slog de også ihjel for at tilvende sig hans arv. Hans arv var dem, der troede på ham. Kunne præsteskabet igen vende disse til deres lære, ville det være en stor støtte for deres beståen og tillige en betydelig indtægt for templet. De tog da Jesus og trak ham uden for vingården. Det vil sige: De tog ham bort fra hans egne og førte ham ind imellem sig og slog ham ihjel, som der står i vers 39.

V.40.

Når da vingårdens herre kommer, hvad skal han gøre med disse vingårdsmænd?

Her forelægger Jesus sin lignelse for præsteskabets egen dom.

V.41.

De sagde til ham: Han skal ilde omkomme de onde, og leje sin vingård til andre vingårdsmænd, som skulle give ham frugterne i deres tid.

Her afsiger præsteskabet dommen over sig selv. Dommen er allerede under eksekution. I gudsriget på jorden bliver der ikke spekulationsforretning i trosliv.

V.42.

Jesus sagde til dem: Har I aldrig læst i skrifterne: Den sten, som bygningsmændene forskød, den er bleven til en hovedhjørneste; det er sket af herren, og er underligt for vore øjne.

Jesus fortsætter i samme ånd. Den sten, bygningsmændene forskød, var Jesus. Bygningsmændene var præsteskabet. Stenen er blevet til en hovedhjørneste. Det skete ved, at Jesus blev leder af helligåndssystemet direkte under faderlivet. Han siger, det var Gud selv, der gjorde det, og han siger, det var underligt. Ja, Jesus, det er det. Det var tillige forunderlig klogt.

V.43.

Derfor siger jeg eder, at Guds rige skal tages fra eder og gives et folk, som skal bære dets frugter.

Nu var dommen faldet. Jesus forklarede da følgerne med de ord: "Derfor siger jeg eder, at Guds rige skal tages fra eder." Det er vingården med dens uselviske arbejdere. "Og gives et folk, som skal bære dets frugter." Dette er gudsriget på jorden.

V.44

Og hvo som falder på denne sten, skal sønderstødes; men hvilken den falder på, ham skal den knuse.

"Hvo som falder på denne sten" (stenen er Helligånden med Jesus i baggrunden) "skal sønderstødes." Det er adspredthedens lov, der stødes bort fra individet, så den tilbageværende gode del, sammenholdets lov med sønnen i sig, kan indgå til gudslivet. Det sker i kampen om Guds fred.

Men hvem Helligånden falder på, ham skal den knuse. Det gælder både individuelt og samfundsmæssigt og til slut den store høst på den ganske jord.

V.45-46.

Og der de ypperstepræster og farisæerne hørte hans lignelser, mærkede de, at han talte om dem.

Og de søgte at gribe ham, men frygtede for folket; thi de holdt ham for en profet.

Nu var præsteskabet blevet klar over, at lignelsen gjaldt dem selv, og at de havde afsagt dom over sig selv; men i stedet for at omvende sig, søgte de nu at gribe Jesus.

22. Kapitel

V.1-4.

Og Jesus svarede og talte atter ved lignelser til dem og sagde:

Himmeriges rige lignes ved en konge, som gjorde sin søns bryllup.

Og han udsendte sine tjenere, at kalde de budne til bryllup; men de ville ikke komme.

Han udsendte atter andre tjenere og sagde: Siger de budne: Se, jeg har beredt mit måltid, mine okser og det fede kvæg er slagtet, og alting er rede; kom til bryllup.

Faderlivet er kongen. Jesus er sønnen. Tjenerne er Helligånden, der virkede gennem profeterne ved indbydelsen til brylluppet.

V.5 -6.

Men de foragtede det og gik hen, den ene på sin ager, den anden til sit købmandskab

Andre greb hans tjenere, forhånede og ihjelslog dem.

Således også i vor tid.

V.7.

Men der kongen det hørte, blev han vred og skikkede sine hære ud, og ødelagde disse manddrabere og satte ild på deres stad.

Enhver stad og ethvert samfund, der når den udvikling, der er skildret i v. 5-6, vil gå under.

V.8-13.

Da sagde han til sine tjenere: Brylluppet er vel beredt, men de budne var det ikke værd;

Gå derfor ud på vejskellene og byd til bryllup så mange, som I finder.

Og de tjenere gik ud på vejen og samlede alle dem, de fandt, både onde og gode; og bryllupshuset blev fuldt af gæster.

Da gik kongen ind at bese gæsterne, og han så der et menneske, som ikke var iført bryllupsklædningen.

Og han sagde til ham: Ven! Hvorledes er du kommen hid ind, og har ikke bryllupsklædningen på? Men han tav.

Da sagde kongen til tjenerne: Bind hænder og fødder på ham, og tag ham og kast ham ud i det yderste mørke; der skal være gråd og tænders gnidsel.

Hvor de uselviske samles og virker, har de altid en løgner i hælene på sig, som i sit lurende væsen søger bytte blandt de gode troende. Men gudslivet kender løgnerne på deres følelser og tanker og sjælsudtryk. Derfor kan de ikke indgå i bryllupshuset, gudslivet.

V.14.

Thi mange er kaldede, men få udvalgte.

Her skal dette forstås sammen med lignelsen. Tjenerne er tillige Helligånden, der direkte byder mange til bryllup; men kun få af de kaldede bliver udvalgte.

V.15-22.

Da gik farisæerne hen og holdt råd, hvorledes de kunne besnære ham i ord.

Og de sendte deres disciple til ham med herodianerne og sagde: Mester! Vi ved at du er sanddru, og lærer Guds vej i sandhed, og skøtter om ingen; thi du anser ikke menneskers person.

Sig os derfor: hvad tykkes dig? Er det tilladt at give kejseren skat eller ej?

Men som Jesus havde mærket deres ondskab sagde han: I øjenskalke, hvi frister I mig?

Vis mig skattens mønt. Men de bragte ham en penning.

Og han sagde til dem: Hvis billede og overskrift er dette?

De sagde til ham: Kejserens. Da sagde han til dem: Så giv kejseren det, som kejserens er, og Gud det, som Guds er.

Og der de hørte det, forundrede de sig, og forlod ham og gik bort.

Taler for sig selv.

V.23-31.

På den samme dag trådte Saddukæerne til ham, som siger, at der ikke er opstandelse, og spurgte ham og sagde:

Mester! Moses har sagt: når nogen dør, og ikke har børn, skal hans bror for svogerskabs skyld tage hans hustru til ægte og oprejse sin bror sæd.

Men nu har været hos os syv brødre; og den første giftede sig og døde, og efterdi han ikke havde sæd, efterlod han sin bror sin hustru.

Og den anden ligeså, og den tredje, indtil den syvende;

Men sidst af dem alle døde og kvinden.

Hvis hustru af disse syv skal hun da være i opstandelsen? Thi de har alle haft hende.

Men Jesus svarede: I farer vild, idet I ikke kender skrifterne, ej heller Guds kraft.

Thi i opstandelsen skulle de hverken tage til ægte, ej heller bortgiftes; men de er ligesom Guds engle i himlen.

Opstandelsen er før forklaret. Der er ikke kødlegemer i åndslivet.

V.31-32.

Men har I ikke læst om de dødes opstandelse, hvad som er talt til eder af Gud, når han siger:

Jeg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud. Men Gud er ikke de dødes Gud, men de levendes.

I Jesu ord her ligger den betydning, at Gud ikke er de åndeligt dødes (dvs. de selvskes) Gud; men de levendes (dvs. de uselvskes) Gud.

V.33-40.

Og der folket det hørte, forundrede de sig såre over hans lærdom.

Men der farisæerne hørte, at han havde stoppet munden på Saddukæerne, forsamlede de sig.

Og en af dem, en lovkyndig, spurgte og fristede ham og sagde:

Mester, hvilket er det store bud i loven?

Men Jesus sagde til ham: Du skal elske Herren din Gud i dit ganske hjerte, og i din ganske sjæl, og i dit ganske sind.

Dette er det første og store bud.

Men det andet er ligesom dette: Du skal elske din næste som dig selv.

Af disse to bud hænger al loven og profeterne.

Det menneske, der elsker såvel menneske- som dyrelivet, hører gudslivet til, selv om det ikke i tankerne har nogen forståelse af livet.

V.41-46.

Men der farisæerne var forsamlede, spurgte Jesus dem og sagde:

Hvad tykkes eder om Kristus? Hvis søn er han? De sagde til ham: Davids.

Han sagde til dem: Hvorledes kalder da David ham i ånden en herre, da han siger:

*Herren sagde til min herre: Sæt dig ved min højre hånd,
indtil jeg lægger dine fjender til dine fødders skammel?*

*Efterdi David nu kalder ham en herre, hvorledes er han da
hans søn?*

*Og ingen kunne svare ham et ord, og ingen turde ydermere
gøre spørgsmål til ham efter den dag.*

Se "Slægtsvejen til Jesus," *Uddrag af Livets Bog.*²²

²² 1. udg. s. 239ff; 2. udg. s. 269.

23. Kapitel

V.1-7.

Da talte Jesus til folket og til sine disciple og sagde:

På Moses' stol sidder skriftkloge og farisæer.

Alt det derfor, som de siger eder, at I skulle holde, det skal I holde og gøre; men gør ikke efter deres gerninger; thi de siger det vel, men gør det ikke.

Thi de binder svære byrder, vanskelige at bære, og lægger menneskene dem på skuldrene; men selv vil de ikke røre dem med en finger.

Men de gør alle deres gerninger for at anses af menneskene; thi de gør deres bederemme brede, og sømmene på deres klæder store.

Og de vil gerne sidde øverst til bords ved nadverne og på de fornemste sæder i synagogerne.

Og de vil gerne hilses på torvene, og kaldes Rabbi, Rabbi af menneskene.

Således også i vor tid.

V.8.

Men I skulle ikke ville kaldes Rabbi; thi én er eders vejleder, Kristus, men I er alle brødre.

Kun én er vor leder: Jesus gennem vor Helligånd.

V.9.

Og I skulle ingen kalde eders fader på jorden; thi én er eders fader, som er i himlen.

Da menneskelegemet skabes af åndslivet, har vi åndeligt set kun én fader, nemlig gudslivet.

V.10.

Og I skulle ikke lade eder kalde vejledere; thi én er eders vejleder, Kristus.

Se vers 8.

V.11.

Men den største iblandt eder skal være eders tjener.

Således som Jesus var det.

De som gør det religiøse liv til en spekulationsforretning tjener ikke faderlivet; men de tjener de selviske systemer, hvorved de består og er enten løgnere, tyve, røvere eller mordere.

V.12.

Men hvo sig selv ophøjer, skal fornedres, og hvo sig selv fornedr, skal ophøjes.

Af den grund kunne Jesus ej heller selv tillægge sig nogen titel ud over sit navn.

V.13.

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! At I tillukker himmeriges rige for menneskene; thi I går ikke derind, og dem, som vil gå ind, tillader I det ikke.

Ved at indfange godtroende mennesker og påføre dem bestemte synsmåder og trosformer, forhindrer de religiøse ledere i høj grad den Helligånds direkte ledelse af individet. Gudslivet kræver kun, at den enkelte er ren i sine følelser, sin tro, sine tanker og gerninger mod det gode.

V.14-39.

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! At I opæder enkers huse, og på skrømt beder længe; derfor skulle I få des hårdere dom.

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! At I drager om til vands og lands for at vinde en tilhænger; og når han er blevet det, gør I et helvedes barn af ham, dobbelt mere end I er.

Ve eder, I blinde vejledere! I, som siger: Hvo som sværger ved templet, det er intet; men hvo som sværger ved guldet i templet, er skyldig.

I dårer og blinde! Hvilket er størst? Guldet, eller templet, som helliger guldet?

Fremdeles: Hvo som sværger ved alteret, det er intet; men hvo som sværger ved gaven, som er derpå, er skyldig.

I dårer og blinde! Hvilket er størst? Gaven eller alteret, som helliger gaven?

Derfor, hvo som sværger ved alteret, sværger ved det og ved alt, som er derpå.

Og hvo som sværger ved templet, sværger ved det og ved den, som bor deri.

Og hvo som sværger ved himlen, sværger ved Guds trone og ved den, som sidder derpå.

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! At I give tiende af mynte og dild og kommen, og efterlader de ting, som have større vægt i loven, dom og barmhjertighed og tro. Disse ting burde man gøre, og ikke forsømme de andre.

I blinde vejledere, I som sir myggen af, men nedsluger karmelen!

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! At I renser bægere og fade udvortes, men inden til er de fulde af rov og uretfærdighed.

Du blinde farisæer! Rens først det, som er inden i bægeret og fadet, at også det udvortes på dem må blive rent.

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! Thi I er ligesom kalkede grave, hvilke synes dejlige udvortes, men inden til er fulde af døde ben og al urenhed.

Ligeså synes og I vel udvortes retfærdige for menneskene, men indvortes er I fulde af øjenskalkhed og uret.

Ve eder, I skriftkloge og farisæer, I øjenskalke! At I bygger profeternes grave og pryder de retfærdiges gravsteder, og siger:

Havde vi været i vore fædres tid, da havde vi ikke været delagtige med dem i profeternes blod.

Så bærer I da vidnesbyrd om eder selv, at I er deres børn, som har ihjelslået profeterne.

Så fylder og I eders fædres mål!

I slanger! I øgleunger! Hvorledes kunne I undfly helvedes dom?

Derfor, se, jeg sender til eder profeter og vise og skriftkloge; og nogle af dem skulle I ihjelslå og korsfæste, og nogle af dem skulle I hudstryge i eders synagoger, og forfølge dem fra en stad til en anden.

At alt det retfærdige blod skal komme over eder, som er udgydt på jorden, fra den retfærdige Abels blod indtil Sacharias Barchias søns, blod, hvilken I slog ihjel imellem templet og alteret.

Sandelig siger jeg eder, alt dette skal komme over denne slægt.

Jerusalem! Jerusalem! som ihjelslår profeterne og stener dem, som er sendt til dig; hvor ofte ville jeg forsamlet dine børn, ligervis som en høne forsamler sine kyllinger under vingerne! Og I ville ikke.

Se, eders hus skal lades eder øde.

Thi jeg siger eder: I skulle fra nu af ikke se mig, indtil I siger. Velsignet være den, som kommer i herrens navn!

Dette er en straffe- og formaningstale ikke alene til Jesu samtid, men til alle, der ligesom den gør det religiøse liv til en spekulationsforretning. Jesus fastslår, at individer, stæder og samfund, der når til denne åndsudvikling, skal gå under. Det er ikke en dom afsagt af gudslivet; men det ligger i selve livslovenes natur.

24. Kapitel

V.1-2.

Og Jesus gik ud, bort fra templet, og hans disciple gik til ham, for at vise ham templets bygninger.

Men Jesus sagde til dem: Ser I ikke alt dette? Sandelig siger jeg eder: her skal ikke lades sten på sten, som jo skal nedbrydes.

En bonde havde en ager hvede; men jorden var af forskellig bonitet, noget ler, noget sand, noget let muld og meget var dyb og god muld. Derfor blev sæden ikke moden på samme tid. Det der var sået i sand, ler og let muld modnedes pletvis først. Da gik bonden hen og høstede de pletter, der var modnet for tidlig; men lod ageren, der bestod af dyb, god muld, stå, indtil der var nogenlunde god modenhed over det hele, først da høstede ageren.

Faderen høster menneskelivets ager på samme måde. Nogle små pletter var modnet før Jesu tid. Efter Jesus blev der høstet en del, romersk, fransk.

Høsten i det russiske var begyndelsen til hele agerens høst. Hveden er den sæd, Jesus har sået. Høstfolkene er i travl virksomhed med høsten og samtidig stærkt optaget af at rense klinten fra hveden, der på ny skal sås i ageren, når høsten er endt. Høstfolkene er Helligånden, der taler til mennesket gennem dets samvittighed og ad den vej gennem følelser og tanker bereder jorden for den ny sæd. Faderlivet har indsat Jesus som høstens herre.

Se Uddrag af Livets Bog: "Et Syn"²³

²³ 1. udg. s. 135; 2. udg. s. 151.

V.3.

Men da han sad på Oliebjerget, gik hans disciple til ham afsides og sagde: Sig os, når skal dette ske? Og hvad tegn skal der være på din tilkommelse og verdens ende?

Når menneskene bliver klar over deres Helligånds ledelse og vender sig den vej, vil de som før sagt føle Jesus iblandt sig, endog hvor kun to eller tre er samlede i hans navn. Dette er Jesu komme.

Den verden, der skal gå under, er den selviske.

V.4.

Og Jesus svarede og sagde til dem: Ser til, at ingen forfører eder.

Der er i tiden mange spekulanter i det religiøse, som finder god næring endog hyldest. Der er tillige mange filosoffer, der kan smykke sig med eksaminer, rang, ordener og titler og af menneskene anses for langt klogere end Jesus var. Men deres lære er kun menneskelære, talemåder, ord, ord og atter ord uden ånd og uden liv. Jesu ord derimod udgik fra selve åndslivet. Derfor var hans ord både liv og ånd.

V.5-7.

Thi mange skulle komme i mit navn og sige: jeg er Kristus; og de skulle forføre mange.

Men I skulle høre krige og rygte om krige. Ser til, at I ikke forskrækkes; thi dette må alt sammen ske; men enden er ikke endda.

Thi folk skal rejse sig imod folk, og rige imod rige; og der skal være hunger og pestilens og jordskælv her og der.

Dette sker allerede i rigt mål.

V.8.

Men alt dette er kun veernes begyndelse.

Taler for sig selv.

V.9.

Da skulle de overantvorde eder til trængsel og slå eder ihjel, og I skulle hades af alle folkene for mit navns skyld.

Er sket, og nu sker det systemmæssigt.

V.10.

Og da skulle mange forarges og forråde hverandre og hade hverandre.

Også dette sker.

V.11.

Og mange falske profeter skulle opstå og forføre mange.

Er sket og sker endnu.

V.12

Og efterdi uretfærdighed vil være bleven mangfoldig, skal kærligheden blive kold i mange.

Er sket.

V.13.

Men hvo som bliver bestandig indtil enden, han skal blive salig.

Thi den, der forbliver tro, har sin Helligånds beskyttelse.

V.14.

Og dette riges evangelium skal prædikkes i den ganske verden, til et vidnesbyrd for alle folk; og da skal enden komme.

Er sket, men vil fuldkommes under gudsriget på jorden.

V.15-18.

Når I da ser ødelæggelsens vederstyggelighed, om hvilken profeten Daniel har talt, at stå på det hellige sted, (hvo som det læser, giv agt derpå!)

da fly til bjergene, hvo som er i Judæa;

og hvo som er på taget, stig ikke ned, at hente noget af sit hus;

og hvo som er på ageren, vend ikke tilbage at hente sine klæder.

Den, der samlever med sin Helligånd, forbliver rolig på stedet og flygter ikke uden i samråd med sin Helligånd.

V.19.

Men ve de frugtsommelige og dem, som giver die, i de dage!

Er et billede på de lidelser, den selviske opløsningsproces vil påføre menneskelivet.

V.20.

Men bed, at eders flugt skal ikke ske om vinteren, ej heller på sabbatten;

De, der besidder deres Helligånds ledelse, bør bede om, at deres flugt fra lidelserne, om disse kommer over dem, må ske på de mest lempelige vilkår.

V.21-22.

Thi da skal være så stor en trængsel, som ikke har været fra verdens begyndelse hidindtil, som ikke heller skal blive.

Og dersom, disse dage ikke blev forkortede, da blev intet menneske frelst; men for de udvalgte skyld skulle disse dage forkortes.

Denne trængsel vil blive så stor, at det selviske menneskelivs love og levereregler ingen indflydelse vil få på orden, liv eller død.

De udvalgte er her dem, der lever i uselvisk åndsliv. At dagene forkortes vil sige, at for de udvalgtes skyld skal rædslerne ske hurtigst muligt, derved forstærkes også voldsomheden.

V.23-26.

Dersom nogen da siger til eder: Se, her er Kristus, eller der! Da skulle I ikke tro det.

Thi falske kristi og falske profeter skulle opstå og gøre store tegn og undergerninger, at de udvalgte skulle og forføres, om det var muligt.

Se, jeg har sagt eder det forud.

Derfor, om de siger eder: Se, han er i ørkenen, da gå ikke ud; se, han er i kamrene, da tro det ikke.

Her advares igen mod de falske lærere.

V.27.

Thi ligesom lynet udgår fra østen og skinner indtil vesten, så skal og menneskens søns tilkommelse være.

Ligesom lynet skinner fra østen til vesten, således vil den naturlige forklaring om Jesus og hans lære bryde igennem og skinne over menneskelivet, når det selviske åndslivs lærere er frataget deres selvbestaltede myndighed. Således skal menneskens søns, Jesu, tilkommelse være.

V.28.

Thi hvor ådslet er, der skulle ørnene forsamles.

Ådslet er det uselviske åndsliv, som de selviske ernærer sig ved, dette bliver tilbage, når de selviske har fuldendt deres egen ødelæggelse. Ørnene er Helligåndspersonerne; der nu på en langt mere fuldkommen måde kan samles med menneskene og dygtiggøre dem til at indgå i gudslivet.

V.29-30.

Men straks efter de dages trængsel skal solen formørkes, og månen ikke give sit skin, og stjernerne falde af himlen, og himlens kræfter røres.

Og da skal menneskens søns tegn åbenbares i himlen; og da skulle alle jordens slægter hyle, og de skulle se menneskens søn komme i himlens skyer med kraft og megen herlighed.

”Men straks efter” det vil sige, når gudsriget har nået sin modenhed efter at have bestået ca. 1000 år. Set fra åndslivets side er dette kun en kort tid, deraf ordene ”straks efter”.

I modenhedens sidste tid vil selvisheden blusse op på ny en kort tid. Men pludselig sker gudslivets endelige og sidste indgreb. Menneskene og alt liv på jorden skilles fra deres stof- og kødlegemer, alt bliver åndsliv. Alt, hvad der tilhører adspredthedens åndsliv, bliver tilintetgjort og forsvinder for steds fra vor klode.

Derefter glider vor klode ud af sit solsystem for at indtage sin plads i rummet som en selvlysende klode lig andre stjerner med rent lys. Derved røres himlens kræfter, som skrevet er.

Dermed er vor jord vokset til at blive et bosted for det uselviske åndsliv, der i tidernes løb har udviklet sig på den, og som har midlertidig bolig på andre kloder, indtil gennembruddet sker.

Da Jesus er vor klodes ypperste, samles de åndspersoner om ham, der indtil da er blevet vor klodes frugt i uselvished. Med disse tager han bolig på vor klode, hvis overflade da er til dels jævnet ved hjælp af jordens egne indre kræfter, der i den hensigt sættes i bevægelse af gudslivet.

Derefter bliver vor klodes åndsliv en afdeling i helligåndssystemet under Jesu ledelse. Vort åndsliv får da en anden af de groende kloders liv at vejlede. De helligåndspersoner der indtil da har ledet os, bliver da frigjort derfor for i faderlivet at overtage en anden gerning. Således vokser alt i gudslivet, og alt er fremdrift.

Se *Den Ukendte*, "Min første Rejse"²⁴ Den forståelse er mig givet, at på den klode bor de helligåndspersoner, der har ledelsen over vor klodes liv.

V.31.

Og han skal udsende sine engle, med stærktlydende basuner, og de skulle forsamle hans udvalgte fra de fire vejr, fra den ene ende af himlen til den anden.

Ordet "han" er Jesus. Englene er helligåndspersonerne. Den stærktlydende basuntone er Helligåndens stemme i menneskene, der nu efter ødelæggelsens vederstyggelighed kan forstærkes, fordi ingen falske stemmer høres mere.

V.32-33.

Lær en lignelse af figentræet: Når væsken er kommen i dets grene, og bladene skyder ud, da ved I, at sommeren er nær.

Således og I, når I ser alt dette, vid, at han er nær for døren.

Figentræet er menneskelivet. Væsken er Helligåndens sæd i det uselviske åndsliv. Bladene, der skyder ud, er de forskellige udtalelser, der lader en føle, de udgår fra Helligåndens stemme i mennesket. Som f.eks.: "Ja, jeg føler godt, man skulle følge sin samvittighed; men jeg føler også, at gjorde jeg det, var det mig umuligt at eksistere."

"Således og I, når I ser alt dette, ved, at han er nær for døren." Disse ord er henvendt til vor tid.

V.34.

Sandelig siger jeg eder, denne slægt skal ikke forgå, førend dette sker alt sammen.

Jødernes slægt skal ikke forgå, før dette er sket alt sammen. Ved gudsrigets oprettelse på jorden er jødernes mission endt. Se "Jøderne", *Uddrag af Livets Bog*²⁵

²⁴ 2. udg. s. 27, 3. udg. s. 24.

²⁵ 1. udg. s. 210, 2. udg. s. 237.

V.35.

Himlen og jorden skulle forgå, men mine ord skulle ingenlunde forgå.

Himlen og jorden er illusionerne og de menneskelige lærdomme, hvortil det selviske åndsliv støtter sig. De skal forgå; men Jesu lære skal bestå.

V.36.

Men om den dag og den time ved ingen, end ikke himlens engle, uden min fader alene.

Kun faderlivet alene ved dag og time.

Se "Et Syn", *Uddrag af Livets Bog*²⁶. Dommen over det selviske åndsliv er nu afsagt. Eksekutionen blev overgivet Jesus.

V.37-39.

Men ligesom Noahs dage var, så skal og menneskens søns tilkommelse være.

Thi ligesom de i dagene før syndfloden åd og drak, tog til ægte og bortgiftede indtil den dag, der Noah gik ind i arken; og de agtede det ikke, indtil syndfloden kom og tog dem alle bort: således skal og menneskens søns tilkommelse være.

Taler for sig selv.

V.40-41.

Da skulle to være på ageren; den ene skal annammes, og den anden lades tilbage.

To kvinder skulle male på kværnen; den ene skal annammes, og den anden lades tilbage.

Således skal "klinten og hveden", det er de selviske og de uselviske mennesker, vandre sammen, indtil timen er inde.

²⁶ 1. udg. s. 135ff, 2. udg. s. 151.

V.42.

Våger derfor, thi I ved ikke, i hvilken time eders herre kommer.

Våger derfor, I uselviske, at ikke det selviske åndsliv skal opsluge eders åndelige liv i sit, og derved gøre eder uskikkede til at indgå i gudsriget.

V.43-44.

Men dette skulle I vide, at dersom husbonden vidste, i hvilken nattevagt tyven ville komme, da vågede han og lod ikke bryde ind i sit hus.

Derfor vær I og rede; thi menneskens søn kommer på den time, som I ikke mener.

Henviser til vers 42.

V.45-47.

Hvo er vel den tro og snilde tjener, som hans herre har sat over sit tyende, at give dem mad i tide.

Salig er den tjener, hvilken hans herre, når han kommer, finder at gøre således.

Sandelig siger jeg eder, at han skal sætte ham over alt sit gods.

Den lærer og tjener, der er tro imod gudslivet og giver dem, der søger ham, og dem, der vil høre ham, "mad" i tide (maden er læren om livet, som Jesus har givet os den), skal blive sat "over alt sit gods". Dette gods er dem, der søger denne tjener, fordi de hos ham føler at blive mættet af de sandheder om livet, de søger.

Se min Helligånds besøg under pløjningen, *Den Ukendte*.²⁷
Denne var en tjener med sit gods.

²⁷ 2. udg. s. 61, 3. udg. s. 60.

V.48-51.

Men dersom nogen ond tjener ville sige i sit hjerte: Min herre tøver at komme;

og begynde at slå medtjenerne, og at æde og drikke med de drukne:

Så skal den tjeners herre komme på den dag, som han ikke forventer, og på den time, som han ikke ved, og slå ham sønder, og give ham sin del med øjenskalke; der skal være gråd og tænders gnidsel.

Taler for sig selv.

25. Kapitel

V.1-13.

Da skal himmeriges rige lignede ved ti jomfruer, som tog deres lamper og gik brudgommen i møde.

Men de fem af dem var kloge, og de fem dårlige.

De dårlige tog deres lamper, men tog ikke olie med sig.

Men de kloge tog olie i deres kar tilligemed deres lamper.

Og der brudgommen tøvede, slumrede de alle og sov ind.

Men ved midnat skete anskrig: Se, brudgommen kommer; gå ham i møde!

Da blev jomfruerne alle opvakte, og gjorde deres lamper tilrette.

Men de dårlige sagde til de kloge. Giv os af eders olie; thi vore lamper udslukkes.

Men de kloge svarede og sagde: Det måtte ikke blive nok til os og eder; men gå hellere hen til sælgerne og køb for eder selv.

Men der de var bortgangne at købe, kom brudgommen, og de, som var rede, gik ind med ham til bryllup; og døren blev tillukt.

Siden kom og de andre jomfruer og sagde: Herre, Herre, lad op for os!

Men han svarede og sagde: Sandelig siger jeg eder, jeg kender eder ikke.

Våger derfor, thi I ved hverken dag eller time, på hvilken menneskens søn kommer.

Jomfruerne er menneskene. Lamperne er følelses- og tanke livet. Olien er tros livet. Når lamperne er rene, og olien er uselvsk, skinner lyset i åndelig ro gennem øjnenes sjælsudtryk. Dette er bryllupsklædningen. Men hos de selviske er sjælsudtrykket uroligt med flygtende øjne for den, de ser på.

V.14-30.

Thi ligesom en mand, der drog udenlands, kaldte sine tjenere og overantvordede dem sit gods,

Og gav en fem talenter, en anden to, og en anden ét, hver efter hans evne; og han drog straks udenlands.

Da gik den, som havde annammet fem talenter, hen og købslog med dem, og vandt andre fem talenter.

Ligeså og den, som havde annammet de to talenter, også han vandt andre to.

Men den, som havde annammet det ene, gik bort og gravede i jorden og skjulte sin Herres penge.

Men en lang tid derefter kom disse tjeneres herre og holdt regnskab med dem.

Da gik den frem, som havde annammet fem talenter, og frembragte andre fem talenter, og sagde: Herre! Du overantvordede mig fem talenter; se, jeg har vundet fem andre talenter med dem.

Men hans herre sagde til ham: Vel, du gode og tro tjener! Du har været tro over det lidet, jeg vil sætte dig over meget; gak ind til din herres glæde.

Da gik og den frem, som havde annammet to talenter, og sagde: Herre! Du overantvordede mig to talenter; se, jeg har vundet to andre talenter med dem.

Hans herre sagde til ham: Vel, du gode og tro tjener! Du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget; gak ind til din herres glæde.

Men den trådte og frem, som havde annammet ét talent, og sagde: Herre! Jeg kendte dig, at du er en hård mand, som høster, der du ikke såede, og samler, der du ikke spredte;

Frygtende herfor gik jeg hen, og skjulte dit talent i jorden; se, der har du, hvad dit er.

Men hans herre svarede og sagde til ham: Du onde og lade tjener! Du vidste, at jeg høster, der jeg ikke såede, og samler, der jeg ikke spredte;

Derfor burde det dig, at have overantvordet vekselererne mine penge; og når jeg kom, da havde jeg fået mit igen med rente.

Tag derfor det talent fra ham, og giv det til den, som har ti talenter.

Thi hver, som har, han skal gives, og han skal have til overflod; men hvo som ikke har, ham skal endog fratages det han har.

Og kast den udygtige tjener ud i det yderste mørke; der skal være gråd og tænders gnidsel.

Manden er gudslivet. Efter at dette havde meddelt sig til menneskene som f.eks. gennem Moses og overladt forskellige tjenere sit gods, trak det sig tilbage. Godset er menneskelivet. Talenterne er mål på omtanke, tænkeevne og troskab i virksomheden.

Faderlivet som sådan sår ikke, det sker ved dets tjenere, men faderlivet høster. Det spreder ikke selv, men høster, også der, hvor adspredthedens åndsliv spreder.

Der ud over taler lignelsen for sig selv.

V.31-33.

Men når menneskens søn kommer i sin herlighed, og alle hellige engle med ham, da skal han sidde på sin herligheds trone.

Og alle folkeslag skulle forsamles for ham, og han skal skille dem fra hverandre, ligesom en hyrde skiller fårene fra bukkene.

Og han skal stille fårene ved sin højre side, men bukkene ved den venstre.

Se 24. kapitel, vers 29-30 og vers 31.

V.34-40.

Da skal kongen sige til dem ved hans højre side. Kommer hid, min faders velsignede! Arv det rige, som eder er beredt, fra verdens grundvold blev lagt.

Thi jeg var hungrig, og I gav mig at æde; jeg var tørstig, og I gav mig at drikke, jeg var fremmed, og I tog mig til eder;

Jeg var nøgen, og I klædte mig, jeg var syg, og I besøgte mig; jeg var i fængsel, og I kom til mig.

Da skulle de retfærdige svare ham og sige: Herre! Når så vi dig hungrig, og gav dig mad? Eller tørstig, og gav dig at drikke?

Når har vi set dig fremmed, og taget dig til os? Eller nøgen, og har klædt dig?

Når har vi set dig syg, eller i fængsel, og er kommen til dig?

Og kongen skal svare: Sandelig siger jeg eder: hvad I har gjort mod én af disse mine mindste brødre, har I gjort mod mig.

Jesu ord her er givet til de uselviske mennesker. De har ingen foreskreven måde at tro på; men er i sig selv gode. Alt hvad de føler er godt, glæder dem, og de tager det til sig som noget, der hører dem til. Alt hvad de føler er slet, viger de stille fra. De diskuterer ikke trosformer, men hører gerne og føler og tænker derover i stilhed. De føler sig lykkelige ved at være til nytte for alt liv, de kommer i berøring med. De tænker hverken på løn eller tak derfor, husker derfor ej heller alt det gode, de har gjort imod livet. De går glade til Jesus og begriber ikke, han har grund til at takke dem for noget, thi de føler, at de i grunden ikke har gjort andet end det, de følte, de var nødt til at gøre.

Se 18. kapitel, vers 2-6 og 10. kapitel vers 40.

V.41-45.

Da skal han og sige til dem ved den venstre side: Gå bort fra mig, I forbandede! I den evige ild, som er beredt djæveln og hans engle.

Thi jeg var hungrig, og I gav mig ikke at æde; jeg var tørstig, og I gav mig ikke at drikke,

Jeg var fremmed, og I tog mig ikke til eder; jeg var nøgen, og I klædte mig ikke, jeg var syg og i fængsel, og I besøgte mig ikke.

Da skulle de også svare ham og sige. Herre! Når har vi set dig hungrig eller tørstig eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel, og har ikke tjent dig?

Da skal han svare dem og sige: Sandelig siger jeg eder: Hvad I ikke har gjort mod én af disse mindste, har I heller ikke gjort mod mig.

Ordene her er givet til de selviske. De hytter sig selv og drager næring af de godtroende uselviske, som Jesus kalder "mine mindste brødre".

Se 18. kapitel, vers 2-6, vers 7 og vers 10-14.

V.46.

Og de skulle gå hen, disse til den evige pine, men de retfærdige til det evige liv.

Oplysninger om følgerne af selvisk og uselvsk åndsliv.

26. Kapitel

V.1-25.

Og det skete, der Jesus havde endt alle disse ord, sagde han til sine disciple:

I ved, at om to dage er det påske, og menneskens søn skal forrådes til at korsfæstes.

Da forsamledes de ypperstepræster og skriftekloge og folkets ældste i den ypperstepræsts palads; han hed Kajfas.

Og de holdt råd, at de kunne gribe Jesus med list og ihjelslå ham.

Men de sagde: Ikke på højtiden, at der ikke skal blive larm iblandt folket.

Men der Jesus var i Betania, udi Simon den Spedalskes hus,

Da kom en kvinde til ham, som havde en alabasters krukke med meget kostelig salve, og udøste den på hans hoved, der han sad til bords.

Men der hans disciple det så, blev de fortrydelige og sagde: Hvortil tjener dette spild?

Thi denne salve kunne være solgt til en høj pris og givet til de fattige.

Men der Jesus det mærkede, sagde han til dem: Hvi gør I denne kvinde fortræd? Hun har jo gjort en god gerning imod mig.

Thi I har altid fattige hos eder; men mig har I ikke altid.

Thi at hun udgød denne salve på mit legeme, det har hun gjort for at fly mig til jorde.

Sandelig siger jeg eder, hvor som helst dette evangelium bliver prædikeret i den ganske verden, skal og det, hun har gjort, omtales til hendes ihukommelse.

Da gik én af de tolv, ved navn Judas Iskariot hen til de ypperstepræster,

Og sagde: Hvad vil I give mig, så vil jeg forråde eder ham? Men de udtalte ham tredive sølvpenninge.

Og fra den stund søgte han belejlig tid til at forråde ham.

Men på den første dag af de usyrede brøds højtid gik disciplene til Jesus, og sagde til ham: Hvor vil du, at vi skulle berede for dig at æde påskelammet?

Men han sagde: Gå ind i staden til en vis mand, og sig til ham: Mesteren siger: Min tid er nær: Jeg vil holde påske hos dig med mine disciple.

Og disciplene gjorde, ligesom Jesus befalede dem, og beredte påskelammet.

Men der det var blevet aften, satte han sig til bords med de tolv.

Og der de åd, sagde han: Sandelig siger jeg eder, at én af eder skal forråde mig.

Og de blev såre bedrøvede, og begyndte hver især at sige til ham: Herre, er det mig?

Men han svarede og sagde: Den, som dyppede hånden tillige med mig i fadet, han skal forråde mig.

Menneskens søn går vel bort, som der er skrevet om ham; men ve det menneske, ved hvilket menneskens søn bliver forrådt! Det var dette menneske bedre, om han aldrig var født.

Men Judas, som ham forrådde, svarede og sagde: Er det mig, Mester? Han sagde til ham: Du har sagt det.

Denne kvindes tro og kærlighed var mere for Jesus og gudslivet end salvens værdi. Se Johannes, kap. 12, v. 8.

Derudover taler disse vers for sig selv.

V.26-29.

Men der de åd, tog Jesus brødet og takkede, brød det og gav disciplene det, og sagde: Tag, æd; dette er mit legeme.

Og han tog kalken og takkede, gav dem den, og sagde: Drik alle deraf;

Thi dette er mit blod, det nye testaments hvilket udgydes for mange til syndernes forladelse.

Men jeg siger eder, at jeg skal herefter ikke mere drikke af denne vintræets frugt, indtil den dag, da jeg skal drikke den nye med eder i min faders rige.

At æde Jesu legeme og drikke hans blod var et billede på, hvad der forestod, at menneskene fratog ham hans legeme og blod. Mere har Jesus ikke lagt i disse ord.

Ordene "det nye testaments, hvilket udgydes for mange til syndernes forladelse" er menneskeord og ikke udtalt af Jesu mund.

V.30-31.

Og der de havde sunget lovsangen, gik de ud til oliebjergtet.

Da siger Jesus til dem: I denne nat skulle I alle forarges på mig, thi der er skrevet: Jeg skal slå hyrden, og hjordens får skulle adspredes.

At hans omgivelser i denne nat skulle forarges på ham, taler et stille sprog om en stor del af den menneskelige karakter. At hyrden er slået og hjorden adspredt er det, der har udviklet sig til vor tid.

V.32.

Men efter at jeg er opstanden, vil jeg gå forud for eder til Galilæa.

Her forudsiger Jesus sin første handling efter sin død.

V.33-46.

Men Peter svarede og sagde til ham: Dersom de og alle skulle forarges på dig, så vil jeg dog aldrig forarges.

Jesus sagde til ham: Sandelig siger jeg dig, at i denne nat, førend hanen galer, skal du fornægte mig tre gange.

Peter sagde til ham: Dersom jeg og skulle dø med dig, vil jeg ikke fornægte dig. Ligeså sagde og alle disciplene.

Da kom Jesus med dem til en gård, som kaldes Getsemane, og sagde til disciplene. Sæt eder her, mens jeg går derhen og beder.

Og han tog Peter og de to Zebedæus' sønner til sig, og begyndte at bedrøves og svarligen at ængstes.

Da siger han til dem: Min sjæl er ganske bedrøvet indtil døden; bliv her, og våg med mig.

Og han gik lidt frem, faldt på sit ansigt, og bad og sagde: Min fader! Er det muligt, da gå denne kalk fra mig, dog ikke som jeg vil, men som du vil.

Og han kom til disciplene, og fandt dem sovende og sagde til Peter: Så kunne I da ikke våge én time med mig!

Våg og bed, at I ikke falder i fristelse! Ånden er vel redebøn, men kødet er skrøbeligt.

Han gik atter anden gang hen, bad og sagde: Min fader! Er det ikke muligt, at denne kalk kan gå fra mig, uden jeg skal drikke den, da ske din vilje.

Og han kom og fandt dem atter sovende, thi deres øjne var betyngede.

Og han lod dem blive og gik atter hen, og bad tredje gang, og talte de samme ord.

Da kom han til sine disciple og sagde til dem: Sover I fremdeles og hviler eder? Se, timen er nær, og menneskens søn skal forrådes i synderes hænder.

Stå op, lad os gå; se, han er nær, som forråder mig.

Viser endnu mere, at disciplene ikke ville have haft syndelig værdi for Jesu lære, om ikke Helligånden var kommet til at tale igennem dem; men dertil havde Jesus forberedt dem. Det var med disciplene som med andre mennesker: Så længe Guds fred ikke er nået, har de aldeles intet af sig selv; men ved Helligåndens bistand kan de udvikle sig til livet i Gud og samtidig udføre en gerning som tjenere for det.

V.47-51.

Og der han endnu talte, se, da kom Judas, én af de tolv, og en stor skare med ham, med sværd og stænger fra de ypperstepræster og folkets ældste.

Men den, som ham forrødte, havde givet dem et tegn og sagt: Hvilken jeg monne kysse, den er det; grib ham!

Og han trådte straks til Jesus og sagde: Hil være dig Rabbi, og kyssede ham.

Men Jesus sagde til ham: Ven, hvorfor er du kommen? Da trådte de frem, og lagde hænder på Jesus og greb ham.

Og se, én af dem, som var med Jesus, udtrakte hånden, og uddrog sit sværd, og slog den ypperstepræsts tjener, og huggede hans øre af.

Taler for sig selv.

V.52.

Da sagde Jesus til ham: Stik dit sværd på sit sted; thi alle de, som tager sværd, skulle omkomme ved sværd.

En tale også til vor tid. Men - - -

V.53-74.

Eller mener du, at jeg nu ikke kunne bede min fader, at han skulle tilskikke mig mere end tolv legioner engle?

Hvorledes skulle da skrifterne fuldkommes, at det bør således gå til?

På den samme tid sagde Jesus til skaren: I er udgangne ligesom til en røver, med sværd og stænger at tage fat på mig. Jeg har siddet daglig hos eder og lært i templet, og I greb mig ikke.

Men det er alt sammen sket, at profeternes skrifter skulle fuldkommes. Da forlod alle disciplene ham og flyede.

Men de, som havde grebet Jesus, førte ham hen til den ypperstepræst Kajfas, der hvor de skriftekloge og ældste var forsamlede.

Men Peter fulgte langt fra efter ham indtil den ypperstepræsts palads, og gik inden for og sad hos svendene, at se enden.

Men de ypperstepræster og de ældste og det ganske råd søgte falsk vidnesbyrd mod Jesus, på det de kunne aflive ham; og de fandt intet.

Og alligevel at der trådte mange falske vidner frem, fandt de dog intet. Men på den sidste trådte to falske vidner frem og sagde:

Denne har sagt: Jeg kan nedbryde Guds tempel og bygge det i tre dage.

Og den ypperstepræst stod op og sagde til ham: Svarer du intet? Hvad vidner disse imod dig?

Men Jesus tav. Og den ypperstepræst svarede og sagde til ham: Jeg besværges dig ved den levende Gud, at du siger os, om du er den Kristus, den levende Guds søn.

Jesus sagde til ham: Du har sagt det; dog siger jeg eder: Nu herefter skulle I se Menneskens søn sidde hos kraftens højre hånd og komme i himlens skyer.

Da sønderrev den ypperstepræst sine klæder og sagde: Han har bespottet Gud; hvad har vi længere vidner behov? Se, nu har I hørt hans bespottelse.

Hvad tykkes eder? Men de svarede og sagde: Han er skyldig til døden.

Da spyttede de udi hans ansigt og slog ham på munden; men de andre slog ham med kæppe.

Og de sagde: Spå os, Kristus, hvo er den, der dig slog?

Men Peter sad uden for i gården; og en pige kom til ham og sagde: Du har og været med Jesus den Galilæer.

Men han nægtede det for dem alle og sagde: Jeg ved ikke, hvad du siger.

Men der han gik hen til indgangen, så en anden ham; og hun sagde til dem, som der var: Denne var og med Jesus af Nazareth.

Og han nægtede det atter med en ed, sigende: Jeg kender ikke det menneske.

Men lidet derefter gik de frem, som stod der, og sagde til Peter: Sandelig, du er og én af dem, thi og dit mål røber dig.

Da begyndte han at forbande sig og sværge. Jeg kender ikke det menneske. Og straks galede hanen.

Taler for sig selv.

V.75.

Og Peter kom Jesu ord i hu, der han sagde til ham: førend hanen galer, skal du fornægte mig tre gange. Og han gik udenfor og græd bitterlig.

Det var en god lære for Peter; thi dette gjorde ham mere følsom for Helligåndens virken ved ham.

27. Kapitel

V.1-45.

Men der det var blevet morgen, holdt alle de ypperstepræster og folkets ældste råd imod Jesus, at de kunne aflive ham.

Og de bandt ham og førte ham hen, og overantvordede landshøvdingen Pontius Pilatus ham.

Der Judas, som ham forrådde, da så, at han var fordømt, angrede det ham, og han bar de tredve sølvpenninge til de ypperstepræster og ældste igen og sagde:

Jeg har syndet, at jeg forrådde uskyldigt blod. Men de sagde: Hvad kommer det os ved? Se du dertil.

Og han kastede sølvpenningene i templet, veg bort, og gik hen og hængte sig.

Men de ypperstepræster tog sølvpenningene og sagde: Det er ikke tilladt at lægge dem i templets kiste; thi det er blodpenge.

Men de holdt råd og købte en pottemagers ager derfor, til at jorde fremmede udi.

Derfor blev den ager kaldt blodager, indtil denne dag.

Da fuldkommedes det, som talt er ved profeten Jeremias, som siger: Og de tog de tredve sølvpenninge, den vurderedes værd, hvilken Israels børn vurderede,

og de gav dem for en pottemagers ager, som herren befalede mig.

Men Jesus stod for landshøvdingen; og landshøvdingen spurgte ham og sagde: Er du jødernes konge? Men Jesus sagde til ham: Du siger det.

Og der han blev anklaget af de ypperstepræster og ældste, svarede han intet.

Da sagde Pilatus til ham: Hører du ikke, hvor meget de vidner imod dig?

Og han svarede ham end ikke til ét ord, så at landshøvdingen forundrede sig såre.

Men på højtiden plejede landshøvdingen at give folket én fange løs, hvilken de ville.

Men de havde da en mærkelig fange, som hed Barrabas.

Derfor, der de var forsamlede, sagde Pilatus til dem: Hvilken vil I, at jeg skal give eder løs: Barrabas? Eller Jesus, som kaldes Kristus?

Thi han vidste, at de havde af avind overantvordet ham.

Men der han sad på domstolen, skikkede hans hustru til ham og lod sige: Befat dig intet med denne retfærdige! Thi jeg har lidt meget i dag i en drøm for hans skyld.

Men de ypperstepræster og de ældste overtalte folket, at de skulle løslade Barrabas, men omkomme Jesus.

Men landshøvdingen svarede og sagde til dem: Hvilken vil I, at jeg skal give eder løs af disse to? Men de sagde: Barrabas.

Pilatus sagde til dem: Hvad skal jeg da gøre med Jesus, som kaldes Kristus? De sagde alle til ham: Lad ham korsfæstes!

Men landshøvdingen sagde: Hvad ondt har han da gjort? Men de råbte end mere: Lad ham korsfæstes!

Men der Pilatus så, at han udrettede intet, men at der blev større bulder, tog han vand, og toede hænderne for folket og sagde: Jeg er uskyldig i denne retfærdiges blod; ser I dertil.

Og det ganske folk svarede og sagde: Hans blod komme over os, og over vore børn!

Da gav han dem Barrabas løs; men Jesus lod han hudstryge, og overantvordede ham, at han skulle korsfæstes.

Da tog Landshøvdingens stridsmænd Jesus til sig i domhuset, og samlede om ham den ganske rode.

Og de afklædte ham og kastede en purpurkåbe om ham.

Og de flettede en krone af torne og satte den på hans hoved, og et rør i hans højre hånd; og de faldt på knæ for ham, og bespottede ham og sagde. Hil være dig, du jødernes konge!

Og de spyttede på ham, og tog røret og slog på hans hoved.

Og der de havde bespottet ham, tog de kåben af ham, og iførte ham hans egne klæder, og førte ham hen at korsfæstes.

Men idet de gik ud, fandt de et menneske fra Cyrene ved navn Simon; ham tvang de til at bære hans kors.

Og der de kom til et sted, kaldt Golgatha, det er udlagt: hovedpandested,

da gav de ham at drikke eddike, blandet med galde, og der han smagte det, ville han ikke drikke.

Men de, som havde korsfæstet ham, skiftede hans klæder og kastede lod om dem, at det skulle fuldkommes, som er sagt af profeten: De skiftede mine klæder og kastede lod om mit klædebon.

Og de sad der og tog vare på ham.

Og oven over hans hoved satte de beskyldningen mod ham skrevet: Denne er Jesus, den jødernes konge.

Da korsfæstede de med ham to røvere, én ved den højre, og én ved den venstre side.

Men de, som gik forbi, bespottede ham, og rystede deres hoveder og sagde:

Du, som nedbryder templet og bygger det i tre dage, frels dig selv; er du Guds søn, da stig ned fra korset.

Ligeså bespottede de ypperstepræster ham, med de skriftkloge og ældste og sagde:

Han har frelst andre, sig selv kan han ikke frelse; er han Israels konge, da stiger han nu ned af korset, så vil vi tro ham;

Han forlod sig på Gud, han fri ham nu, om han har behag i ham; thi han har sagt: Jeg er Guds søn.

Men det samme bebrejdede og røverne ham, som var korsfæstede med ham.

Men fra den sjette time blev et mørke over det ganske land indtil den niende time.

Taler for sig selv.

V.46.

Men ved den niende time råbte Jesus med stor røst og sagde: Eli! Eli! Lama Sabachtani? Det er: Min Gud! min Gud! Hvorfor har du forladt mig?

Ved Helligåndens ledelse af sin elev sker det ofte, at eleven lades ene med sig selv i sine egne følelser og tanker. Des mere

moden eleven er i udvikling, des mere overlades han til sine egne beslutninger, uden at Helligåndens vagtsomhed derfor forringes; thi Helligåndens ledelse foregår ud fra den hensigt at skabe en personlighed af sin elev. Når så eleven begår en fejl ifølge mangel på omtanke eller ifølge fristelse eller ganske ubevidst, fordi han var ude af stand til at bedømme forholdet, hvori han handlede, sender Helligånden en syndsfølelsesstrøm ind i hans følelsesliv. Kan eleven nu af egen retfærdsfølelse straks meddele sin fejl over for den, han føler, den er begået imod, er eleven allerede en personlighed i sig selv. Om eleven bagefter tillige med forståelse kan takke sin Helligånd, der hjælper til med at udjævne fejlen til fordel for sin elev og til gavn for den, fejlen var begået imod, er det endnu bedre.

Jesu udråb i dødsøjeblikket viser, at han har været i stand til ved egen åndskraft at udstå lidelserne, indtil døden forestod. Først da havde han brug for sin Helligåndes samvær, beskyttelse og hjælp; thi uden Helligåndens hjælp kan intet uselvisk menneske dø.

Ved legemets død tager det tre døgn, før det i legemets indre dele virkende fludie af sammenholdets lov kan få sig frigjort. Denne frigørelse begynder først, når blodet har standset sit omløb. Legemet er altså ikke fuldkommen død før efter tre døgn. Se planternes og dyrenes åndsliv i *Følelse og Tanke*.

Gudssønnen i os har som før sagt sit sæde over vort hoved i vort udenrigstjenende fludieliv og er til dels frigjort fra legemet, idet blodomløbet standser, og bliver allerede da åndspersonen.

Da alt åndsliv af sammenholdets lov altid virker i indbyrdes samling, er der i de tre døgn en lille forbindelse med det endnu døende legeme, indtil alt liv af sammenholdets lov er udtaget og samlet om gudssønnen. Først da indgår denne til gudslivet som en person.

Fludiet kan udstrække sig så langt det skal være; men det har hele tiden indbyrdes sammenhold og samføling. Derfor kan åndspersonen fra et døende legeme i de tre døgn, den venter her på jorden, ofte vise sig for en eller flere blandt dem, den

har kær. Det åndspersonen da vil sige, udtales ikke med menneskeord, men ved at overføre de følelsesindtryk, den har gennemlevet. Men den taleform er også langt mere fuldkommen end menneskeord.

Det bør i den forbindelse erindres, at gudssønnen i legemslivet har sit sæde over vort hoved indesluttet i vort udenrigstjenende fludie. Det er her tankerne skabes ifølge følelseslivets intuitioner til sønnen angående situationen i nuet. Sønnen giver da tanken form derefter, men følelseslivet danner tanken ud af sit eget liv og opbevarer den i sig, så længe sønnen har interesse for den.

Da tankerne således ikke skabes i hjernen, som mennesket tror, er åndspersonen derfor helstøbt, når legemets død efter de tre døgn er afsluttet.

Fludielivet kan nu danne et åndeligt legeme med sønnen i sig aldeles lig det kødlegeme, det forhen havde skabt; men som nu er død, endog med de kendte klæder om sig. *Se Den Ukendte*, min hustrus åndelige vandring gennem værelserne.²⁸

Dette at Jesus lod sig se åndeligt, før han indgik til faderlivet, er altså ikke noget særegent for ham alene, det sker for mange. Dette har aldeles ikke noget med det døde kødlegeme at gøre. Det hører jorden til, og der bliver det.

Denne form for død, hvor Helligånden tager imod, er kun for de uselviske. De selviske tager Helligånden ikke imod, fordi de er enere i sig selv i eget begær.

Ud over det her anførte, har det 27. kapitel ingen åndelig interesse.

²⁸ 2. udg. s. 65; 3. udg. s. 64-5.

28. Kapitel

V.16

Men de elleve disciple gik til Galilæa, til det bjerg, hvor Jesus havde bestilt dem.

At disciplene mødte Jesus her er meget naturligt, så meget mere, som Jesus havde lovet det. Se 26. kapitel, vers 32.

Se *Den Ukendte*²⁹, mødet med Kurt. I det rene åndsliv er et løfte en lov, der bliver opfyldt til fuldkommenhed.

V.18

Og Jesus trådte frem, talte med dem og sagde: Mig er givet al magt i himlen og på jorden.

Jesus er med i faderlivet i alt, hvad der angår vor klode; men Jesus er ikke over faderlivet, derfor har han ej heller al magt i universet. Dette siger nemlig de ord "Mig er givet al magt i himlen". Disse ord er derfor menneskeord. Derimod har han nu al magt på vor klode. Se 11. kapitel, vers 27.

V.19

Gå derfor hen, og lær alle folk, og døb dem i navnet faderens og sønnens og den Hellig Ånds;

Er kun menneskeord, dette har Jesus ikke sagt.

V.20

Og lær dem at holde alt det, jeg har befalet eder. Og se, jeg er med eder alle dage, indtil verdens ende.

Også her er noget menneskeligt urigtigt. Jesus var en lærer, vejleder og tjener for menneskene, men han befalede ikke,

²⁹ 2. udg. s. 40; 3. udg. s.39-40.

således som dette ord opfattes blandt mennesker. Derimod er ordene: "*Se, jeg er med eder alle dage indtil verden ende*" fuldkommen rigtige. Det er han gennem helligåndssystemet som dettes øverste for vor jord. Verdens ende er det sidste opgør med selvishedens åndsliv på vor klode. Derefter kommer en ny periode. Se 24. kapitel.

Ud over det her anførte har dette kapitel ingen åndelig interesse.